

ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน
เขตบางแค กรุงเทพมหานคร

โดย

นายชัยพร สกุลพนารักษ์

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร

ปีการศึกษา 2544

ISBN 974-653-089-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร

**THE EXPECTATION OF PARENTS TO EDUCATIONAL MANAGEMENT OF
PRIMARY PRIVATE SCHOOL IN BANGKAE DISTRICT, BANGKOK**

By

Chaiporn Skulphanarak

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree

MASTER OF EDUCATION

Department of Educational Administration

Graduate School

SILPAKORN UNIVERSITY

2001

ISBN 974-653-089-5

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร อนุมัติให้วิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคาดหวัง
ของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค
กรุงเทพมหานคร” เสนอโดย นายชัยพร สกกุลพนารักษ์ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวันชม ชินะตั้งกูร
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรพจน์ มูรพันธุ์
3. รองศาสตราจารย์ คุณิต ทิวถนอม

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์
คณะกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)
...../...../.....

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวันชม ชินะตั้งกูร)
...../...../.....

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรพจน์ มูรพันธุ์)
...../...../.....

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ คุณิต ทิวถนอม)
...../...../.....

.....กรรมการ
(นายสุทัศน์ ปทะวานิช)
...../...../.....

K 40461056 : สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

คำสำคัญ : ความคาดหวัง/การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

ชัยพร สกุลพนารักษ์ : ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร (THE EXPECTATION OF PARENTS TO EDUCATIONAL MANAGEMENT OF PRIMARY PRIVATE SCHOOL IN BANGKAE DISTRICT, BANGKOK) อาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ : ผศ. ดร.ชวชนม ชินะตั้งกูร, ผศ. วรพจน์ มูรพันธุ์ และ รศ. คุณิต ทิวถนอม. 124 หน้า. ISBN 974-653-089-5.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร 2) ความคาดหวังที่แตกต่างกันของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ที่สร้างจากแนวคิดตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนเอกชน ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 375 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 11 โรงเรียน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 348 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.80 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าเอฟ และการทดสอบค่าที

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ทั้งโดยภาพรวมและรายตัวแปรอยู่ในระดับมาก
2. ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา และระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกตามอาชีพ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศิลปากร ปีการศึกษา 2544
ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ 1. 2. 3.

K 40461056 : MAJOR : EDUCATIONAL ADMINISTRATION

KEY WORD : EXPECTATION/MANAGEMENT OF PRIMARY PRIVATE SCHOOL

CHAIPORN SKULPHANARAK : THE EXPECTATION OF PARENTS TO EDUCATIONAL MANAGEMENT OF PRIMARY PRIVATE SCHOOL IN BANGKAE DISTRICT, BANGKOK. THESIS ADVISORS : ASST. PROF. CHUANCHOM CHINATUNGKUL, Ph.D., ASST. PROF.VORAPOJ MURAPUN, AND ASSO. PROF DUSIT TIEWTHANOM. 124 pp. ISBN 974-653-089-5.

The purposes of this research were to study 1) the level of the expectation of parents to educational management of primary private school in Bangkae District, Bangkok. 2) the difference of the expectation of parents to educational management of primary private school by discrete to sex, age, education, occupation, and grade.

The instrument was a questionnaire about the expectation of parents to educational management of primary private school in Bangkae District, Bangkok constructed from private school standard of criterion. The samples consisted of 375 students' parents from 11 schools in Bangkae District, Bangkok. The statistical used were frequencies, percentage (%), mean (\bar{X}), standard deviation (S.D.), F-test and t-test.

The results of the study were as follow :

1. The expectation of parents to educational management of primary private school in Bangkae District, Bangkok in overall was high.
2. The expectation of parents to educational management of primary private school was not significantly difference in sex, age, education and grade, but was significantly difference at .05 level in occupation.

Department of Educational Administration Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2001

Student's signature.....

Thesis Advisors' signature 1. 2. 3.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีก็เพราะได้รับความกรุณาจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชวณชม ชินะตั้งกูร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรพจน์ มูรพันธุ์ รองศาสตราจารย์ ดุสิต ทิวถนอม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรณ คงคล้าย และ อาจารย์สุทัศน์ ปทะวานิช ที่ได้ให้คำแนะนำ เอาใจใส่ดูแล ให้คำปรึกษา ข้อคิดเห็นและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ เป็นอย่างดีตลอดมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง พร้อมทั้งขอขอบคุณ บาทหลวงชีวิน สุวดิษฐ์กูร คุณธเนศ คิตรงู้งเรื่อง และอาจารย์พยอม ยุวะสุด ที่กรุณาช่วยตรวจสอบเครื่องมือในการวิจัย

ขอขอบคุณ คุณเกชา เหลืองสุดใจชื่น คุณอภิชาติ เลนะนันท์ คุณสำเนียง วัฒมาศ คุณอรณรินทร์ สุนทรสถิตย์ ที่ได้กรุณาให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ปกครองนักเรียนทุกท่าน ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ขอขอบคุณ ครอบครัว “สกุลพนารักษ์” ขอขอบใจคุณบีและลูกโดนัท ตลอดจนเพื่อนๆ ภาควิชาการบริหาร การศึกษาที่รักทุกท่านที่ให้ขวัญและกำลังใจตลอดมา

คุณค่าแห่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบบูชาแด่พระคุณของบิดามารดา ตลอดจนครู อาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัย

บทกวีโดย เสือทิลปะทิส สงวนลิขสิทธิ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	3
ปัญหา.....	4
ประพจน์ปัญหา.....	8
ความสำคัญของการวิจัย.....	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
คำถามของการวิจัย.....	9
สมมติฐานของการวิจัย.....	9
กรอบแนวคิดของการวิจัย.....	9
ขอบเขตของการวิจัย.....	12
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	12
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	13
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	13
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	14
โรงเรียนเอกชน.....	14
ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชน.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา.....	16
ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อโรงเรียนเอกชน.....	17

บทที่		หน้า
2	การประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน.....	19
	ความเป็นมา.....	19
	ความหมาย.....	20
	หลักการ จุดมุ่งหมาย และวัตถุประสงค์.....	20
	ขั้นตอนและวิธีการ.....	21
	หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเบื้องต้น.....	23
	ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	24
	การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา.....	25
	เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน.....	28
	ขอบข่ายของการบริหารงาน โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน.....	29
	ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน.....	30
	หลักสูตรและการเรียนการสอน.....	33
	บุคลากร.....	46
	ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน.....	49
	การจัดการ การบริหาร.....	53
	กิจการนักเรียน.....	54
	สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน.....	57
	สรุปย่อ.....	67
3	การดำเนินการวิจัย.....	68
	ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	68
	ระเบียบวิธีวิจัย.....	69
	แผนแบบการวิจัย.....	69
	ประชากร.....	69
	ตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง.....	69
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	70
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	71
	การสร้างเครื่องมือ.....	72

บทที่		หน้า
3	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
	การวิเคราะห์ข้อมูล.....	73
	สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	74
	การนำเสนอข้อมูล.....	75
	สรุปย่อ.....	75
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
	ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล.....	77
	ตอนที่ 2 ระดับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร.....	79
	ตอนที่ 3 ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อ การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร.....	80
	สรุปย่อ.....	86
5	ข้อค้นพบ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	87
	ข้อค้นพบ.....	87
	การอภิปรายผล.....	88
	ข้อเสนอแนะ.....	92
	ข้อเสนอแนะของการวิจัย.....	92
	ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งต่อไป.....	95
	บรรณานุกรม.....	96
	ภาคผนวก.....	104
	ภาคผนวก ก เอกสารขอความร่วมมือในการวิจัย.....	105
	ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	109
	ภาคผนวก ค รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัยและการวิเคราะห์ ค่าความเชื่อมั่น.....	119
	ประวัติผู้วิจัย.....	124

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	โรงเรียนและจำนวนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ. 2540 – 2542.....	7
2	แสดงจำนวนประชากร โรงเรียน และจำนวนผู้ให้ข้อมูล.....	70
3	สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล.....	77
4	ระดับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร.....	79
5	ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อ จำแนกตามเพศ.....	80
6	ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อ จำแนกตามอายุ.....	81
7	ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อ จำแนกตามระดับการศึกษา.....	82
8	ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อ จำแนกตามอาชีพ.....	83
9	ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา ตอนต้นกับชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการจัดการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน	85

บทที่ 1

บทนำ

ในทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยพัฒนาไปอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการศึกษาซึ่งจะเห็นได้จากการที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้รับการตราขึ้นตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81¹ ทั้งนี้เพราะว่าการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในทุกด้านให้มีความเจริญก้าวหน้าทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกยุคโลกาภิวัตน์ การศึกษาสามารถพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถ ทักษะและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ตลอดจนสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปประกอบอาชีพและดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ดังแนวพระราชดำริที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานเกี่ยวกับการศึกษาไว้ว่า “การศึกษาเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรมของบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศย่อมทำได้สะดวกราบรื่น ได้ผลที่แน่นอนและรวดเร็ว²”

การจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาถือว่าเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาเยาวชน ทั้งนี้เพราะเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กเกิดความรู้และประสบการณ์ ตลอดจนได้รับการพัฒนาในทุกด้าน เด็บโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพและคุณธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) ที่มุ่งเน้นการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ตนเองได้รับรู้ อันจะก่อให้เกิดการเรียนรู้ตลอดไป โรงเรียนเป็นสถาบันหนึ่งที่เป็นแหล่งให้ความรู้รวมทั้งประสบการณ์ทางการศึกษา อบรมให้เด็กเป็นคนดีมีคุณภาพ โรงเรียนเป็นสถาบันที่จัดการศึกษาในระบบ อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของส่วนราชการทั้งภาครัฐและเอกชนรวม 7 หน่วยงาน

¹ “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540,” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 114, ตอนที่ 55 ก (11 ตุลาคม 2540) : 16.

² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี, ในหลวงกับการศึกษาไทย : ห้าทศวรรษสิริราชสมบัติ (กรุงเทพฯ : คณะกรรมการอำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540), 1.

คือ 1) กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2) กรุงเทพมหานคร 3) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ 4) กรมตำรวจ กระทรวงมหาดไทย 5) กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย 6) ทบวงมหาวิทยาลัยของรัฐ และ 7) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ³

การจัดการศึกษาของแต่ละหน่วยงานล้วนมีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือ พัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สำหรับเอกชนนั้นมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาของชาติมาเป็นระยะเวลายาวนานนับแต่สมัยล้านนาไทยและสมัยสุโขทัยเป็นต้นมาโดยมิได้มีการกำหนดเป็นระเบียบแบบแผนแต่อย่างใด แต่ในปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนให้เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายที่จะใช้เป็นกรอบและแนวทางหลักในการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการโดยส่งเสริมและสนับสนุนให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมกับรัฐในการจัดการศึกษา ทำให้โรงเรียนเอกชนมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาของประเทศไทยในการที่จะแบ่งเบาภาระการจัดการศึกษาระดับพื้นฐานของรัฐเพิ่มขึ้น⁴

ปัจจุบัน นับแต่ที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้ประกาศใช้เป็นต้นมา การจัดการศึกษาของชาติได้เปลี่ยนไปโดยขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 6 ปีเป็น 9 ปี ทำให้ภาระในการจัดการศึกษาของรัฐเพิ่มปริมาณขึ้นหลายเท่าตัว จึงมีความจำเป็นที่รัฐต้องกระจายความรับผิดชอบการจัดการศึกษาไปสู่ภาคเอกชน โดยสถานศึกษาเอกชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาได้ทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด ในการนี้รัฐพึงต้องสนับสนุนสถานศึกษาเอกชนตามความเหมาะสม ตลอดจนส่งเสริมและสนับสนุนด้านวิชาการให้มีมาตรฐานตามหลักเกณฑ์การประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเช่นเดียวกับสถานศึกษาของรัฐ ดังนั้น การจัด

³ สนานจิตร สุคนธ์ทรัพย์, “การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา,” 2527, อ้างถึงใน สุเทพ ทองมังกร, “การศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนและสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียนคาทอลิกใน กรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), 1 – 2.

⁴ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, นโยบาย กระทรวงศึกษาธิการ โดยนายปัญญา เกสรทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผน การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, 2541), 5.

การศึกษาของโรงเรียนเอกชนในอนาคตย่อมมีการเปลี่ยนแปลงไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาตินั้นนับว่าเป็นสิ่งที่ทุกฝ่ายควรให้ความสนใจศึกษาแนวทางการพัฒนาในอนาคตต่อไป⁵

ภูมิหลัง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน มีชื่อย่อว่า สช. มีฐานะเทียบเท่ากรมหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2515 ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 217 ลงวันที่ 29 กันยายน พ.ศ.2515 โดยให้มีหน้าที่ดูแล ควบคุมและจัดการศึกษาเอกชนระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา ปัจจุบัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนดำเนินงานตามพระราชบัญญัติการศึกษาเอกชน พ.ศ.2525 โดยในพระราชบัญญัติฉบับนี้ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการการศึกษาเอกชน” มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการสนับสนุน ส่งเสริมร่วมพัฒนาในการจัดการศึกษาเอกชนให้มีคุณภาพผู้มาตรฐานสากล และเป็นการชี้้นำให้เอกชนลงทุนทางการศึกษา อำนวยความสะดวกในการติดต่อและประสานสัมพันธ์เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐและเอกชน

โรงเรียนเอกชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เปิดสอนในระดับประถมศึกษา ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ จะมีค่านิยมเชื่อว่าการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐาน มีคุณภาพ ตลอดจนมีวัสดุที่ทันสมัย พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวกครบครัน ผู้ปกครองส่วนมากนำลูกหลานไปเรียนโรงเรียนเอกชน เพราะเมื่อศึกษาจบแล้วสามารถศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาได้ดังที่คาดหวังไว้ ดังนั้น โรงเรียนจึงมีการแข่งขันกันมากโดยโรงเรียนนำเทคโนโลยีการศึกษามาพัฒนาโรงเรียน บริการติดตั้งคอมพิวเตอร์ อินเทอร์เน็ต ตลอดจนอุปกรณ์ใหม่ๆ ทันสมัยมาปรับปรุงการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความต้องการของผู้ปกครองเป็นหลักอันสำคัญ ทำให้ผู้ปกครองนิยมส่งบุตรหลานมาเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนมากขึ้น แม้จะต้องเสียค่าเล่าเรียนแพงกว่าโรงเรียนของรัฐเป็นจำนวนมากก็ตาม

จากสถิติของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในปีการศึกษา 2541 ได้แสดงให้เห็นว่า เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในระบบโรงเรียนประเภทสามัญศึกษาซึ่งเปิดสอนตั้งแต่ระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษาตอนปลาย มีโรงเรียนทั่วประเทศจำนวน 2,826 โรงเรียนและมีนักเรียนทั้งสิ้น 1,485,841 คน เมื่อพิจารณาโดยเปรียบเทียบสัดส่วนปริมาณการจัดการศึกษาระหว่างภาครัฐและเอกชนพบว่า เอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยคิดตามจำนวนนักเรียนในแต่ละระดับการศึกษาดังนี้ ระดับอนุบาลศึกษา เอกชนสามารถจัดได้ร้อยละ 72.1 : 27.9 ระดับประถมศึกษา จัดได้ร้อยละ 88.7 : 11.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จัดได้ร้อยละ 92.8 : 7.2 และระดับมัธยม

⁵ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542,” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542) : 22- 24.

ศึกษาตอนปลาย จัดได้ร้อยละ 94.8 : 5.2⁶ ในจำนวนนี้ โรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานครมีจำนวนทั้งสิ้น 829 โรงเรียน มีนักเรียนจำนวน 399,917 คน แยกเป็นระดับอนุบาล 121,209 คน ระดับประถมศึกษา 228,219 คน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น 37,905 คน และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 12,584 คน⁷

อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงแล้ว โรงเรียนเอกชนที่มีอยู่มากมายนั้นไม่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันทุกแห่ง แต่มีความแตกต่างกันหลายประการ ทั้งในด้านกระบวนการเรียนการสอน การบริหาร อัตราค่าธรรมเนียมการเรียน อุปกรณ์ทางการศึกษา คุณภาพการศึกษา ตลอดจนคุณภาพของครูและบุคลากรอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวย่อมส่งผลให้โรงเรียนเอกชนนั้นมีคุณภาพแตกต่างกันออกไปได้อย่างแน่นอน⁸

ปัญหา

การจัดการศึกษาของประเทศไทยในอนาคตตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ต้องให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอภาคกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปีอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ รัฐสามารถจัดการศึกษาได้ทั้งในระบบ นอกกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยจำแนกออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษา การจัดการศึกษาระดับก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาที่จะต้องส่งเสริมเป็นพิเศษโดยมุ่งการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาความพร้อมของเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและจิตใจ เพื่อรับการศึกษาในระดับต่อไป โดยไม่มุ่งสอนหนังสือเป็นสำคัญ การศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนา คุณภาพชีวิต มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่เหมาะสม สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีพื้นฐานในการประกอบสัมมาชีพ สามารถพัฒนาตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมตามบทบาทหน้าที่ในฐานะพลเมืองดีในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

⁶ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2541 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541), 1.

⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, ทำเนียบโรงเรียนเอกชนทั่วประเทศ พ.ศ.2542 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542), 12.

⁸ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเอกชน ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ของโรงเรียนเอกชน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2532), 2 – 3.

อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยจัดตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และ การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาหลังระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยแบ่งเป็น 3 ระดับคือ ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี⁹ ดังนั้น โรงเรียนเอกชนในการกำกับดูแลของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึงเป็นหน่วยงานหนึ่งของสังคมที่รับผิดชอบ การจัดการศึกษาระดับก่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามที่กล่าวมาแล้ว นั้นได้ดำเนินการจัดการศึกษาสืบเนื่องมาหลายชั่วอายุคน เป็นองค์กรที่ช่วยแบ่งเบาภาระการจัดการ ศึกษาของรัฐ

เท่าที่ผ่านมาแล้ว รัฐเองยังมิได้กำหนดบทบาทของเอกชนในการจัดการศึกษาให้ชัดเจน โดยเฉพาะเป้าหมายของการให้บริการทางการศึกษาแก่ประชาชนไม่ได้กำหนดว่าโรงเรียนเอกชน ควรจัดการศึกษาประเภทใด เป็นปริมาณเท่าใด และจัดการศึกษาอย่างไร อีกทั้งยังขาดมาตรการที่ จะให้การช่วยเหลือสนับสนุนอย่างจริงจัง ในส่วนที่รัฐมีทรัพยากรมาก รัฐก็พยายามขยายการจัด การศึกษาในจุดนั้นเรื่อยๆ และให้เอกชนจัดการศึกษาในส่วนที่รัฐยังขาดความพร้อม นับแต่ปี พ.ศ.2540 ที่ประเทศไทยประสบปัญหาวิกฤตทางเศรษฐกิจ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินงาน ของโรงเรียนเอกชนเป็นอย่างมาก และปัญหาที่ควรนำมาพิจารณาได้แก่

1. โรงเรียนเอกชนจำนวนมากต้องเลิกสัมภาระกิจการ จากช่วงเริ่มก่อตั้งโรงเรียนถึงปี พ.ศ.2541 มีโรงเรียนเอกชนจำนวนมากต้องเลิกสัมภาระกิจการ และมีแนวโน้มที่จะต้องเลิกสัมภาระกิจการ เฉพาะในกรุงเทพมหานครนั้นมีโรงเรียนเอกชนล้มเลิกถึง 371 โรงเรียน¹⁰ อันมีสาเหตุเนื่องมาจาก

- 1) สภาพการขาดทุน ขาดครู ขาดนักเรียน จึงไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้มากถึงร้อยละ 53
- 2) เจ้าของต้องการทำธุรกิจอื่น คือไม่ประสงค์ดำเนินกิจการที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียน ร้อยละ 19.5
- 3) เลิกสัญญาเช่าหรือถูกไล่ออกจากสถานที่เช่า ร้อยละ 10
- 4) ฝ่าฝืนพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน หรือถูกลงโทษ ร้อยละ 9.3 และ
- 5) ผู้บริหารชราภาพหรือถึงแก่กรรม ขาดทายาทดูแลกิจการต่อไป ร้อยละ 8.2

2. จำนวนนักเรียนของโรงเรียนเอกชนลดลง โดยเฉพาะประเภทสามัญศึกษา ระดับ ประถมศึกษา อันมีสาเหตุสำคัญจาก 1) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ จากปี พ.ศ.2540 ที่ประเทศประสบ ปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจ ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่ต่างได้รับผลกระทบ เช่น การว่างงาน การถูก

⁹ “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542,” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116, ตอนที่ 74 ก (19 สิงหาคม 2542) : 16 – 19.

¹⁰ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, บัญชีรายชื่อทะเบียนโรงเรียนเลิกกิจการ (กรุงเทพฯ : กองทะเบียน, 2541), 30.

ลดค่าจ้างเงินเดือน รายได้ไม่เพียงพอต่อการครองชีพ จึงนำบุตรหลานไปเข้าเรียนในโรงเรียนของรัฐ เมื่อจำนวนนักเรียนลดลง รายได้ที่โรงเรียนเคยได้รับก็ลดตามไปด้วย โรงเรียนจึงจำเป็นต้องลดรายจ่ายลงด้วยการลดค่าจ้างเงินเดือนครูและบุคลากร ทำให้ครูและบุคลากรในโรงเรียนเอกชนเดือดร้อนทางด้านการเงิน หมดกำลังใจทำงาน ขาดความมั่นใจในความมั่นคงด้านวิชาชีพ ต้องหารายได้เสริม คุณภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนย่อมลดลงตามไปด้วย 2) การบริหารของโรงเรียนมีประสิทธิภาพต่ำ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของรลดโรงเรียนที่ไม่ค่อยมีความปลอดภัยแก่นักเรียน เนื่องจากคนขับรถแต่งกายไม่สุภาพ สูบบุหรี่ขณะขับรถ ขับรถเร็วเกินที่กำหนด สภาพรถไม่ปลอดภัยเพียงพอ การจัดบริการอาหารกลางวันที่ดีอยู่คุณภาพแต่ราคาสูง ไม่น่ารับประทาน การประชาสัมพันธ์โรงเรียนไม่ดีพอ ขาดการติดต่อสื่อสารที่ดีระหว่างครูกับผู้ปกครองเพราะผู้บริหารไม่อนุญาต มีกฎระเบียบห้ามผู้ปกครองขึ้นบนอาคารเรียนเพื่อพบครูประจำชั้น และ 3) ผู้บริหารโรงเรียนขาดวิสัยทัศน์ ไม่เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ ทั้งภายในโรงเรียนและชุมชน ขาดมนุษยสัมพันธ์ ไม่ปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน ตลอดจนการเรียนการสอนด้วยสื่อที่ทันสมัย อันเป็นปัจจัยที่ผู้ปกครองตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียน เช่น ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องปฏิบัติการทางภาษา สระว่ายน้ำ นอกจากนั้นแล้วยังไม่คำนึงถึงปัญหาและความต้องการของผู้ปกครองนักเรียน บริหารด้วยนโยบายและวิธีการเดิมๆ¹¹

การที่นักเรียนของโรงเรียนเอกชนได้ลดปริมาณลงไปในนั้นนับว่าเป็นปัญหาอันสำคัญอย่างยิ่ง จึงต้องพยายามหาวิธีการปรับปรุงแก้ไข ตลอดจนพัฒนาศักยภาพการเรียนการสอน สร้างศรัทธาให้แก่ผู้ปกครองไว้วางใจส่งบุตรหลานมาเข้าเรียนแล้วเกิดความสบายใจ มีความมั่นใจว่าเมื่อศึกษาในโรงเรียนดังกล่าวแล้ว บุตรหลานสามารถศึกษาต่อได้ดังที่คาดหวังไว้อย่างแน่นอน เมื่อโรงเรียนมีปริมาณมากขึ้นตามลำดับ กิจการของโรงเรียนก็อยู่ได้ด้วยความมั่นคงตลอดไป โรงเรียนเอกชนจึงจำเป็นต้องอย่างยิ่งที่จะต้องทราบถึงความคาดหวังและความต้องการของผู้ปกครอง เพื่อที่จะนำข้อมูลเหล่านั้นมาดำเนินการพัฒนาโรงเรียนให้สอดคล้องกับความคาดหวังและความต้องการของผู้ปกครองต่อไป

สำหรับในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร มีโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญที่เปิดสอนชั้นอนุบาลถึงระดับประถมศึกษา จำนวน 11 โรงเรียนด้วยกัน ซึ่งโรงเรียนส่วนใหญ่ต่างกำลังประสบปัญหาที่กล่าวมาแล้วทั้งสิ้นจำนวนนักเรียนลดลง โดยเฉพาะโรงเรียนสุวกุลพิทยาล และโรงเรียนภูมิสุขศึกษา จำนวน นักเรียนลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีการศึกษา 2540 – 2542 (ตารางที่ 1) ซึ่งถ้า

¹¹ เรื่องเดียวกัน.

หากปล่อยให้เกิดขึ้น เหตุการณ์เช่นนี้ต่อไปย่อมส่งผลกระทบต่อภารกิจของโรงเรียนเอกชน ประเภท
สามัญ ในเขต บางแค กรุงเทพมหานครอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

ตารางที่ 1 โรงเรียนและจำนวนนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค
กรุงเทพมหานคร ปี พ.ศ.2540-2542

ที่	ชื่อ โรงเรียน	จำนวน นักเรียน ปี 2540	จำนวน นักเรียน ปี 2541	จำนวน นักเรียน ปี 2542	เพิ่ม + /ลด - (%)
1	โรงเรียนประทุมสุรธรรม*	897	1,750	1,342	+49.60
2	โรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค	2,200	2,410	2,617	+18.95
3	โรงเรียนสุวรรณพิทยาศาสตร์**	599	570	531	-11.35
4	โรงเรียนอำนวยการปิ่นบุรี	718	612	729	+1.53
5	โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี	4,194	4,416	4,511	+7.55
6	โรงเรียนอภิจักรอนุสรณ์*	513	549	418	-18.51
7	โรงเรียนกสิกรรมศึกษา	993	1,670	1,762	+77.44
8	โรงเรียนสาธิตศึกษาบางแค	641	670	547	-14.66
9	โรงเรียนนฤมิตรวิทยา ธนบุรี*	243	283	153	-37.02
10	โรงเรียนภูมิสุขศึกษา**	298	246	217	-27.18
11	โรงเรียนมณีวัฒนา*	1,080	1,455	1,240	+14.81

หมายเหตุ * หมายถึง โรงเรียนที่จำนวนนักเรียนลดลงเป็นบางปี

** หมายถึง โรงเรียนที่จำนวนนักเรียนลดลงอย่างต่อเนื่อง

ที่มา : “สถิติจำนวนนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ระหว่างปี
การศึกษา 2540 – 2542,” (ม.ป.ท., 2543), 2 – 6. (อัครสำเนา)

ประพจน์ปัญหา

จากปัญหาที่กล่าวมาทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนกำลังประสบปัญหา ผู้วิจัยจึงตั้งประพจน์ปัญหาเพื่อการวิจัยในครั้งนี้ว่า “การบริหารโรงเรียนเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ไม่มีประสิทธิภาพตามความคาดหวังของผู้ปกครอง”

ความสำคัญของการวิจัย

การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร นอกจากต้องดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการเพื่อมุ่งให้เกิดการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของการจัดการศึกษา ทั้งปัจจัยต่างๆ และกระบวนการทำงานเพื่อให้คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาสูงขึ้น ทันต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจและการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคโลกาภิวัตน์แล้ว โรงเรียนประถมศึกษาเอกชนอันเป็นหน่วยงานระดับปฏิบัติการที่สำคัญยิ่งในอันที่จะช่วยรัฐจัดการศึกษาให้เป็นไปตามนโยบายของ กระทรวงศึกษาธิการให้เยาวชนของชาติให้มีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรเช่นเดียวกับโรงเรียนรัฐบาลแล้วยังต้องคำนึงถึงความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนด้วย ทั้งนี้เนื่องจากโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนจะดำเนินกิจการต่อไปได้นั้นจำเป็นต้องได้รับความเชื่อมั่นและความไว้วางใจจากผู้ปกครอง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมั่นใจว่างานวิจัยนี้ที่มุ่งหวังว่าเมื่อทราบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพฯ มหานครแล้ว ย่อมสามารถนำมาเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ให้ส่งบุตรหลานเข้าศึกษาในโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัยที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อทราบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อทราบความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับชั้น

คำถามของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการหาคำตอบของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงกำหนดคำถามสำหรับการวิจัยไว้ดังนี้

1. ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานครอยู่ในระดับใด
2. ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามเพศ, อายุ, ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับชั้น มีความแตกต่างกันหรือไม่

สมมติฐานของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการตรวจสอบข้อคำถามของการวิจัยและเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ว่า “ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับชั้น มีความแตกต่างกัน”

บททฤษฎาลัทธิศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

กรอบแนวคิดของการวิจัย

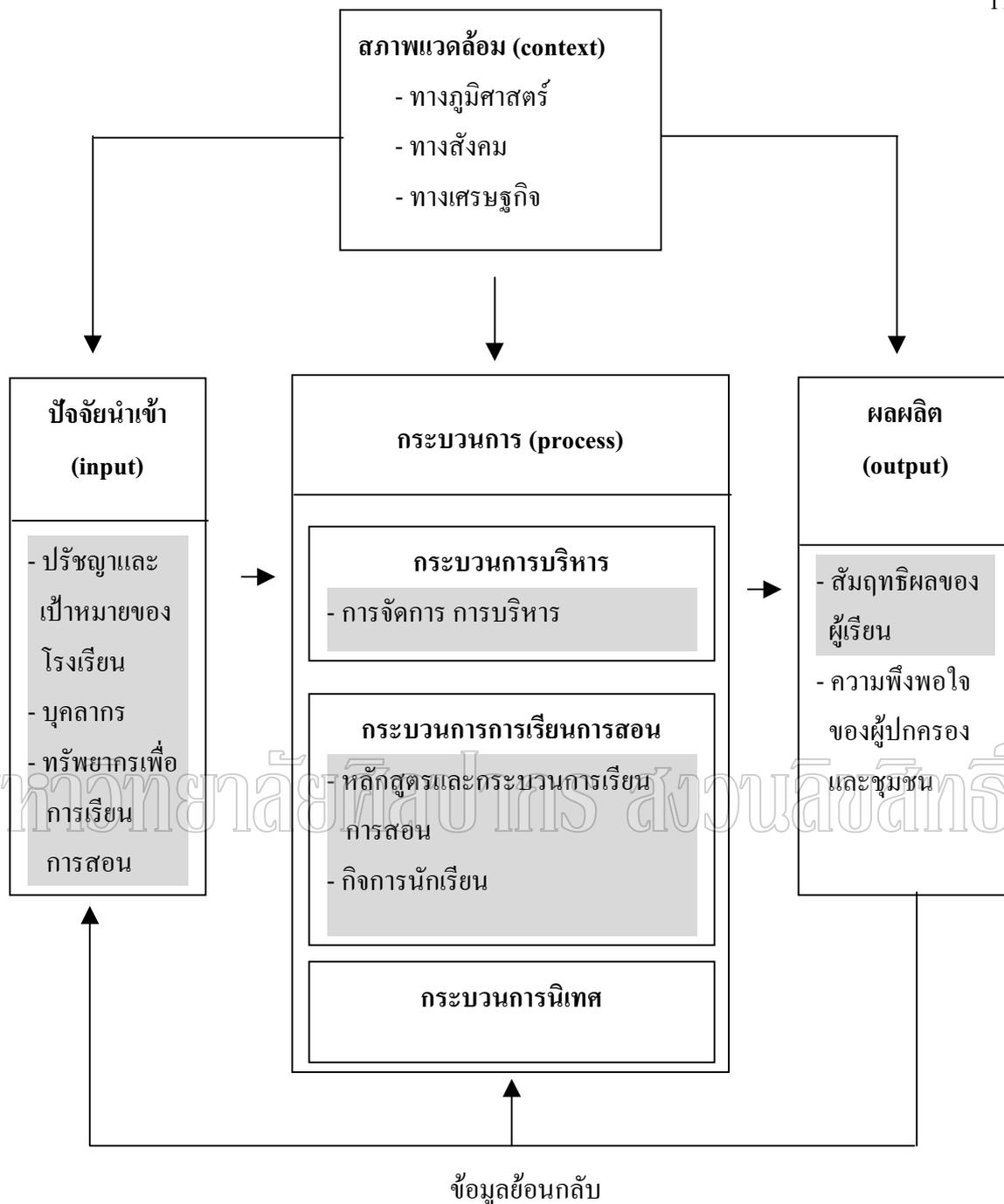
การศึกษาวิเคราะห์องค์การเชิงระบบ (system analysis) ขององค์การต่างๆ รวมทั้งของหน่วยงานการศึกษาและโรงเรียน โดยทั่วไปจะประกอบด้วยตัวแปรทั้งภายในและภายนอกองค์การ ซึ่งล้วนมีผลกระทบต่อโครงสร้างและการบริการจัดการทั้งสิ้น แนวคิดเชิงระบบนี้มีองค์ประกอบพื้นฐาน 3 ประการคือ 1) ปัจจัยนำเข้า (input) ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ นโยบายทางการศึกษา และอื่นๆ 2) กระบวนการ (process) ประกอบด้วยพื้นฐานสำคัญ 3 กระบวนการ ได้แก่ กระบวนการบริหาร กระบวนการนิเทศ และกระบวนการเรียนการสอน และ 3) ผลผลิต (output) คือสิ่งที่ได้รับจากกระบวนการจัดการศึกษาเข้าสู่สังคม¹²

ในส่วนของกระบวนการ (process) นั้นโดยทั่วไปจะประกอบด้วย 3 กระบวนการคือ กระบวนการบริหาร กระบวนการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศ กระบวนการทั้ง 3 นี้ กระบวนการบริหารถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่สำคัญที่สุดที่จะเข้าไปจัดการกับปัจจัยนำเข้าและกระบวนการอื่นๆ ให้สามารถสร้างผลผลิตที่มีคุณภาพออกมาสู่สังคม ซึ่งคุณภาพการจัดการศึกษา

¹² Daniel Katz and Robert L. Kahn, *The Social Psychology of Organizations*, 2nd ed. (New York : John Wiley & Sons, 1978), 20.

ของโรงเรียนเอกชนระดับประถมศึกษา มีขอบข่ายครอบคลุมองค์ประกอบตามมาตรฐานโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2541 จำนวน 7 ประการ คือ 1) ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง ความเชื่ออุดมการณ์ และจุดมุ่งหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ใช้เป็นแนวทางกำหนดภารกิจของโรงเรียน 2) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้ผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนในลักษณะของการเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กทุกด้านทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตลอดจนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา 3) บุคลากร หมายถึง การบริหารบุคลากรภายในโรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรสนับสนุนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ในโรงเรียนให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ 4) ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน หมายถึง มวลทรัพยากรที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม สื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ และการเงินของโรงเรียน รวมทั้งระบบเครือข่ายข้อมูลและเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับองค์กรภายนอก 5) การจัดการ การบริหาร หมายถึง การบริหารโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สามารถตรวจสอบได้และพัฒนายกระดับ มาตรฐานการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง 6) กิจกรรมนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร บริการ สวัสดิการ การปกครอง และกิจกรรมนักเรียน เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และ 7) สัมฤทธิผลของผู้เรียน หมายถึง ผลของการเรียนรู้หรือพัฒนาการโดยรวมที่เกิดขึ้นจริงของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร¹³ ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 7 ประการนี้ครอบคลุมทั้งปัจจัยนำเข้า (input) กระบวนการ (process) และ ผลผลิต (output) ดังที่แสดงไว้ในแผนภูมิที่ 1

¹³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, คู่มือปฏิบัติงานของโรงเรียน เรื่องการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541), 2.

แผนภูมิที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

ที่มา : Danial Katz and Robert L. Kahn, *The Social Psychology of Organizations*, 2nd ed. (New York : John Wiley & Son, 1978), 20.

: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, *คู่มือปฏิบัติงานของโรงเรียน เรื่องการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน* (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541), 2.

ขอบเขตของการวิจัย

จากรายละเอียดของขอบข่ายทางทฤษฎีของการวิจัย เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้คือ เป็นการศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ ตามองค์ประกอบมาตรฐานโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2541 จำนวน 7 ประการ คือ 1) ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน 2) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน 3) บุคลากร 4) ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน 5) การจัดการ การบริหาร 6) กิจกรรมนักเรียน และ 7) สัมฤทธิผลของผู้เรียน ดังที่แสดงในแผนภูมิที่ 2

ความคาดหวัง
ของผู้ปกครอง

การจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน
1) ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน
2) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน
3) บุคลากร
4) ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน
5) การจัดการ การบริหาร
6) กิจกรรมนักเรียน
7) สัมฤทธิผลของผู้เรียน

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2541), 8.

ข้อตกลงเบื้องต้น

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัยครั้งนี้ไว้ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามในเวลาที่แตกต่างกันภายในช่วงเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูล ไม่มีผลกระทบต่อผลการวิจัย
2. การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้แบ่งขนาดโรงเรียนเอกชน เนื่องจากเป็นการสำรวจความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อโรงเรียนเอกชนโดยรวม

ข้อจำกัดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน โดยผู้วิจัยศึกษาเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร และใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพียงอย่างเดียว ดังนั้นผลการวิจัยที่ได้จึงจำกัดอยู่เฉพาะความคาดหวังของผู้ปกครองในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร เท่านั้น

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายเฉพาะของคำที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ตรงกัน ผู้วิจัยจึงกำหนดความหมายของคำต่างๆ ไว้ดังนี้

โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนเอกชนที่จัดการศึกษาประเภทสามัญ ระดับประถมศึกษา ในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

ความคาดหวัง หมายถึง ความต้องการหรือความปรารถนาที่จะให้โรงเรียนจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนเอกชน 7 ประการคือ 1) ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน 2) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน 3) บุคลากร 4) ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน 5) การจัดการ การบริหาร 6) กิจกรรมนักเรียน และ 7) สัมฤทธิผลของผู้เรียน

ผู้ปกครอง หมายถึง บุคคลที่มีบุตรหลานศึกษาอยู่ในโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญที่จัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ในเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง “ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร” นี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาระยะสำคัญเกี่ยวกับโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ตั้งแต่ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชน แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน อันประกอบด้วยปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน บุคลากร ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน การจัดการ การบริหาร กิจกรรมนักเรียน และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

โรงเรียนเอกชน

การศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถพัฒนา คุณภาพชีวิตให้พร้อมที่จะทำประโยชน์แก่สังคมตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต ทนต่อการเปลี่ยนแปลง มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ทำงานเป็น และครองชีวิตอย่างสงบสุข¹

ช่วงประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา การศึกษาของไทยได้ขยายตัวเพิ่มปริมาณการจัดการศึกษาให้แก่เยาวชนของไทยขึ้นเป็นจำนวนมากเนื่องจากการขยายการศึกษาภาคบังคับจาก 4 ปีเป็น 6 ปี ตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2523 เป็นเหตุให้รัฐต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาที่เพิ่มขึ้นหลายเท่าตัว ซึ่งในส่วนที่เกินกำลังของโรงเรียนประถมศึกษาที่สังกัดภาครัฐจะรับไหว โรงเรียนประถมศึกษาเอกชนซึ่งมีประวัติความเป็นมาอันยาวนานก็ได้มีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระในการจัดการศึกษาของรัฐ ทำให้รัฐไม่ต้องลงทุนขยายศึกษามากนัก² เพื่อตระหนักให้เห็นถึงความสำคัญของโรงเรียนเอกชน จึงควรได้ศึกษาความเป็นมาของโรงเรียนเอกชนจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน

¹กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533), พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2535), 1.

²พนม พงษ์ไพบูลย์, “ทัศนะบางประการเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน,” วารสารการศึกษาแห่งชาติ 23, 6 (สิงหาคม-กันยายน 2532) : 7.

ความเป็นมาของโรงเรียนเอกชน

การศึกษาเอกชนมีประวัติความเป็นมายาวนานแล้ว เริ่มตั้งแต่สมัยสุโขทัยและลพบุรีเป็นต้นมา โดยในระยะแรกใช้วัง วัดและบ้านเป็นสถานศึกษา มีพระภิกษุหรือเจ้านายในราชตระกูลเป็นผู้สอน ขณะนั้นไม่มีสถานที่เรียน หลักสูตร และระบบการศึกษาที่แน่นอน จนมาถึงในสมัยอยุธยา คณะมิชชันนารีนิกายโรมันคาทอลิกชาวฝรั่งเศส เข้ามาจัดตั้งโรงเรียนเพื่อเผยแพร่วิทยาศาสตร์ และให้การศึกษาแก่คนไทย จนกระทั่งเสียกรุงศรีอยุธยา คณะมิชชันนารีจึงกลับประเทศของตน³

ในสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว คณะมิชชันนารีชาวอเมริกันเพรสไบทีเรียน (Presbyterian Missionaries) หัดเรียนภาษาไทยและเริ่มสอนศาสนาคริสต์แก่คนไทย และเป็นผู้บุกเบิกจัดตั้งโรงเรียนเอกชนซึ่งแต่เดิมเรียกว่าโรงเรียนราษฎร์ และการศึกษาศาสนาใหม่ในประเทศไทย ต่อจากนั้นจึงมีบุคลากรและคณะมิชชันนารีต่างชาติเริ่มจัดตั้งโรงเรียนเอกชนขึ้นเรื่อย ๆ โดยดำเนินงานเป็นเอกเทศ มิได้ถูกควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐแต่อย่างใด จนกระทั่งปี พ.ศ.2442 นางบุญเกิด ปาจิณพฤษภ์ ได้จดทะเบียนกับกระทรวงศึกษาธิการ จัดตั้งโรงเรียนเอกชนที่คนไทยเป็นเจ้าของโรงเรียนแรก ชื่อ โรงเรียนบำรุงวิทยา จึงนับได้ว่าการจัดตั้งโรงเรียนบำรุงวิทยานี้เป็นการเปิดโอกาสให้กระทรวงศึกษาธิการเข้ามามีบทบาทในการควบคุมโรงเรียนเอกชนตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ซึ่งในช่วงเวลาเดียวกัน สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ทรงสถาปนาโรงเรียนราชินี ขึ้นและเปิดดำเนินการในปี พ.ศ.2446 ซึ่งถือได้ว่าเป็นโรงเรียนราษฎร์โรงเรียนแรกของประเทศไทยที่เปิดสอนวิชาการช่างสตรีอันทันสมัย⁴

ต่อมาในปี พ.ศ.2461 รัฐบาลประกาศพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชนเป็นครั้งแรก โดยมีจุดประสงค์เพื่อตรวจนิเทศโรงเรียนเอกชนทั่วประเทศและเพื่อปรับปรุงแก้ไขกฎและระเบียบโรงเรียนเอกชน ดังนั้นในปี พ.ศ.2476 รัฐบาลได้จัดตั้งกองโรงเรียนราษฎร์ สังกัดกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อควบคุมโรงเรียนราษฎร์ทั้งหมด

³พรสิริ อิงคชัยโชติ, “แนวความคิดทางด้านการศึกษาและความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการบริหารการศึกษาในโรงเรียนเอกชนที่มีมาตรฐานดี ในกรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527), 11.

⁴คณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สถิติการศึกษาเอกชน ปี 2526 (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดศรีเดชา, 2527), 1.

กรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้กองโรงเรียนราษฎร์ไม่สามารถบริหารงานได้รวดเร็วทันความต้องการของประชาชน สมาคมครูโรงเรียนราษฎร์แห่งประเทศไทยจึงเสนอให้ยกฐานะกองโรงเรียนราษฎร์เป็นกรมโรงเรียนราษฎร์หรือกรมการศึกษาเอกชน เพื่อเพิ่มอำนาจในการส่งเสริมและช่วยเหลือเป็นกำลังใจให้เอกชนจัดการศึกษาได้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น สภาการศึกษาแห่งชาติจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการปรับปรุงโรงเรียนราษฎร์ขึ้นเพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือโรงเรียนเอกชน เพื่อปรับปรุงคุณภาพการศึกษาทั้งด้านวิชาการและการบริการ ดังนั้น กองโรงเรียนราษฎร์จึงได้รับการปรับปรุงเป็นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ใช้ชื่อย่อว่า สช. มีฐานะเทียบเท่ากรมหนึ่งของกระทรวงศึกษาธิการตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ.2515 ตามประกาศของคณะปฏิบัติ ฉบับที่ 217 ลงวันที่ 29 กันยายน 2515 โดยโอนอำนาจหน้าที่กิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณของกรมวิสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกองโรงเรียนราษฎร์ และโอนวิทยาลัยเอกชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติโรงเรียนราษฎร์หลายครั้งตามสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป จนถึงปี พ.ศ.2525 ได้มีพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 และบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน

อย่างไรก็ตาม สภาวะสังคมและเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนทุกประเภททุกระดับต้องพัฒนาตนเองให้คงอยู่ได้โดยไม่เลิกสั้มไป สิ่งเดียวที่จะทำให้โรงเรียนเอกชนคงสภาพอยู่ได้คือการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพให้แก่นักเรียนทุกคนให้มีคุณลักษณะที่หลักสูตรกำหนดไว้และเป็นไปตามความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่ต้องลงทุนด้วยเงินจำนวนมากส่งบุตรหลานมาเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชน

แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพการศึกษา

นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของคำว่า “คุณภาพ” ในหลายแนวคิดด้วยกัน คือ แมกโดนัลด์ (McDonald) กล่าวว่า คุณภาพหมายถึงการปฏิบัติให้ตรงกับสิ่งที่ต้องการ โดยเราสามารถเข้าไปจัดระบบให้เป็นระเบียบได้และทำให้เราทราบว่าเมื่อใดที่เราจะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติ โดยเกษม พิพัฒน์ปัญญา สรุปว่า คุณภาพหมายถึงคุณสมบัติต่างๆ ที่มีอยู่ในตัวสินค้านั้น ถ้าคุณสมบัติ

⁵สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, ยี่สิบปี สช. (กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชน จำกัด, 2535), 1.

เหล่านั้นถูกใจผู้บริโภค แสดงว่าสินค้านั้นมีคุณภาพสูง ถ้าถูกใจน้อยก็มีคุณภาพต่ำ⁶ ในขณะที่ มิลเลอร์ (Miller) พบว่า ความหมายของคำนี้ค่อนข้างหลากหลายจากมุมมองที่ต่างกัน 1) ความเป็นเลิศ รู้ว่าเป็นเลิศเมื่อประจักษ์ด้วยตนเอง 2) ความทนทาน คือการคงสภาพใช้สอยได้นาน 3) การสนองความต้องการหลากหลายของผู้ใช้ 4) ราคาเป็นธรรม คือผลผลิตขององค์การสนองตอบความต้องการและสร้างความพอใจต่อผู้ใช้ในระดับราคาที่เหมาะสม และ 5) การสร้างได้ตามแบบ คือผลผลิตสร้างได้ตามแบบโดยไม่คำนึงว่ามีหลักการและเหตุผลอะไรที่กำหนดแบบเป็นเช่นนั้น⁷ ซึ่งความหมายของคำว่าคุณภาพนี้จะเห็นได้ว่าผู้บริโภคมีส่วนสำคัญในการกำหนดมาตรฐานของสินค้าและบริการ โดยมาตรฐานดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้จะต้องพิจารณาความต้องการของผู้บริโภคด้วย

โรงเรียนเอกชนก็เช่นกัน คุณภาพและมาตรฐานของโรงเรียนส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของผู้บริโภค ซึ่งได้แก่ นักเรียน ผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง แต่ผู้ปกครองจะมีส่วนสำคัญในการเลือกที่จะส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนที่พิจารณาแล้วเห็นว่าสามารถจัดการเรียนการสอนได้ตามต้องการ ซึ่งก็คือตรงกับความคาดหวังของตนเองมากที่สุด

ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อโรงเรียนเอกชน

ความคาดหวัง หมายถึง การคาดหมายที่ต้องการไว้ล่วงหน้า ซึ่งมี 2 แบบคือ สิทธิและหน้าที่ สิทธิ คือ ความคาดหวังซึ่งผู้สวมบทบาทคาดหมายการกระทำบางอย่างจากบุคคลที่ตนจะต้องแสดงตอบ ส่วนหน้าที่คือความคาดหวังซึ่งผู้สวมบทบาทคาดหมายกระทำบางอย่างต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ความคาดหวังทั้งสองแบบ คือทั้งสิทธิและหน้าที่อาจจะวิเคราะห์ในรูปของการปฏิบัติและลักษณะของคุณสมบัติต่างๆ⁸ แต่ วอลตัน (Walton) กลับอธิบายว่า ความคาดหวังของสมาชิกในสังคมที่ซับซ้อนไม่ได้ขึ้นอยู่กับการแสดงบทบาทเพียงอย่างเดียว แต่ขึ้นอยู่กับ การเข้าร่วมปฏิบัติจริงหรือการเข้าร่วมโดยการคาดคะเนในระบบต่างๆ ของสังคม กระบวนการเรียนรู้ การเข้าใจ การประเมินผลและการแสดงบทบาทต่างๆ ที่เป็นไปตามปทัสถานของกลุ่มทำให้เกิดลักษณะสำคัญของกระบวนการในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมของแต่ละบุคคล สมาชิกในสังคมเข้าใจดีว่าอะไรคือ

⁶เกษม พิพัฒน์ปัญญา, การควบคุมคุณภาพ (กรุงเทพฯ : ประกอบเมโทร, 2526), 1.

⁷R. I. Miller, อ้างถึงใน พจน์ สะเพียรชัย, “หลักการ แนวคิด และวิธีปฏิบัติ,” ใน รายงานการประชุมทางวิชาการของที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย เรื่องการประกันคุณภาพทางวิชาการประจำปี 2537, 41.

⁸Lindzey Gardner, Handbook of Social Psychology : Theory and Method (Massachusetts : Addison Publishing Co., Inc., 1959), 26.

สิ่งที่เขาคาดหวังในตัวบุคคลซึ่งมีสถานภาพเฉพาะอย่าง ประสบการณ์ที่ได้จากการแสดงบทบาทอย่างหนึ่งจะมีอิทธิพลต่อการประพฤติอย่างอื่นด้วย เช่น คนงานที่มีความชำนาญและถูกกำหนดให้ทำงานจะถูกคาดหวังว่าเขาจะสามารถดำเนินงานของเขาได้ ซึ่งก็ไม่ได้หมายความว่า การแสดงบทบาทจะต้องสอดคล้องกันเสมอไป โดยเฉพาะในกลุ่มที่เกิดจากการรวมตัวแบบชั่วคราวและไม่ใช่ความสัมพันธ์ส่วนตัว บทบาทที่คาดหวังและการแสดงออกจะแตกต่างกันออกไปจากกลุ่มอื่นๆ ซึ่งแต่ละบุคคลถูกคาดหวังให้กระทำในระบบสังคมนั้นๆ⁹ ซีคอร์ด และแบคแมน (Secord and Backman) อธิบายว่า แต่ละบุคคลต่างมีความคาดหวังที่ต่างกันไป ความคาดหวังเกี่ยวกับอายุ เพศ ตำแหน่ง เป็นความคาดหวังเนื่องมาจากวัฒนธรรม¹⁰ ในทำนองเดียวกัน ซิลล์ (Sill) ได้ให้ความเห็นว่า ความคาดหวังคือการกระทำหรือคุณสมบัติต่างๆ ซึ่งผู้อยู่ในตำแหน่งนั้นควรจะมีผู้ใดตำแหน่งไม่เพียงแสดงพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความคาดหวังของคนอื่นๆ ในสังคมทั่วไป ยังต้องแสดงบทบาทซึ่งจะทำให้การครอบครองตำแหน่งของตนเองอยู่ตลอดไป การที่จะแสดงบทบาท ให้ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทที่คาดหวังกับความต้องการของบุคคลนั้น¹¹

โรงเรียนเอกชนก็เช่นกัน ในบทบาทของสถานศึกษาที่มีบทบาทในการจัดการศึกษาให้กับนักเรียน จะต้องแสดงบทบาทของตนเองในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องคำนึงถึงความต้องการของผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้ตัดสินใจส่งบุตรหลานของตนมาเข้าเรียน โดยความต้องการของผู้ปกครองนั้นมีมากมายหลายประการ แต่เพื่อให้เป็นแนวทางที่ชัดเจนจึงควรมีเกณฑ์สำหรับเป็นหลักยึด คณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึงได้กำหนดมาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางดำเนินงานของโรงเรียนเอกชนในอันที่จะแสดงบทบาทของตนเองในฐานะผู้ให้การศึกษา โดยสอดคล้องกับมาตรฐานซึ่งเปรียบเสมือนความต้องการของผู้ปกครอง

จากที่ได้กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา เอกชนนั้น จะต้องมีความคิดหรือหลักสำหรับใช้ในการพิจารณาว่าตรงกับความต้องการหรือความคาดหวังหรือไม่ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึง

⁹ Slocum L. Walton, Agricultural Sociology : A Study of Sociological Aspects of American Farm Life (New York : Harper & Brothers Publishers, 1962), 218.

¹⁰ Paul F. Secord and Carl W. Backman, Social Psychology (New York : Mcgraw-Hill Book Company, 1964), 456.

¹¹ D. L. Sill, Introduction Encyclopedia of Social Sciences (New York : The McMillan Co., 1968), 230-261.

จัดทำมาตรฐานโรงเรียนเอกชนขึ้นมาเพื่อเป็นตัวกำหนดคุณภาพของโรงเรียนให้ครอบคลุมงานทั้ง 7 ด้านซึ่งสามารถชี้ให้เห็นคุณภาพของโรงเรียนเอกชน

การประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

โรงเรียนเอกชนซึ่งร่วมรับภาระการจัดการศึกษาในประเทศไทยทุกระดับตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี รวมทั้งการศึกษานอกระบบได้รับความคาดหวังให้จัดการศึกษาที่มีคุณภาพดีมาโดยตลอด แต่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงของสภาพการณ์ต่าง ๆ ของสังคมไทยและสังคมโลกอย่างรวดเร็ว การศึกษาเอกชนก็จำเป็นต้องเร่งรัดพัฒนาในเชิงคุณภาพขึ้นอีกมาก เพื่อให้เป็นทางเลือกที่ดีอีกทางหนึ่งของผู้รับบริการทางการศึกษา

ความเป็นมา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในฐานะที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนได้พัฒนาแนวการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่เน้นหลักการให้โรงเรียนพัฒนาและประเมินตนเองต่อเนื่องแล้วให้หน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วมในการประเมินเพื่อยืนยันผล โดยประกาศใช้เป็นระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2536 แทนระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการรับรองวิทยฐานะโรงเรียนราษฎร์ พ.ศ. 2484 ทั้งนี้ เพื่อเป็นการกระตุ้นให้โรงเรียนมุ่งมั่นพัฒนาเพื่อยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของตนเองสู่ความเป็นเลิศ

การพัฒนาและประเมินตนเองเป็นกลไกสำคัญของการควบคุมคุณภาพภายในของโรงเรียน ซึ่งหากจะให้ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการทั้งของผู้รับบริการและสังคม จำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก และจะต้องมีการจัดทำแผนหรือแนวทางการพัฒนาที่มุ่งสู่ผลงานที่ชัดเจน ซึ่งโรงเรียนเอกชนทุกโรงควรจัดทำและใช้ธรรมนูญโรงเรียน หรืออย่างน้อยก็กำหนดปัจจัยหลักที่จะพัฒนาพร้อมทั้งยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคุณภาพของตนเอง แล้วดำเนินการตามที่กำหนดจนสามารถประกันได้ว่าการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพดีก่อนที่จะขอรับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอก ดังนั้น กระบวนการในการพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นเลิศต่อจากนี้ไปจะประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ การประกันคุณภาพการศึกษา และการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา (quality assurance and accreditation)

ความหมาย

การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าโรงเรียนเอกชนมีแนวทางจัดและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการ นโยบาย และจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐ และโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคนและทุกคน

การประกันคุณภาพการศึกษาตามความหมายข้างต้นจะบรรลุผลสำเร็จได้โดยโรงเรียนจะต้องเป็นผู้ควบคุมและให้การประกันคุณภาพการศึกษาของตนเอง

การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา หมายถึง การยืนยันผลโดยหน่วยงานภายนอกจากรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพว่าโรงเรียนสามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด

หลักการ จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

การประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมีหลักการที่จะทำให้เป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนสู่ความเป็นเลิศอย่างต่อเนื่องอันจะนำมาซึ่งความมีมาตรฐานทางการศึกษาเป็นที่ยอมรับในระดับสากลต่อไปนั้น จำเป็นจะต้องอาศัยหลักการการให้อิสระและความคล่องตัวในการบริหารและจัดการ โดยผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาและเปิดโอกาสให้สังคมหรือหน่วยงานภายนอกมีส่วนร่วมในการพัฒนาและเข้าไปตรวจสอบได้

การประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษามีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) กระตุ้นให้โรงเรียนเอกชนได้พัฒนาตนเองถึงระดับมาตรฐานการศึกษาที่นำมาใช้เพื่อการประกันคุณภาพการจัดการศึกษาในเรื่องนั้น ๆ อย่างต่อเนื่อง และ 2) ให้สาธารณชน ผู้ทรงคุณวุฒิและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนได้รับทราบ เกิดความเชื่อถือ มั่นใจต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

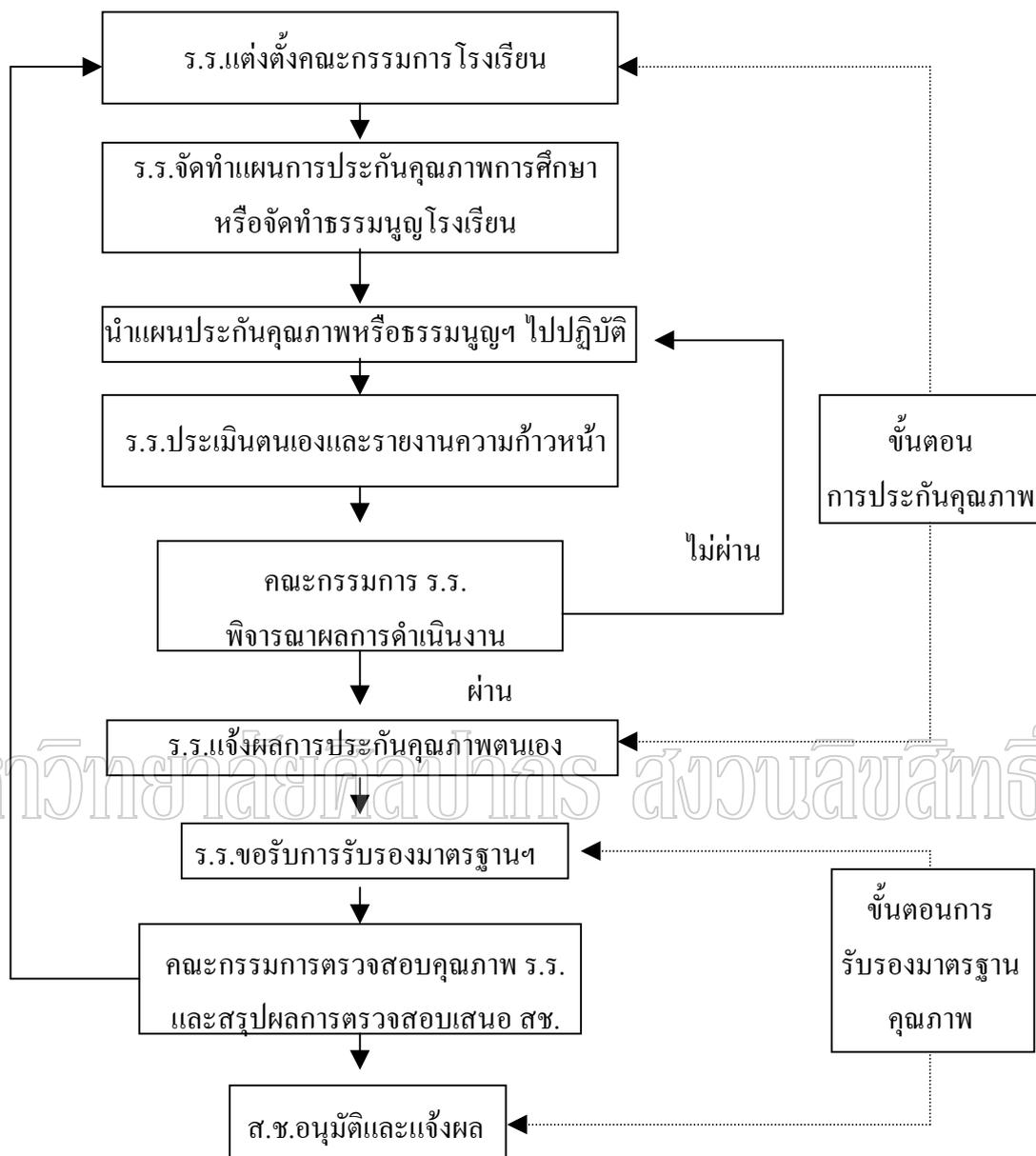
การประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ส่งเสริมความเป็นเลิศของการศึกษาเอกชนทุกระดับ ทุกประเภท 2) เป็นการกระตุ้นและสร้างความมั่นใจแก่โรงเรียนเอกชนในการสร้างระบบการควบคุมคุณภาพภายในโรงเรียนและรับการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก และ 3) สร้างความมั่นใจในเรื่องคุณภาพการศึกษาให้กับบุคคล และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าโรงเรียนเอกชนเป็นสถานศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และ 4) ยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเอกชนให้เป็นที่ยอมรับทั่วไป

ขั้นตอนและวิธีการ

การประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 2 ขั้นตอนหลัก ได้แก่ 1) โรงเรียนประกันคุณภาพการศึกษา ด้วยกระบวนการบริหารและจัดการอย่างมืออาชีพของโรงเรียน เช่น วางแผนพัฒนาหรือจัดทำธรรมนูญโรงเรียน ดำเนินงานตามแผน กำกับ ติดตาม ประเมินและปรับปรุงงาน และประเมินตนเองเพื่อสรุปแผนพัฒนาหรือธรรมนูญโรงเรียนและรายงานผู้เกี่ยวข้องเพื่อวางแผนปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง และ 2) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เมื่อให้สามารถมั่นใจได้ว่าโรงเรียนจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยโรงเรียนต้องเสนอรายงานการประเมินตนเอง มีคณะกรรมการไปตรวจสอบการดำเนินงาน และมีการประเมินจากรายงานการตรวจสอบ เพื่อพิจารณาให้การรับรองแยกแต่ละระดับการศึกษา/หลักสูตร/สาขาวิชา ครั้งหนึ่งๆ เป็นระยะเวลา 5 ปี วิธีการดำเนินงานที่สำคัญ ๆ ของทั้งสองขั้นตอนหลัก ปรากฏตามแผนภูมิที่ 3

ในการประกันคุณภาพและรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน รับผิดชอบ 1) จัดทำเอกสารคู่มือ/แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเพื่อเผยแพร่ต่อโรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2) ประสานงานกับโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อแจ้งแนวการดำเนินงานประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน 3) ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมพัฒนาโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและความต้องการของโรงเรียน เช่น การนิเทศ การติดตาม และการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการโรงเรียน 4) รับรายงานความก้าวหน้าประจำปีของโรงเรียน 5) รวบรวมรายชื่อโรงเรียนที่มีการประกันคุณภาพตนเองแล้ว 6) ดำเนินการเรื่องการตรวจสอบคุณภาพและการให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา และ 7) เผยแพร่รายชื่อโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

ในส่วนของอำเภอ จังหวัดสำนักพัฒนาการศึกษาฯ แต่ละเขตการศึกษา มีหน้าที่รับผิดชอบดังนี้ 1) ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน 2) ให้ความร่วมมือในการพัฒนาโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสมและความต้องการของโรงเรียน เช่น การนิเทศ การติดตาม และการเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการโรงเรียน 3) รับรายงานความก้าวหน้าประจำปีของโรงเรียน 4) จังหวัดรวบรวมรายชื่อโรงเรียนที่มีการประกันคุณภาพตนเองแล้ว เพื่อเสนอเขตการศึกษา และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน และ 5) สำนักพัฒนาการศึกษาฯ แต่ละเขตการศึกษา ดำเนินการเรื่องการตรวจสอบคุณภาพของโรงเรียนในส่วนภูมิภาค

แผนภูมิที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อการขอรับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเอกชน
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, คู่มือปฏิบัติงานของโรงเรียน เรื่องการประกัน
คุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541), 6.

โรงเรียนเอกชน มีหน้าที่รับผิดชอบ 1) แต่งตั้งคณะกรรมการโรงเรียน 2) จัดทำแผนการประกันคุณภาพการศึกษาหรือจัดทำธรรมนูญโรงเรียน 3) นำแผนการประกันคุณภาพหรือธรรมนูญโรงเรียนไปปฏิบัติ 4) ประเมินตนเองและส่งรายงานความก้าวหน้าประจำปีต่อผู้ปกครอง คณะกรรมการโรงเรียน คณะกรรมการอำนวยการโรงเรียน สาธารณชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 5) แจ้งผลการประกันคุณภาพตนเองเมื่อมีความมั่นใจในผลการดำเนินงานโดยคณะกรรมการโรงเรียนให้ความเห็นชอบ 6) ขอรับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา เมื่อได้ประกันคุณภาพของตนเองแล้ว 7) พัฒนาและปรับปรุงตนเองอย่างต่อเนื่อง และ 8) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตรวจสอบคุณภาพสำหรับคณะกรรมการฯ ที่ไม่สามารถเบิกได้ตามระเบียบราชการ

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขเบื้องต้น

การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนนั้น มีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขสำหรับการดำเนินการดังนี้

1. การประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ควรประกันคุณภาพทั้งโรงเรียนและครอบคลุมปัจจัยหลักที่จะส่งผลกระทบต่อคุณภาพ ดังนี้คือ 1) ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง ความเชื่อ อุดมการณ์ และจุดมุ่งหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาของ โรงเรียนที่ใช้เป็นแนวทางกำหนดภารกิจของโรงเรียน 2) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้ผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ในลักษณะของการเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตลอดจนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา 3) บุคลากร หมายถึง การบริหารบุคลากรภายในโรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครู ผู้สอน และบุคลากรสนับสนุนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ในโรงเรียนให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ 4) ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน หมายถึง มวลทรัพยากรที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม สื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ และการเงินของโรงเรียน รวมทั้งระบบเครือข่ายข้อมูลและเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับองค์กรภายนอก 5) การจัดการ การบริหาร หมายถึง การบริหารโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สามารถตรวจสอบได้และพัฒนายกระดับมาตรฐานการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง 6) กิจกรรมนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร บริการ สวัสดิการ การปกครอง และกิจกรรมนักเรียน เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ คุณธรรม

จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และ 7) ผลที่เกิดกับนักเรียน หมายถึง ผลของการเรียนรู้หรือพัฒนาการโดยรวมที่เกิดขึ้นจริงของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร¹²

2. การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ซึ่งในระยะต้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะเป็นผู้ให้การรับรอง และจะให้การรับรองเป็นระดับการศึกษาสำหรับประเภทสามัญศึกษา เป็นหลักสูตรประเภทวิชาและสาขาวิชาสำหรับ ประเภทอาชีวศึกษา และเป็นหลักสูตรสำหรับการศึกษานอกระบบโรงเรียน และให้การรับรองเป็นระยะเวลา (จำนวนปี) ขึ้นอยู่กับผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนด

3. โรงเรียนที่เข้าสู่โครงการประกันคุณภาพการศึกษาหรือมีผลการประกันคุณภาพตนเองแล้ว และหรือได้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาแล้วจะได้รับสิทธิประโยชน์ที่ทางราชการพึงจัดให้มากขึ้น เช่น การรับการอุดหนุนเป็นพิเศษ การรับการสนับสนุนในรูปของเงินกู้ยืมเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และเงินกองทุนกู้ยืมอื่นๆ ตลอดจนการได้รับการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โรงเรียนให้ประชาชนได้รับทราบทั่วไป

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

เมื่อโรงเรียนเอกชนได้รับการประกันคุณภาพแล้ว เชื่อว่าโรงเรียนจะได้รับผลดีขึ้นหลายประการ ได้แก่

1. โรงเรียนจะได้รับความนิยม ศรัทธา และทำให้ผู้เข้าเรียนเพิ่มมากขึ้น
2. โรงเรียนเอกชนมีความคล่องตัวและอิสระในการบริหารจัดการมากขึ้น เนื่องจากสามารถประกันคุณภาพการศึกษาด้วยตนเอง
3. โรงเรียนเอกชนสามารถพัฒนาและประเมินตนเองได้อย่างจริงจัง โดยอาศัยความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน พร้อมทั้งได้เผยแพร่ผลงานต่อผู้ปกครอง ชุมชนและสาธารณชน และหน่วยงานอื่น ๆ
4. นักเรียนจะได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพมากยิ่งขึ้น
5. เมื่อมีการประกันคุณภาพเกิดขึ้นกับโรงเรียน ก็สามารถทำให้กระบวนการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพแลประสิทธิผล

¹² สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, คู่มือปฏิบัติงานของโรงเรียนเรื่อง การประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541), 2.

6. โรงเรียนจะมุ่งมั่นพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสู่มาตรฐานสากล และได้รวดเร็วมากยิ่งขึ้น
7. โรงเรียนสามารถเป็นแบบอย่างในการบริหารจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพให้แก่ภาครัฐได้

การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกการตรวจสอบคุณภาพจากภายนอก เพื่อยืนยันความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายว่า โรงเรียนเอกชนได้จัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับ ซึ่งในขั้นตอนนี้โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1) เขียนรายงานการประเมินตนเองและยื่นคำขอรับการรับรองฯ 2) รับการตรวจสอบคุณภาพจากคณะกรรมการตรวจสอบ และ 3) รับผลการพิจารณาให้การรับรองฯ

1. การเขียนรายงานการประเมินตนเอง และยื่นคำขอรับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

1.1 การเขียนรายงานการประเมินตนเอง เป็นการเขียนรายงานผลการประเมินตนเองเพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายรับทราบสภาพและผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน และใช้เป็นเอกสารประกอบคำขอรับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ดังนั้น จึงควรใช้รูปแบบและแนวการเขียนตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนเสนอแนะไว้

1.2 การยื่นคำขอ โรงเรียนกรอกแบบคำขอรับการรับรองฯ แล้วยื่นพร้อมเอกสารรายงานการประเมินตนเอง จำนวน 4 – 7 ชุด ตามลักษณะและประเภทโรงเรียน (ถ้าจัดการศึกษาระดับเดียวจัดส่ง 4 ชุด ถ้าจัดมากกว่าหนึ่งระดับให้เพิ่มอีกระดับละหนึ่งชุด)

โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร ยื่นคำขอที่กองโรงเรียนรับผิดชอบ คือ โรงเรียนประเภทสามัญศึกษา ที่กองโรงเรียนสามัญศึกษา โรงเรียนประเภทอาชีวศึกษา ที่กองโรงเรียนอาชีวศึกษา โรงเรียนตามนโยบายพิเศษ ที่กองโรงเรียนนโยบายพิเศษ โรงเรียนประเภทศึกษานอกระบบ ที่กองส่งเสริมศึกษานอกระบบ และโรงเรียนในส่วนภูมิภาค ยื่นคำขอที่สำนักงานศึกษาธิการอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่

2. การรับการตรวจสอบคุณภาพจากคณะกรรมการตรวจสอบ เมื่อโรงเรียนส่งรายงานการประเมินตนเองไปแล้วจะมีคณะกรรมการจากบุคคลภายนอก เรียกว่า “คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชน” มาตรวจที่โรงเรียน

องค์ประกอบของคณะกรรมการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะเป็นผู้พิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิจาก

ภายนอกโรงเรียน จำนวน 4 – 7 คน คือ 1) ประธาน พิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งถ้าเป็นข้าราชการ หรือเคยเป็นข้าราชการต้องดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าระดับ 7 ถ้าเป็นบุคคลอื่นต้องดำรงตำแหน่ง หรือเคยดำรงตำแหน่งผู้บริหารองค์กรที่มีผลงานดี ปรากฏมาแล้วไม่ต่ำกว่า 3 ปี จำนวน 1 คน 2) กรรมการ จำนวน 2 – 5 คน พิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิทางการศึกษาเฉพาะระดับ/หลักสูตร/ประเภทวิชา 1 – 3 คน ผู้แทนสมาคมทางการศึกษาเอกชน 1 คน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวิชาชีพหรืออาชีพ (เฉพาะโรงเรียน อาชีวศึกษาและการศึกษานอกระบบ) 1 – 3 คน กรรมการและเลขานุการ (ข้าราชการสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน) จำนวน 1 คน

คณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชน จะทำหน้าที่ตรวจสอบเชิงพัฒนาคุณภาพโรงเรียน คือ ศึกษา รวบรวมข้อมูล หลักฐาน และเขียนรายงานการตรวจสอบสภาพและผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนในช่วงแผนพัฒนาหรือธรรมนูญโรงเรียน พร้อมทั้งชี้จุดเด่น จุดด้อย และให้ข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนาคุณภาพแก่โรงเรียน

การตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชน จะครอบคลุม 3 เรื่องใหญ่ คือ 1) ระดับคุณภาพของผู้เรียนที่เกิดขึ้นจริง พิจารณาจากสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน (ปัจจัยที่ 7) 2) คุณภาพของบริการที่จัดให้แก่ผู้เรียนในโรงเรียน พิจารณาจากหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (ปัจจัยที่ 2) และกิจการนักเรียน/นักศึกษา (ปัจจัยที่ 6) และ 3) ประสิทธิภาพขององค์กรจัดการและการบริหาร พิจารณาจากปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน (ปัจจัยที่ 1) บุคลากร (ปัจจัยที่ 3) ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน (ปัจจัยที่ 4) และการจัดการ การบริหาร (ปัจจัยที่ 5)

การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบของโรงเรียน 1) ก่อนการตรวจสอบ 1.1) แจ้งบุคลากร และนักเรียนให้ทราบเกี่ยวกับการมาดำเนินงานของคณะกรรมการตรวจสอบฯ 1.2) เตรียมการประชุมคณะกรรมการโรงเรียน/คณะกรรมการอำนวยการโรงเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สำหรับวันแรกของการมาปฏิบัติงานของคณะกรรมการตรวจสอบ 1.3) เตรียมหลักฐาน/เอกสารต่าง ๆ 1.4) เตรียมบุคลากรผู้ให้ข้อมูลต่าง ๆ 1.5) เตรียมสถานที่ปฏิบัติงานสำหรับคณะกรรมการตรวจสอบ 1.6) นัดหมายคณะกรรมการโรงเรียน/คณะกรรมการอำนวยการโรงเรียนและบุคลากรผู้เกี่ยวข้องเพื่อรับฟังรายงานการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบ

เอกสารที่ควรเตรียมไว้ ได้แก่ 1) แผนการประกันคุณภาพการศึกษา หรือ แผนพัฒนาคุณภาพ หรือธรรมนูญโรงเรียน 2) นโยบายและแผนงานต่าง ๆ ของโรงเรียน (ถ้าไม่ปรากฏอยู่ในเอกสารตามข้อ 1) 3) เอกสารที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เช่น หลักสูตรและแผนการเรียนการสอนที่ใช้อยู่จริง 4) เอกสารที่เกี่ยวกับบุคลากร เช่น คู่มือครู ตารางการปฏิบัติงานของครู โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสัปดาห์ที่จะมีการตรวจสอบคุณภาพโรงเรียน และ 5) เอกสารที่เกี่ยวกับรายงาน

ต่าง ๆ เช่น รายงานการตรวจสอบและประเมิน รายงานประจำปี หรือรายงานความก้าวหน้าต่าง ๆ รายงานผลการประเมินคุณภาพที่จัดทำโดยหน่วยงานนอกโรงเรียน รายงานการประเมินระดับชาติ รวมทั้งรายงานการประชุมต่าง ๆ เช่น การประชุมครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการโรงเรียนและคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียน

ระหว่างการตรวจสอบ (ประมาณ 2 – 4 วัน) 1.1) ปฏิบัติงานตามตารางการปฏิบัติงานปกติของโรงเรียนอย่างเต็มที่ เพราะคณะกรรมการตรวจสอบจะสังเกตการณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลหลักฐานประกอบการเขียนรายงานการตรวจสอบ โดยเฉพาะการสังเกตการสอนและกิจกรรมการเรียน/การทำงานของนักเรียน 1.2) ผู้บริหาร บุคลากรอื่นๆ ผู้เกี่ยวข้อง และนักเรียนทุกคนสามารถให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง หลักฐาน ร่องรอย ที่คิดว่ามีความสำคัญ/มีประโยชน์ในการชี้ให้เห็นความสำเร็จ จุดเด่น ข้อจำกัด/อุปสรรคต่อการพัฒนาของโรงเรียน ทั้งนี้จะทำให้คณะกรรมการตรวจสอบได้ข้อมูลที่ชัดเจนเพื่อการวินิจฉัยที่ถูกต้องเหมาะสม 1.3) โรงเรียนสามารถอำนวยความสะดวกในการทำงานในโรงเรียนของคณะกรรมการตรวจสอบ ตามความเหมาะสม 1.4) เข้าร่วมประชุมเพื่อรับฟังรายงานผลการตรวจสอบและทำความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ กับคณะกรรมการตรวจสอบเกี่ยวกับข้อค้นพบที่สำคัญและข้อเสนอแนะที่จะให้โรงเรียนดำเนินการต่อไปเพื่อให้เกิดคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้โรงเรียนสามารถเสนอข้อมูล หลักฐาน/คำอธิบายเพิ่มเติมให้คณะกรรมการตรวจสอบพิจารณาถ้าเห็นแย้งกับผลการตรวจสอบ และสามารถให้คณะกรรมการตรวจสอบบันทึกความเห็นแย้งเหล่านี้ลงในรายงานการตรวจสอบด้วย 1.5) จัดพิมพ์ต้นฉบับรายงานการตรวจสอบและทำสำเนารายงานดังกล่าวที่ประธานคณะกรรมการตรวจสอบจัดให้ ให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการตรวจสอบปฏิบัติงาน ตรวจสอบอยู่ที่โรงเรียน และ 1.6) ผู้บริหารโรงเรียนลงนามยินยอม/ยอมรับผลการตรวจสอบที่ปรากฏในเอกสารรายงานการตรวจสอบ จัดเก็บเอกสารไว้ที่โรงเรียน 1 ชุด และมอบเอกสารรวมจำนวน 4 ชุด ให้ประธานคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อส่งต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

หลังการตรวจสอบ ให้โรงเรียนใช้ผลการตรวจสอบให้เป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงหรือพัฒนาคุณภาพโรงเรียนอย่างเป็นกระบวนการต่อเนื่อง

3. การรับผลการพิจารณาให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา คณะอนุกรรมการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ที่คณะกรรมการการศึกษาเอกชนแต่งตั้งจะเป็นผู้ศึกษาและพิจารณารายงานการตรวจสอบของคณะกรรมการตรวจสอบคุณภาพโรงเรียนเอกชน เพื่อวินิจฉัยและเสนอแนะต่อสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ว่าควรให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาแก่โรงเรียนในระดับการศึกษา/หลักสูตร/สาขาวิชาใด หรือไม่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จะอนุมัติผล ดังนี้ 1) ให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพแก่โรงเรียนเป็นระดับการศึกษา/หลักสูตร/สาขาวิชา เป็นระยะเวลา 5 ปี ถ้าเห็นด้วยกับผลการวินิจฉัยว่าระดับการศึกษา/หลักสูตร/สาขาวิชานั้น ๆ มีผลการดำเนินงานพัฒนาตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนดอยู่ในระดับ “น่าพึงพอใจ” ทุกเกณฑ์ 2) ยังไม่ให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพสำหรับระดับการศึกษา/หลักสูตร/สาขาวิชา ที่ผลการดำเนินงานสำหรับเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งยังไม่อยู่ในระดับ “น่าพึงพอใจ” แต่โรงเรียนจะได้รับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา หรือกำหนดระยะเวลาให้ปรับปรุงแล้วขอรับการตรวจสอบคุณภาพใหม่ ๆ ในเรื่องนั้นๆ หรือให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้สามารถทำงานได้ต่อเนื่อง

การแจ้งผลการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนแจ้งแก่โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแจ้งแก่โรงเรียนในส่วนภูมิภาค

โรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา 1) จะได้รับเอกสารการรับรองไว้เป็นหลักฐาน 2) จะมีสิทธิประชาสัมพันธ์ผลการรับรองตามที่ปรากฏในเอกสารการรับรอง โดยจัดทำป้ายข้อความ หรือใช้สื่ออื่นใดตามความเหมาะสม และ 3) จะมีสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะประกาศให้ทราบในโอกาสต่อไป

บทวิเคราะห์โดยทีเอสพี โทริ สงวนลิขสิทธิ์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จะอนุมัติผล ดังนี้ 1) ให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพแก่โรงเรียนเป็นระดับการศึกษา/หลักสูตร/สาขาวิชา เป็นระยะเวลา 5 ปี ถ้าเห็นด้วยกับผลการวินิจฉัยว่าระดับการศึกษา/หลักสูตร/สาขาวิชานั้น ๆ มีผลการดำเนินงานพัฒนาตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกำหนดอยู่ในระดับ “น่าพึงพอใจ” ทุกเกณฑ์ 2) ยังไม่ให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพสำหรับระดับการศึกษา/หลักสูตร/สาขาวิชา ที่ผลการดำเนินงานสำหรับเกณฑ์ใดเกณฑ์หนึ่งยังไม่อยู่ในระดับ “น่าพึงพอใจ” แต่โรงเรียนจะได้รับข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนา หรือกำหนดระยะเวลาให้ปรับปรุงแล้วขอรับการตรวจสอบคุณภาพใหม่ ๆ ในเรื่องนั้นๆ หรือให้ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อให้สามารถทำงานได้ต่อเนื่อง

การแจ้งผลการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนแจ้งแก่โรงเรียนในกรุงเทพมหานคร สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดแจ้งแก่โรงเรียนในส่วนภูมิภาคโรงเรียนที่ได้รับการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา 1) จะได้รับเอกสารการรับรองไว้เป็นหลักฐาน 2) จะมีสิทธิประชาสัมพันธ์ผลการรับรองตามที่ปรากฏในเอกสารการรับรอง โดยจัดทำป้ายข้อความ หรือใช้สื่ออื่นใดตามความเหมาะสม และ 3) จะมีสิทธิประโยชน์อื่น ๆ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจะประกาศให้ทราบในโอกาสต่อไป

มหาวิทยาลัยศิลปากร ส่วนวิซสิทธ์

เกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน

การจัดการศึกษาเอกชนให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพสูงจำเป็นต้องอาศัยการบริหารและการจัดการที่มีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องอาศัยการส่งเสริม สนับสนุนทั้งในด้านนโยบายและทรัพยากรต่าง ๆ จากรัฐ ทั้งนี้ แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดเป้าหมายการปฏิรูปการบริหารและการจัดการศึกษาว่าให้เอกชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาและตรวจสอบคุณภาพการจัดการศึกษา โดยสนับสนุนให้เอกชนมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของรัฐในสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 10 โดยใช้มาตรการให้กู้เงินทุนหมุนเวียนดอกเบี้ยต่ำ ผ่านปรนกฎระเบียบที่มีความคล่องตัว และให้ความช่วยเหลือทางวิชาการ รวมทั้งกำหนดสัดส่วนการรับนักเรียนและนักศึกษาระหว่างภาครัฐและเอกชนให้ชัดเจน⁴

⁴กระทรวงศึกษาธิการ, แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ของกระทรวงศึกษาธิการ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541), 81 - 83.

อย่างไรก็ตาม การช่วยเหลือจากรัฐเป็นเพียงปัจจัยหนึ่งเท่านั้น การพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนเอกชนนั้น โรงเรียนยังจำเป็นต้องพัฒนาตนเองให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง นักเรียน และสังคม โดยดำเนินการปรับปรุงโรงเรียนให้มีมาตรฐาน โดยเฉพาะมาตรฐานด้านวิชาการซึ่งเป็นที่ต้องการและเป็นความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่ส่งบุตรหลานของตนเข้าเรียนมาโรงเรียนเอกชน

ขอบข่ายของการบริหารงานโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน

การบริหารงานโรงเรียนนั้น ผู้บริหารโรงเรียนมีงานที่จะต้องปฏิบัติหลายด้านด้วยกัน งานเหล่านี้ได้ถูกจัดแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ตามลักษณะของงานและวิธีการดำเนินงานตามแนวคิดที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้ มิลเลอร์ (Miller) กล่าวว่า งานบริหารโรงเรียนที่จะต้องปฏิบัติมี 8 ประเภท คือ การวางโครงการ การเรียนการสอน งานกิจกรรมนักเรียน งานด้านบุคลากร งานด้านอาคารสถานที่ วัสดุอุปกรณ์ งานการเงินและพัสดุ งานประชาสัมพันธ์ การวางแผนและประเมินผลงาน⁵ ส่วน ฟิสก์ (Fisk) ได้จำแนกงานบริหารโรงเรียนออกเป็น 4 งาน คือ 1) ความสัมพันธ์กับชุมชน 2) งานปรับปรุงส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา 3) งานสรรหาและพัฒนาบุคลากร และ 4) งานจัดหา ดูแลเรื่องการเงินและอาคารสถานที่⁶ แรมเซเยอร์ (Ramseyer) สรุปงานบริหารโรงเรียนไว้ 8 ประการคือ งานพัฒนาการสอนและหลักสูตร งานธุรการการเงินและบริการต่าง ๆ งานการประสานงานชุมชน งานบุคลากร งานอาคารสถานที่ งานบริการนักเรียน การจัดระบบบริหารใน โรงเรียน และงานปกครอง ดูแลนักเรียน⁷ ส่วนแคมป์เบลล์และคณะ (Campbell and others) เห็นว่า งานบริหารที่ผู้บริหารโรงเรียนต้องรับผิดชอบมี 6 ด้าน คือ งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ ชุมชน งานหลักสูตร และการสอน งานบุคลากรในโรงเรียน งานกิจกรรมนักเรียน งานอาคารสถานที่ งานบริหารการเงิน และธุรการ⁸ ส่วน เซอร์จิโอวานนีและคณะ (Sergiovanni and others) มีความเห็นว่างานบริหารโรง

⁵Van Miller, The Public Administration of American School (New York : The Macmillan Company, 1965), 500-505.

⁶Robert S. Fisk, The Task of Educational Administration (New York : Harper & Row, 1969), 221.

⁷John A. Ramseyer and others, Factors Affecting Educational Administration (New York : The Macmillan Publishing Co., 1976), 18-56.

⁸Ronald F. Campbell and others, Introduction to Educational Administration, 5th ed. (Boston : Allyn and Bacon Inc., 1977), 116.

เรียนมีงานสำคัญ 8 ประการ ซึ่งเพิ่มขึ้นมาจากแนวคิดของแคมป์เบลล์และคณะอยู่ 2 ประการคือ งานพัฒนาบุคลากร และงานประเมินผล⁹

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติซึ่งมีหน้าที่ดูแลโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐทั่วประเทศได้จำแนกงานบริหารโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัดเป็น 6 งาน คือ งานวิชาการ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานธุรการและการเงิน งานอาคารสถานที่ และงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน¹⁰ ในขณะที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งมีหน้าที่ดูแลโรงเรียนเอกชนในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษา ก็ได้กำหนดปัจจัยและเกณฑ์เบื้องต้นที่โรงเรียนควรพัฒนาสู่การประกันคุณภาพการศึกษาและสำหรับจัดทำเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนเป็น 7 ด้าน คือ 1) ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน 2) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน 3) บุคลากร 4) ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน 5) การจัดการ การบริหาร 6) กิจการนักเรียน และ 7) สัมฤทธิผลของผู้เรียน¹¹ ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงใช้เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนเอกชน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ซึ่งครอบคลุมองค์ประกอบ 7 ประการเป็นกรอบแนวคิดหลักของการวิจัย ซึ่งเกณฑ์คุณภาพโรงเรียนแต่ละด้าน มีขอบข่ายและรายละเอียดดังต่อไปนี้

ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน

ในการจัดการศึกษาไม่ว่าในระดับใด จำเป็นต้องมีกรอบสำหรับควบคุมการปฏิบัติงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และกรอบที่ว่านี้อาจกำหนดหรือเขียนขึ้นมาในกรอบของอุดมการณ์ อุดมคติ หรืออุดมมุ่งหวังสูงสุดของการให้การศึกษา และเรียกรอบนี้ว่า ปรัชญาการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้น ๆ นอกจากนี้บางโรงเรียนอาจจะกำหนดแนวการดำเนินการให้ชัดเจนมากขึ้นในรูปของแนวนโยบายการดำเนินงาน

ปรัชญาหรือแนวนโยบายการจัดการศึกษาของโรงเรียนมีความสำคัญต่อโรงเรียนมาก เพราะเป็นเสมือนแม่บทที่จะบอกให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบว่า โรงเรียนต้องการทำอะไร และ

⁹Thoms J. Sergiovanni and others, Educational Governance and Administration (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1980), 260.

¹⁰สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2529), 27.

¹¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, คู่มือปฏิบัติงานของโรงเรียน เรื่องการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2541),

เพื่ออะไร และอย่างไร ปรัชญาหรือแนวนโยบายนั้นจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้โรงเรียนสามารถกำหนด จุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ เป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานของโรงเรียนที่ชัดเจน ตลอดจนช่วยให้ทุกคนและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนมีความเข้าใจและรู้จักโรงเรียนดีขึ้น นั่นคือ สมาชิกของโรงเรียนจะมีแนวสำหรับการพิจารณากำหนดบทบาทหน้าที่และการปฏิบัติงานและผู้รับบริการของโรงเรียนซึ่งรวมทั้งนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชนจะสามารถพิจารณาตัดสินคุณค่าของโรงเรียนเป็นเบื้องต้น สำหรับการตัดสินใจเข้าร่วมหรือให้ความร่วมมือกับโรงเรียนต่อไป¹²

นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายหรือนิยามของปรัชญาไว้ว่า ปรัชญาการศึกษา คือการนำเอาหลักการของปรัชญาอันเป็นแม่บทมาดัดแปลงให้เป็นระบบเพื่อประโยชน์ในการศึกษา เป็นผลมาจากการแสวงหาความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาอย่างชัดเจน แปลความหมาย กระบวนการทางการศึกษา ให้สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการกำหนดจุดมุ่งหมายและนโยบายทางการศึกษาได้ จะเป็นดังเจตคติและวัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาโดยระบบโรงเรียน ซึ่งโรงเรียนและบุคลากรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องยึดเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อพัฒนานักเรียนหรือให้การศึกษาแก่นักเรียน โดยนำเอาหลักการบางประการของปรัชญาแม่บทมาดัดแปลงให้เป็นระบบใหม่เพื่อประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษา และพยายามที่จะวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และพิจารณาคุณภาพการศึกษาอย่างละเอียดถี่ถ้วนซึ่งทุกแง่ทุกมุมให้เข้าใจถึงแนวคิดหลัก ความสำคัญ ความสัมพันธ์ และเหตุผลต่าง ๆ อย่างชัดเจน มีความต่อเนื่อง และมีความหมายต่อมนุษย์ สังคม และสิ่งแวดล้อม^{13, 14, 15, 16}

¹²สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แนวทางการพัฒนาโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ระดับประถมศึกษา, 5.

¹³George F. Kneller, Introduction to Philosophy of Education (New York : John Wiley and Sons, 1971), 2.

¹⁴ภิญโญ สาร, “ปรัชญาการศึกษาไทย,” วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 5, 7 (5 กุมภาพันธ์ 2514) : 24.

¹⁵สาโรช บัวศรี, “ปรัชญาการศึกษาในประเทศไทย,” ใน จุดยืนและทิศทางการศึกษาไทย (กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2518), 5.

¹⁶ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529), 34.

หลักการที่ควรคำนึงถึงในการกำหนดปรัชญาและนโยบายของโรงเรียน มีดังนี้

1. การจัดการศึกษาของโรงเรียนต้องสอดคล้องและสนองปรัชญาการศึกษาของชาติ พิจารณาจุดมุ่งหมายและความต้องการในระดับชาติให้เข้าใจเพื่อที่จะมีแนวทางว่าโรงเรียนควรมุ่งให้นักเรียนเป็นอย่างไร มีความรู้ มีคุณลักษณะอะไร

2. โรงเรียนมีหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การให้บริการแก่ชุมชน ทั้งบริการการศึกษาและบริการทางสังคม ฉะนั้น จุดมุ่งหมายและการดำเนินงานของโรงเรียนนั้นจะต้องมุ่งสนองตอบความต้องการของชุมชน โรงเรียนจึงต้องศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลความต้องการของชุมชน โดยอาศัยความร่วมมือและความคิดเห็นจากบุคลากรหลายฝ่ายทั้งในและนอกโรงเรียน

3. การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนจำเป็นต้องพึ่งตนเองเป็นหลัก นั่นคือต้องจัดหาทรัพยากรด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้นการกำหนดปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนว่าโรงเรียนต้องการอะไร หรือจะทำอะไร ต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้และความพร้อมของโรงเรียนด้วย

ปรัชญาและนโยบายของโรงเรียนที่ดี ย่อมต้องชี้นำการดำเนินงานของโรงเรียนได้ ดังนั้นจึงควรมีลักษณะดังต่อไปนี้คือ 1) เป็นข้อความที่แสดงจุดเน้นเป็นพิเศษของโรงเรียนที่มี เนื้อหา สอดคล้องกับแนวทางการจัดการศึกษาของชาติ และมุ่งสนองความต้องการของชุมชน 2) บุคลากรหลายฝ่ายทั้งในและนอกโรงเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนด 3) เขียนไว้สั้น ๆ ง่าย ๆ และชัดเจน ทุกฝ่ายสามารถรับรู้และเข้าใจตรงกัน และ 4) ชี้นำให้บุคลากรในโรงเรียนปฏิบัติหน้าที่ได้¹⁷

การที่แต่ละโรงเรียนจะกำหนดปรัชญาขึ้นไว้เป็นแนวทางหรือกรอบในการปฏิบัติงาน มีแนวทางในการพิจารณาตามความคิดของ กิติมา ปรีดีดิลก คือ แต่ละโรงเรียนควรเริ่มจากการพิจารณาปัญหาร่วมกันระหว่างครูกับผู้บริหารโรงเรียน ควรเป็นปรัชญาที่ประกอบด้วยคำนิยามหลายประการ มีการสืบค้นเรื่องต่างๆ ที่ผ่านมาทั้งที่ประสบผลสำเร็จและที่ล้มเหลวเพื่อนำมาพิจารณาประกอบแนวคิดใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ปัญหาที่นำมาพิจารณาต้องได้เป็นผลสรุปที่เป็นข้อเท็จจริงที่ต้องตระหนักถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่ทำให้คำนิยามเปลี่ยนแปลงไปเรื่อย ๆ จึงเป็นงานที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องและต้องถือหลักผู้ทำผู้ใช้ เพื่อจะได้เกิดการนำไปปฏิบัติอย่างบรรลุผล¹⁸ และจะต้องคำนึงถึงความหมายของการศึกษาที่เป็นเครื่องชี้นำแนวทางปฏิบัติ ประการต่อมาควรพิจารณาว่า การศึกษานั้นมีความมุ่งหมายพื้นฐานอะไร การศึกษามีนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติอย่างไร เพื่อให้

¹⁷สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, แนวการพัฒนาโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ระดับประถมศึกษา, 5-6.

¹⁸กิติมา ปรีดีดิลก, ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2523), 158.

สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และสุดท้าย วิธีการดำเนินงานอย่างไรเห็นนโยบายที่กำหนดไว้ประสบความสำเร็จ ถ้าพิจารณาในรูปแบบของจุดหมายปลายทางในการสร้างแนวปรัชญาการศึกษาของแต่ละสถาบัน¹⁹ วิจิตร ศรีสอ้าน เสนอให้พิจารณาเพิ่มเติมอีก 3 ด้าน คือ คุณลักษณะของนักเรียนที่พึงประสงค์ควรมีลักษณะเช่นไร นักเรียนมีความรอบรู้อะไร เพื่อสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และในขณะเดียวกันก็ควรจะหลอมรวมลักษณะทั้ง 2 ประการเข้ากับความมุ่งหวังที่ทางโรงเรียนประสงค์ให้เกิดขึ้น ให้เป็นเอกลักษณ์ของนักเรียนที่จบจากสถาบันนั้น ๆ²⁰

สรุปได้ว่า ปรัชญาและแนวนโยบายเป็นหลักการ เครื่องยึดถือและแนวทางโดยภาพรวมที่โรงเรียนใช้เป็นกรอบ หรือเครื่องนำทางภารกิจทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษานั้น ๆ

หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน

การบริหารโรงเรียนทุกประเภท มาตรฐานและคุณภาพของโรงเรียนสามารถพิจารณาได้จากผลงานทางวิชาการ เนื่องจากงานวิชาการเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษาและการจัดการเรียนการสอน ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหัวใจของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับมิลเลอร์ (Miller) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน และที่สำคัญที่สุด คือ การจัดทำแผนการสอน และการปฏิบัติตามแผน รวมทั้งการวัดผลและการจัดบริการในการสอน²¹

วินัย เกษมเศรษฐ ได้กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การจัดการสอนโดยใช้ทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ตามจุดประสงค์ของหลักสูตร²² ซึ่ง เสรี ลาซโรจน์ ก็มีความเห็นเช่นเดียวกันว่า การบริหารงานวิชาการ คือ กิจกรรมทั้งหลายทั้งมวลที่เกี่ยวข้องกับ

¹⁹สาโรช บัวศรี, “ปรัชญาการศึกษาและแผนการศึกษาชาติ,” มิตรครู 17, 4 (5 กุมภาพันธ์ 2518) : 16.

²⁰วิจิตร ศรีสอ้าน, หลักและระบบบริหารการศึกษา (กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2523), 44-45.

²¹Van Miller, The Public Administration of American School System (New York : The Macmillan Company, 1955), 168.

²²วินัย เกษมเศรษฐ, “การบริหารงานวิชาการ,” ใน นโยบายและหลักการปฏิบัติงาน (กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา, 2522), 187.

การเรียนการสอนและหลักสูตรอันเป็นงานหลักของโรงเรียน²³ และเช่นเดียวกับ ภิญโญ สาคร ที่ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนนักเรียนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาทุกแห่งมีภาระหน้าที่ คือ การให้ความรู้แก่นักเรียนในด้านวิชาการ ผู้บริหารเป็นผู้นำทางวิชาการโดยการปฏิบัติงานร่วมกับครู กระจุน เนนะนา และประสานงานให้ครูทุกคนร่วมกันจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ²⁴

ขอบข่ายการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนแต่ละแห่งแตกต่างกัน และคล้ายคลึงกันบ้าง เช่นเดียวกับแนวคิดของนักบริหารการศึกษาหลายท่านที่ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารงานวิชาการไว้ ดังเช่น มิลเลอร์ (Miller) ได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการเป็น 4 ประการคือ 1) การจัดโปรแกรมการสอน 2) การปฏิบัติตามโปรแกรมการสอน 3) การติดตามการเรียนการสอน และ 4) การจัดการเรียนการสอน²⁵ ในขณะที่ เซอร์จิโอวานนีกับคณะ (Sergiovanni and others) ให้แนวคิดงานวิชาการควรมีขอบข่ายงานที่สำคัญ 4 ประการคือ 1) การตั้งปรัชญาทางการศึกษา 2) การจัดทำโครงการทางการศึกษา 3) การประเมินผลหลักสูตรและการเรียนการสอน และ 4) การสร้างบรรยากาศภายในสถานศึกษาให้พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง²⁶ ส่วนนักการศึกษาของไทย วิจิตร ศรีสอาน ได้กล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความรับผิดชอบต่องานวิชาการ 8 ประการคือ 1) การพัฒนาจุดมุ่งหมาย เป้าหมายของโรงเรียน เพื่อจะได้ใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอน 2) การจัดวางตัวบุคลากร เพื่อให้สามารถทำหน้าที่ได้บรรลุจุดมุ่งหมายการศึกษาของโรงเรียน 3) การจัดสรรเวลาและสถานที่ เพื่อประโยชน์ในการสอน 4) การจัดหาและใช้วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ เพื่อให้ได้ประโยชน์สูงสุดทางการศึกษา 5) การส่งเสริมการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนบรรลุเป้าหมาย 6) การจัดโปรแกรมการอบรมเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน 7) การสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา และ 8) การประเมิน

²³เสรี ลาขโรจน์, “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา,” ใน เอกสาร การสอนชุดวิชาการจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1 - 17 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 218.

²⁴ภิญโญ สาคร, หลักการบริหารการศึกษา, 70.

²⁵Van Miller, The Public Administration of American School of System, 175.

²⁶Thomas J. Sergiovanni and others, Educational Governance and Administration, 267-268.

ความต้องการของโรงเรียน²⁷ ซึ่งคล้ายกับ วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล ที่ได้แบ่งการบริหารงานวิชาการออกเป็น 9 งาน ดังนี้ 1) วัตถุประสงค์ นโยบายและวิธีการบริหาร 2) หลักสูตรและประมวลการสอน 3) ตารางสอน 4) อุปกรณ์การสอน 5) แบบเรียนและหนังสือต่างประเทศ 6) การจัดแบ่งกลุ่มนักเรียน 7) การนิเทศการสอน 8) การจัดห้องสมุด และ 9) การวัดผลและประเมินผล²⁸ ส่วน พันธ์ หันนาคินทร์ แบ่งงานด้านวิชาการออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ 1) เกี่ยวกับตัวครู ได้แก่ การหาครูที่ดีมาทำการสอน การจัดแบ่งหน้าที่ การปฐมนิเทศครูใหม่ และสร้างน้ำใจในการทำให้ครูมีความสามารถมากยิ่งขึ้น การพิจารณาความดีความชอบ การประชุมครู การปกครองครูโดยทั่วไปและการนิเทศการสอน 2) เกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการสอน ได้แก่ การเลือกเนื้อหาของหลักสูตร การแบ่งและทำประมวลการสอน การเลือกหาแบบเรียน การจัดห้องสมุดและการวัดผลการสอน²⁹ สำหรับ ปรีชา คัมภีรปกรณ ได้กล่าวว่า งานวิชาการของโรงเรียนอย่างน้อยที่สุดควรครอบคลุมงานสำคัญ 6 ประการคือ 1) งานหลักสูตร 2) งานสื่อการสอน 3) งานการสอน 4) งานนิเทศการสอน 5) งานประเมินผล และ 6) งานปรับปรุงและพัฒนาการสอน³⁰ ซึ่ง กิติมา ปรีดีดิลก กล่าวว่า ขอบข่ายของงานด้านวิชาการแบ่งออกเป็น 5 ประการคือ 1) แผนปฏิบัติงานด้านวิชาการ 2) หลักสูตรและการสอน 3) การจัดการเรียนการสอน 4) สื่อการสอน และ 5) การปรับปรุงการเรียนการสอน³¹ และสอดคล้องกับปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ ที่กำหนดขอบข่ายงานวิชาการไว้ 4 ประการคือ 1) การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ เป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดทำล่งหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอน ได้แก่ แผนปฏิบัติงานวิชาการ โครงการสอน บันทึกการสอน เป็นต้น 2) การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในโรงเรียนดำเนินไปได้ด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ต้องมีการจัดการเกี่ยวกับการ

²⁷วิจิตร ศรีสอ้าน, การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2516), 201.

²⁸วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล, การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น (กรุงเทพฯ : ขนิษฐการพิมพ์, 2523), 17.

²⁹พันธ์ หันนาคินทร์, หลักการบริหารโรงเรียน, 38.

³⁰ปรีชา คัมภีรปกรณ, “การจัดระบบงานวิชาการ,” ใน เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ หน่วยที่ 9 - 15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (กรุงเทพฯ : ขวนพิมพ์, 2527), 161-162.

³¹กิติมา ปรีดีดิลก, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น (กรุงเทพฯ : อักษราพัฒนา, 2532), 147.

จัดตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอน การจัดแบบเรียน การปรับปรุงการเรียน การสอน และการฝึกงาน เป็นต้น 3) การจัดบริการเกี่ยวกับการเรียนการสอน เป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและการส่งเสริมการจัดหลักสูตรและโปรแกรมการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและ คุณภาพ ได้แก่ การจัดสื่อการเรียนการสอน การจัดห้องสมุด และการนิเทศการสอน และ 4) การวัดและประเมินผล เป็นกระบวนการเพื่อตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการเรียน³²

การจัดหลักสูตร

หลักสูตรเป็นหลักและหัวใจของการจัดการเรียนการสอน เพื่อนำไปสู่จุดหมายของการศึกษา ความเข้าใจในเรื่องของหลักสูตรและการเรียนการสอน จะทำให้การจัดการศึกษาดำเนินไปได้ด้วยดี ทั้งกับตัวผู้เรียนเองและช่วยให้ครูได้มีทิศทางเพื่อกำหนดคู่ทางในการสอน หลักสูตรจึงมีความสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าใจเกี่ยวกับการหลักสูตร องค์ประกอบของหลักสูตร และการนำหลักสูตร ไปใช้ ดังที่ผู้วิจัยจะอธิบายต่อไปดังนี้คือ

ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตร ทาบ (Taba) กล่าวว่าหลักสูตร หมายถึงประมวลประสบการณ์ต่าง ๆ ที่โรงเรียนและครูผู้สอนจัดขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะที่ตั้งจุดหมายไว้³³ ขณะที่แทนเนอร์ (Tanner) กล่าวว่า หลักสูตรประกอบด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ที่ได้จัดเตรียมไว้โดยที่โรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ³⁴ ส่วนกู๊ด (Good) กล่าวว่า หลักสูตร คือ เนื้อหาวิชาการต่าง ๆ ที่รวมทุกวิชาเข้าด้วยกันเพื่อให้ผู้เรียนได้เล่าเรียนภายใต้การแนะนำของโรงเรียน³⁵ สันต์ธรรมบำรุง กล่าวว่า หลักสูตรมีความหมายในแนวกว้างและแนวแคบ สรุปได้สามแนวทาง ดังนี้ แนวทางที่หนึ่ง หลักสูตร คือหลักสูตร (curriculum as curriculum) เป็นความหมายที่หยุดนิ่งเพราะเป็นหลักการ ยากแก่การแก้ไข หรือปรับปรุง เปลี่ยนแปลง แนวทางที่สอง หลักสูตรเป็น เนื้อหาวิชาที่ต้องสอน (curriculum as a field of study) หมายถึง วิชาหรือเนื้อหาวิชาที่ต้องสอน ซึ่งเป็น

³²ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ (กรุงเทพฯ : สามมิตรออฟเซต, 2535), 17 - 19.

³³Hilda Taba, Curriculum Development : Theory and Practice (New York : Harciurt, Brace and World, 1962), 11.

³⁴Daniwal Tanner, Secondary Curriculum : Theory and Development (New York : MacMillan, 1971), 406.

³⁵Carter V. Good, Dictionary of Education (New York : McGraw-Hill Book Co., 1973), 183.

การรวมเอาเนื้อหาวิชา ประสบการณ์ กิจกรรม และการสอนของครูที่มีต่อนักเรียนเข้าด้วยกัน แนวทางที่สาม หลักสูตรเป็นระบบ (curriculum as system) หมายถึง เป็นกระบวนการ โดยมีการส่งวัตถุดิบผ่านกระบวนการแล้วได้ผลผลิตที่สมบูรณ์ออกมา เป็นการมองหลักสูตรในความหมายที่กว้างที่สุด³⁶ สุมณ อมรวิวัฒน์ ให้ความหมายของหลักสูตรว่าเป็นแนวประสบการณ์ทั้งหลายที่มุ่งหมายให้นักเรียนได้รับจากการศึกษา ทั้งในแง่ความรู้และพัฒนาการในทุก ๆ ด้าน ครอบคลุมถึงการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน และวิธีการฝึกฝนอบรมเด็กในชั้นเรียน³⁷ ภิญญา สาธร กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึงประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนทั้งในและนอกระบบโรงเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับความรู้ มีทักษะและเจตคติที่ดีอันจำเป็นต่อการดำรงชีวิต³⁸ นอกจากนี้แล้ว พนัส หันนาคินทร์ ให้ความหมายของหลักสูตรว่า หมายถึงประสบการณ์ทั้งหมด ที่นักเรียนจะพึงได้รับภายใต้การนำของครูหรือโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังที่จะให้เกิดความเจริญงอกงามในด้านต่าง ๆ แก่ นักเรียน กล่าวคือ ทางด้านร่างกาย ทางอารมณ์และทางสังคม³⁹

จากความหมายของหลักสูตรดังกล่าว สรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง มวล ประสบการณ์ และกิจกรรมทั้งในและนอกโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ถ้าพิจารณาหลักสูตรแต่ละฉบับที่เคยมีมา จะพบว่าหลักสูตร มีองค์ประกอบหลายอย่าง มากบ้างน้อยบ้างขึ้นอยู่กับผู้สร้างหลักสูตร หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญหลายส่วน เช่น ทาบ (Taba) กล่าวว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) จุดประสงค์ (objectives) 2) เนื้อหา (content) 3) การนำหลักสูตรไปใช้ (curriculum implementation) และ 4) การประเมินผล (evaluation)⁴⁰ พจน์ สะเพียรชัย กล่าวว่า หลักสูตรจะดีหรือไม่ ย่อมขึ้นอยู่กับคุณภาพของโครงสร้างหรือ องค์ประกอบของหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยหกส่วน ดังนี้ 1) ปรัชญาการศึกษา 2) จุดหมาย 3) เนื้อหาวิชาและจำนวนชั่วโมงสำหรับสอนแต่ละวิชา 4) กระบวนการเรียนการสอน 5) การวัดและ

³⁶ สันต์ บำรุงธรรม, หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร (กรุงเทพฯ : นรสิงห์, 2525), 7-9.

³⁷ สุมณ อมรวิวัฒน์, หลักสูตรและการสอนในระดับประถมศึกษา (กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526), 6.

³⁸ ภิญญา สาธร, หลักบริหารการศึกษา, 276.

³⁹ พนัส หันนาคินทร์, หลักบริหารโรงเรียน, 175.

⁴⁰ Hilda Taba, Curriculum Development : Theory and Practice, 398.

ประเมินผลการเรียนการสอน 6) การบริหารหลักสูตรและการบริหารงานวิชาการ⁴¹ กาญจนา คุณารักษ์ กล่าวว่า หลักสูตรมีองค์ประกอบที่สำคัญด้วยหกประการ คือ 1) จุดหมายของหลักสูตร (curriculum aims) หมายถึง ผลส่วนรวมที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่เรียนจบหลักสูตรแล้ว 2) จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (instructional objectives) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนสิ่งที่ต้องการให้เกิดแก่ผู้เรียนหลังจากที่จบเนื้อหาสาระในวิชาที่กำหนดให้ 3) เนื้อหาสาระและประสบการณ์ (content and experience) หมายถึง สิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และประสบการณ์ที่ต้องการให้ได้รับ 4) ยุทธศาสตร์การเรียนการสอน (instructional strategies) หมายถึง กระบวนการและวิธีการในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการทางด้านความรู้และอื่นๆ ตามจุดประสงค์และจุดหมายที่กำหนดไว้ 5) วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน (instructional media and materials) หมายถึง เครื่องมือเครื่องใช้และวัสดุต่างๆ รวมทั้งอุปกรณ์โสตทัศนศึกษา และอื่นๆ ที่ช่วยเสริมคุณภาพและประสิทธิภาพการเรียนการสอน 6) การประเมินผล (evaluation) หมายถึง การประเมินผลหลักสูตรและการประเมินผลการเรียนการสอน⁴²

ในการนำหลักสูตรไปใช้ วิชัย ราษฎร์ศิริ ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการนำหลักสูตรไปใช้ พอสรุปได้ดังนี้ 1) ศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสาระสำคัญของหลักสูตร รวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างเอกสารหลักสูตรชนิดต่างๆ เพื่อจะได้แนะนำช่วยเหลือครูให้ใช้ได้ อย่างถูกต้อง 2) อบรมครูให้เข้าใจหลักสูตรและวิธีการใช้หลักสูตรให้สัมฤทธิ์ผล เพื่อส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนเกิดผลดี 3) จัดหาหลักสูตร เอกสารหลักสูตรให้พร้อมและพอเพียงที่ครู นักเรียนจะหยิบใช้ได้สะดวก⁴³ หลักสูตรจะเป็นไปตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้หรือไม่ขึ้นอยู่กับการใช้หลักสูตรซึ่งเป็นกระบวนการที่จะทำให้หลักสูตรกลายเป็นการปฏิบัติ จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหาร โรงเรียนจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตรประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษาเป็นอย่างดี

⁴¹ พจน์ สะเพียรชัย, “โครงสร้างของหลักสูตรทั่วไป,” วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 17, 2 (กันยายน 2525) : 71-78.

⁴² กาญจนา คุณารักษ์, อ้างถึงใน วาณี พุ่มแสง, “การบริหารโรงเรียนเพื่อความ เป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538), 21.

⁴³ วิชัย ราษฎร์ศิริ, หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2524), 112-114.

เพื่อสามารถให้คำแนะนำและควบคุมให้ดำเนินการเรียนการสอนตามหลักสูตรได้อย่างถูกต้อง⁴⁴ การนำหลักสูตรไปใช้ จึงถือเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะกล่าวได้ว่า หลักสูตรนั้นถึงแม้จะสร้างขึ้นมาได้ดีสักปานใด ถ้ากระบวนการของการนำหลักสูตรไปใช้ไม่เป็นไปอย่างมีระบบ ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือ แนะนำ ให้การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว การจัดการศึกษาตามจุดหมายของหลักสูตรที่ตั้งไว้ก็จะไม่บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับที่ สจัด อุทรานันท์ กล่าวไว้ว่า ผู้ถ่ายทอดในการนำเอาอุดมการณ์ของคณะพัฒนาหลักสูตรไปใช้ในการชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของหลักสูตรโดยตรง ดังนั้น จะเห็นได้ว่า ความสำเร็จของหลักสูตรและจุดหมายของการศึกษาที่วางไว้มิได้ขึ้นอยู่กับตัวหลักสูตรและวัสดุอุปกรณ์ประกอบหลักสูตรเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับครูผู้สอน ผู้บริหารโรงเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกระดับที่จะปฏิบัติตามแนวของหลักสูตรด้วยความตั้งใจจริงและมุ่งมั่นในความสำเร็จ ผู้บริหารโรงเรียนจึงถือว่าเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุด เพราะต้องเป็นผู้นำเอาหลักการ จุดหมาย โครงสร้างและเนื้อหาของหลักสูตรที่หน่วยงานระดับชาติจัดวางไว้ไปใช้ให้เกิดผลซึ่งผู้บริหารควรมีบทบาทและหน้าที่ดังนี้ 1) ทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรที่โรงเรียนใช้อย่างชัดเจน 2) ให้บริการวัสดุหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนชนิดต่างๆ 3) ดำเนินการนิเทศ ติดตามผลการใช้หลักสูตรในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ 4) กระตุ้นและส่งเสริมให้ครูใช้หลักสูตรอย่างถูกต้อง เช่น จัดอบรม หรือจัดประชุมสัมมนา และ 5) ให้กำลังใจและบำรุงขวัญแก่ครูผู้ใช้หลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นเยี่ยงอย่างแก่ครูคนอื่น ๆ⁴⁵

กรมวิชาการ ได้กล่าวถึงเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้ไว้ว่า การดำเนินการใช้หลักสูตรเพื่อให้บรรลุจุดหมายนั้น โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติที่สำคัญที่สุด ผู้บริหารจะต้องศึกษาหลักสูตรเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมายของหลักสูตร สามารถชี้แนะแนวทางในการปรับหลักสูตร การพัฒนาการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา การบริหารหลักสูตร การประเมินผล เพื่อยก มาตรฐานวิชาการของโรงเรียนตลอดจนการประชาสัมพันธ์หลักสูตรให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเกิดความรู้ ความเข้าใจ แนวปฏิบัติในโรงเรียนจะต้องให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของหลักสูตร เพื่อช่วยให้หลักสูตรบรรลุจุดหมายนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้ 1) การจัดสภาพแวดล้อมใน โรงเรียนที่เอื้อต่อการใช้หลักสูตร 2) การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน 3) การจัดทำกำหนด

⁴⁴ สุมิตร คุณานุการ, หลักสูตรและการสอน (กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2524), 7.

⁴⁵ สจัด อุทรานันท์, พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร (กรุงเทพฯ : วงเดือน การพิมพ์, 2527), 260-261.

การสอนและตารางสอน 4) การจัดชั้นเรียน 5) การนิเทศติดตามประเมินผลการใช้ หลักสูตร 6) การส่งเสริมงานทางด้านวิชาการ และ 7) แนวปฏิบัติในห้องเรียน⁴⁶

ผู้บริหารโรงเรียนนอกจากมีบทบาทและหน้าที่ในการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรแล้วยังมีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรอีกอย่างคือการพัฒนาหลักสูตรซึ่งหมายถึง การสร้าง ปรับ ขยายหลักสูตรที่จะนำมาใช้ในโรงเรียนให้เหมาะสมกับสภาพบุคลากรสถานที่ รวมถึงการสร้างคู่มือการใช้หลักสูตร การกำหนดระดับมาตรฐานการใช้หลักสูตร ตลอดจนการทำประมวลการสอนและโครงการสอนวิชาต่าง ๆ ให้เหมาะสม⁴⁷

หลักสูตรเป็นสิ่งสำคัญในการจัดการศึกษาเพราะการศึกษาจะบรรลุผลตามจุดหมายได้หรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารจัดการ ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดในการที่จะทำให้หลักสูตรบังเกิดผลตามจุดหมายที่ตั้งไว้ กล่าวคือ นอกจากจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจในจุดหมาย หลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรอย่างดีแล้ว จะต้องสามารถนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลสำเร็จด้วยและจะต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนจำเป็นต้องศึกษาหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรให้เข้าใจในหลักการ จุดหมาย และโครงสร้างของหลักสูตรอย่างลึกซึ้ง แจ่มแจ้ง สามารถแนะนำช่วยเหลือครูให้ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนการสอน ให้มีการประชุมทางวิชาการ เพื่อระดมความคิดสร้างสรรค์และแก้ปัญหาร่วมกัน นิเทศภายใน โรงเรียนเพื่อช่วยเหลือตามความต้องการของครู จัดให้มีเอกสารหลักสูตรและเอกสารประกอบ หลักสูตรอื่น วัสดุ สื่อการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาหลักสูตรไปทุกๆ ด้าน และการสร้างขวัญกำลังใจแก่ครู ตลอดจนมีส่วนร่วมให้ความคิดเห็นต่อผู้บริหารระดับสูงในการปรับปรุงหลักสูตร

กระบวนการเรียนการสอน

งานบริหารโรงเรียนทั้งหมด งานการเรียนการสอนเป็นงานที่มีความสำคัญมากที่สุด ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานที่ส่งเสริม และสนับสนุนให้งานการเรียนการสอนมีคุณภาพ และอำนวยความสะดวกให้กับการบริหารงานการเรียนการสอน

การเรียนการสอนเป็นการทำกิจกรรมร่วมกันระหว่างนักเรียนและครู ซึ่งถือเป็นหัวใจสำคัญของงานวิชาการ เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นกระบวนการที่ครูนำเอา

⁴⁶ กรมวิชาการ, คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533), 72.

⁴⁷ Ben M. Harris, Supervisory Behavior in Education (Englewood Cliffs, New York : Prentice-Hall Inc., 1975), 13.

หลักสูตรไปใช้ โดยแปลงหลักสูตรให้เป็นการปฏิบัติ จุดหมายหลักของสถานศึกษาอยู่ที่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ไปอย่างมีประสิทธิภาพ⁴⁸ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพก็ด้วยการวางแผนการบริหารงานด้วยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา โดยเฉพาะครูอาจารย์ซึ่งเป็นตัวจักรสำคัญที่จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และเป็นไปตามจุดหมายและหลักการที่วางไว้ในหลักสูตร ซึ่งต้องผ่านกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบและวิธีการต่าง ๆ⁴⁹ ดังนั้น กิจกรรมการเรียนการสอนจึงเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งในอันที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน เพราะการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นการจัดประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียน โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสม บรรยากาศ เทคนิคและองค์ประกอบทั้งหลายที่มาช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างสมบูรณ์ที่สุด การสอนของครูจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนได้รับความรู้ได้มีคุณสมบัติ และเจตคติตามที่ผู้สร้างหลักสูตรมุ่งหวังไว้

งานการเรียนการสอนเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในการที่จะทำให้นักเรียนเกิดคุณลักษณะตามที่หลักสูตรต้องการเพราะเป็นกิจกรรมที่ใกล้ชิดกับนักเรียนและนักเรียนได้ปฏิบัติมากที่สุด การเรียนการสอนจึงเป็นกิจกรรมที่ครูและนักเรียนร่วมกันปฏิบัติแยกเป็น 2 ส่วน คือ การเรียนเป็นกิจกรรมที่นักเรียนทำ การสอนเป็นกิจกรรมที่ครูทำ ในทางปฏิบัติแล้วกิจกรรมทั้งสองอย่างได้ทำไปพร้อม ๆ กัน จึงเรียกรวมกันว่า การเรียนการสอน⁵⁰ จุดมุ่งหมายของงานการเรียนการสอนอยู่ที่การพัฒนาให้นักเรียนมีคุณภาพ มีความรู้ มีจริยธรรมและมีคุณสมบัติที่ต้องการ งานการเรียนการสอนจึงเป็นงานที่สร้างความมั่นคงในอาชีพ และความสำเร็จในชีวิตของพลเมืองแต่ละคน และโดยส่วนรวมงานการเรียนการสอนเป็นงานที่รับผิดชอบต่อคุณภาพของพลเมืองและความมั่นคงของประเทศ⁵¹

งานการเรียนการสอนเป็นภารกิจหลักของการจัดการศึกษา ผลงานด้านวิชาการเป็นตัวชี้ให้เห็นถึงมาตรฐาน และคุณภาพของสถานศึกษา ว่าจัดการศึกษาบรรลุผลตามวัตถุประสงค์เพียงใด

⁴⁸ สวัสดิ์ สายประสิทธิ์ และคณะ, คู่มือสอบปฏิบัติการ (กรุงเทพฯ : พัฒนาการศึกษาศึกษา, 2531), 594.

⁴⁹ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, การบริหารงานวิชาการ, 183.

⁵⁰ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ศูนย์วิชาการกับการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา, เล่ม 1 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2530), 1.

⁵¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, คู่มือผู้บริหารโรงเรียนเอกชน การบริหารงานการเรียนการสอน (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2531), 3.

งานการเรียนการสอนมีความหมายตรงกับงานวิชาการ มีผู้รู้และนักวิชาการกล่าวถึงดังนี้ กรรณิการ์ ฤทธิญาคง กล่าวว่าการเรียนการสอนเป็นพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู และนักเรียน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน⁵² พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ ให้ความหมายการเรียนการสอนในรูปของการถ่ายทอดสิ่งที่เป็นหลักการ ทฤษฎีโดยอาศัยเทคนิควิธีจนผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และประสิทธิภาพในการสอน⁵³ โฮว์ และ ดันแคน (Hough and Duncan) ได้ให้ความหมายของการเรียนการสอนไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมของบุคคลซึ่งมีหลักการและเหตุผล เป็นกิจกรรมที่บุคคลได้ให้ความรู้ของเขาอย่างสร้างสรรค์ และเพื่อสนับสนุนให้ผู้อื่นเกิดการเรียนรู้ ดังนั้น การสอนจึงเป็นกิจกรรมในแง่มุมต่างๆ 4 ด้าน คือ 1) ด้านหลักสูตร เป็นการศึกษารวมถึงจุดมุ่งหมายของการศึกษาความเข้าใจจุดประสงค์ของแต่ละกลุ่มวิชา การตั้งจุดประสงค์ของการเรียนการสอนให้ชัดเจน ตลอดจนการเลือกเนื้อหาให้เหมาะสมสอดคล้องกับท้องถิ่น 2) ด้านการเรียนการสอน เป็นขั้นตอนของการเลือกวิธีสอนและเทคนิคการสอนที่เหมาะสม เพื่อช่วยให้ผู้เรียนบรรลุถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ที่วางไว้ 3) ด้านการ วัดผล เป็นขั้นของการเลือกวิธีวัดผลที่เหมาะสม และขั้นของการวิเคราะห์ผล 4) ด้านการ ประเมินผลการสอน เป็นขั้นตอนในการประเมินผลการสอนทั้งหมดตั้งแต่การวางจุดประสงค์การเรียนรู้ การเลือกเนื้อหา วิธีสอน ตลอดจนความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ของการวัดผลที่ครูได้กระทำไว้

⁵⁴ ดังนั้น งานการเรียนการสอน คือ การจัดกิจกรรมและประสบการณ์ทุกชนิดที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริม ปรับปรุงกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้เรียน ตามที่จุดมุ่งหมายและหลักสูตรได้กำหนดไว้อย่างครบถ้วนมีประสิทธิภาพ การเรียนการสอนประกอบด้วยองค์ประกอบสามประการ คือ ครู เนื้อหาวิชา และผู้เรียน ซึ่ง สังค์ อุทรานันท์ ได้กล่าวไว้ว่า การเรียนการสอนเป็นงานรับผิดชอบโดยตรงของครูผู้สอน ผู้บริหาร และครูผู้สอนต้องช่วยกันแสวงหาแนวทางในการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับทักษะการสอน ความเข้าใจในวิชาที่เกี่ยวข้อง การเรียนการสอนเป็นวิธีการที่เป็นระบบ ประกอบด้วย ตัวป้อน คือ ครู นักเรียน

⁵² กรรณิการ์ ฤทธิญาคง, “พฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนที่พึงประสงค์,” วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน 5, 38 (มกราคม 2535) : 3.

⁵³ พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์, “บรรยากาศการเรียนการสอน ปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการสอน,” วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน 5, 44 (พฤษภาคม 2536) : 7.

⁵⁴ John B. Hough and Thomas K. Duncan, Teaching : Description Analysis (Massachusetts : Addison-Wesley, 1970), 2-4.

หลักสูตร และสิ่งแวดลอมทางการเรียน⁵⁵ บุญส่ง ลอยสุวรรณ กล่าวว่า การที่จะทำให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จผู้สอนต้องคำนึงถึงองค์ประกอบของการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วย ครู วิธีสอน นักเรียนและเนื้อหาหรือหลักสูตรการสอน กล่าวคือ ครูนอกจากจะเป็นผู้รู้ในเนื้อหาแล้ว ต้องรู้ว่า บุคคลที่จะสอนเป็นอย่างไร มีพื้นฐานการเรียนรู้เพียงใด เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการกำหนดวิธีการสอน การกำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาให้เหมาะสมกับบุคคล อาศัยเทคนิคในการถ่ายทอด และการใช้สื่ออุปกรณ์อย่างเหมาะสม⁵⁶

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้เสนอขอขยายงานการเรียนการสอนว่า ควรครอบคลุมงานดังต่อไปนี้คือ 1) งานพัฒนาหลักสูตร 2) งานนิเทศการศึกษา 3) งานวัดผลและประเมินผลการศึกษา 4) งานจัดกิจกรรมต่าง ๆ 5) งานแนะแนว 6) งานติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการและกิจกรรมต่างๆ 7) งานประชุมเพื่อประสานแผนการทำงานและปรับปรุงการปฏิบัติงาน 8) งานด้านการวางแผนและกำหนดวิธีดำเนินงานการเรียนการสอน 9) งานประชุมทางด้านการเรียนการสอน และ 10) งานห้องสมุด⁵⁷ ซึ่งภิญญา สายนุ้ย ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนส่วนใหญ่มีการดำเนินงานทั้ง 9 ด้าน ดังนี้ 1) จัดส่งครูเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับหลักสูตร 2) ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม ให้ครูเตรียมการสอนล่วงหน้า โดยใช้แผนการสอนและคู่มือของกรมวิชาการเป็นแนวทางและมีการตรวจบันทึกการเตรียมการสอนก่อนอย่างสม่ำเสมอ 3) จัดหาสื่อการเรียนการสอนโดยซื้อด้วยเงินงบประมาณ และจัดห้องหน่วยบริการสื่อที่มีระบบ มีการจัดทำทะเบียนสื่อ ทะเบียนการยืม 4) จัดให้มีการจัดผลการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ในสมุดประจำชั้น (ป.02) และร่วมกับกลุ่มโรงเรียนสร้างข้อสอบเพื่อจัดผลและทำการวัดผลปลายภาคเรียน 5) นักเรียนเป็นผู้ใช้บริการห้องสมุดโดยค้นคว้าและอ่านในห้องสมุด 6) ผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้นิเทศโดยจัดประชุมก่อนเปิดภาคเรียน 7) ครูทุกคนมีส่วนร่วม

⁵⁵ สัจด์ อุทรานันท์, เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ, พิมพ์ครั้งที่ 6 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2532), 4 - 54

⁵⁶ บุญส่ง ลอยสุวรรณ, “แนวคิดในการจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ,” อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, นวัตกรรมการเรียนการสอนและการนิเทศการศึกษา, เล่มที่ 8 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2532), 30 – 35.

⁵⁷ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, คู่มือผู้บริหารโรงเรียนเอกชน : การบริหารงานการเรียนการสอน, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2531), 3.

ในการวางแผนงานวิชาการโดยใช้ข้อมูลปัญหาจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน 8) จัดกิจกรรมส่งเสริมการสอนโดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติและครูมีส่วนร่วม 9) จัดประชุมงานวิชาการในเรื่องเกี่ยวกับการเรียนการสอนและการวัดผลนักเรียนได้⁵⁸ และ วีระ พลอยครบุรี ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ที่ได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนดีเด่น เขตการศึกษา 11 ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนประถมศึกษาดีเด่นมีการจัดหาเอกสารหลักสูตร แผนการสอน คู่มือครู และเอกสารทางวิชาการให้ครูใช้อย่างเพียงพอ ผู้บริหารและครูได้ออกพบปะเยี่ยมเยียนผู้ปกครองเพื่อประชาสัมพันธ์การใช้หลักสูตรโรงเรียนสนับสนุนให้ครูใช้สื่อในการเรียนการสอน และจัดให้มีการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ มีการจัดหางบประมาณเพื่อพัฒนาสื่อการสอนเพิ่มเติม และติดตามประเมินผลการใช้สื่ออย่างสม่ำเสมอ มีการกำหนดนโยบายการวัดและประเมินผลเกี่ยวกับวิธีการเนื้อหา และระยะเวลาในการวัดและประเมินผล มีการนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน จัดให้มีห้องสมุดโรงเรียน มุมหนังสือประจำชั้นเรียนและมีกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของนักเรียน ผู้บริหาร และครูหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ด้วยการเยี่ยมเยียนชั้นเรียน สังเกตการสอน และจัดกิจกรรมการนิเทศอื่นๆ เพื่อสร้างเจตคติที่ดีในการนิเทศแก่ครูโรงเรียนดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมการสอนตามความพร้อมของโรงเรียน และสอดคล้องกับความต้องการของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน⁵⁹

หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2533 ได้กำหนดแนวดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อให้การจัดการศึกษาประสบความสำเร็จตามจุดหมายของหลักสูตร ดังต่อไปนี้ 1) จัดการเรียนการสอนให้ยืดหยุ่นตามเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่น โดยให้ท้องถิ่นพัฒนาหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับท้องถิ่นตามความเหมาะสม 2) จัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้สอดคล้องกับความสนใจและสภาพชีวิตจริงของผู้เรียน และให้โอกาสเท่าเทียมกันในการพัฒนาตนเองตามความสามารถ 3) จัดการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์ เชื่อมโยง หรือบูรณาการ ทั้งภายในกลุ่มประสบการณ์และระหว่างกลุ่มประสบการณ์ให้มากที่สุด 4) จัดการเรียนการสอนโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิดอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์ และกระบวนการกลุ่ม 5) จัดการเรียนการสอนโดยได้ปฏิบัติจริงให้มากที่สุด และเน้นให้เกิดความคิดรวบยอดในกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ 6) จัดให้มี

⁵⁸ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, รวมบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2532 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533), 80.

⁵⁹ เรื่องเดียวกัน, 86.

การศึกษา ติดตามและแก้ไขข้อบกพร่องของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง 7) ให้สอดคล้องการอบรมด้าน จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ 8) ในการเสริมสร้างค่านิยมที่ระบุไว้ในจุดหมาย ต้องปลูกฝังค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน เช่น ขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อดทน มีวินัย รับผิดชอบ ควบคู่ไปด้วย และ 9) จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการปฏิบัติจริงของผู้เรียน

ลักษณะการสอนที่จะทำให้หลักสูตรบรรลุจุดประสงค์นั้น ควรมีลักษณะดังต่อไปนี้ 1) สอนครบทุกเรื่อง ทุกกลุ่มตามโครงสร้างของหลักสูตร คือจัดการเรียนครบทุกกลุ่มประสบการณ์ และให้ครบตามเวลาที่กำหนดไว้ 2) สอนทั้งเนื้อหาและกระบวนการ คือ สอนทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ เวลาวัดผลก็ต้องวัดทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ 3) เด็กเป็นผู้แสดง ครูเป็นผู้กำกับการแสดง โดยให้เด็กได้มีโอกาสแสดงกิจกรรมต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการบรรยาย อภิปราย สาธิต ทดลอง รายงาน ค้นคว้า และใช้อุปกรณ์ การสอนเด็กควรมีส่วนได้แสดงภายใต้การกำกับของครูตามความเหมาะสมกับวัย เวลา สถานที่ และเนื้อหาของการเรียน 4) เรียนเมื่ออยู่ร่วมกัน โดยให้เด็กคิดร่วมกัน วางแผนร่วมกัน แก้ปัญหาและประเมินผลงานร่วมกัน กิจกรรมการเรียน ควรทำเป็นกลุ่ม 5) สอนคนไม่ใช่สอนหนังสือ ที่ว่าสอนคน คือ สอนและฝึกอบรมให้มีความเจริญงอกงามในด้านต่างๆ โดยใช้หนังสือ อุปกรณ์ และกิจกรรมต่างๆ ตามความเหมาะสม กล่าวคือ สอนเพื่อมุ่งพัฒนาคน ไม่ใช่สอนให้จบเล่มเท่านั้น⁶⁰

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูจำเป็นต้องจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ หรือสภาพแวดล้อมที่โรงเรียนตั้งอยู่ การปรับปรุงหรือดัดแปลง กิจกรรมการเรียนการสอนดังกล่าว จะต้องศึกษาขั้นตอนและวิธีการใช้หลักสูตรที่ถูกต้อง ดังนี้ 1) ศึกษาหลักสูตรให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ เพื่อจะทำให้ทราบจุดหมายของการทำงานและทราบแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 2) ศึกษาเอกสารประกอบหลักสูตรทุกประเภทให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปใช้ในห้องเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3) เตรียมทำแผนการสอนและกำหนดการสอน เพื่อวางแผนการสอนให้เหมาะสมและเป็นไปตามอัตราเวลาเรียนที่กำหนด 4) จัดทำแผนการสอนระดับบทเรียนเพื่อนำไปใช้สอนได้ทันทีและตรงตามความต้องการของครู 5) เตรียมสื่อการเรียนที่จำเป็นตามแผนการสอนระดับบทเรียนเพื่อเป็นเครื่องช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้⁶¹

⁶⁰ กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 (กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2524), 3 – 5.

⁶¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, การอบรมครูประถมศึกษา ป.1-6 โดยใช้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2527), 49.

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนการสอนตามแนวของหลักสูตร จะเน้นหนักให้ครูผู้สอนเปลี่ยนพฤติกรรมการสอน จากผู้บอกมาเป็นผู้ชี้แนะ และคอยช่วยเหลือนักเรียนให้ช่วยตนเองมากที่สุดและครูผู้สอนต้องคอยติดตาม ตรวจสอบพฤติกรรมต่างๆ ของนักเรียนอยู่ตลอดเวลาด้วย กล่าวคือ ต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูและนักเรียนอย่างแท้จริง ครูทำหน้าที่สอนหนังสือให้น้อยลง แล้วกลับมาสอนคนให้มากขึ้น ฝึกให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง ปฏิบัติกิจกรรมในห้องเรียนมากกว่าแต่ก่อน กิจกรรมการเรียนการสอนจะยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นเพียงผู้ดำเนินการให้กิจกรรมเป็นไปในแนวทางที่กำหนดไว้ วิธีสอนที่ครูนำมาใช้ควรเปลี่ยนไปตามลักษณะกิจกรรม โดยให้ความสำคัญกับความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนด้วย

บุคลากร

การบริหารงานใด ๆ ก็ตาม แม้ว่าจะมีงบประมาณให้อย่างเพียงพอ มีการจัดองค์การ และการบริหารงานที่ดี มีวัสดุและอุปกรณ์ไว้พร้อมมูลเพียงใดก็ตาม ถ้าผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ความสามารถ ขาดความซื่อสัตย์สุจริต และไม่ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยอันดีแล้ว นับว่าเป็นการยากที่การบริหารงานจะบรรลุผลตามเป้าหมาย แต่ถ้าได้ ผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงาน มีความซื่อสัตย์สุจริต ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัย และมีความรับผิดชอบสูง การบริหารงานก็จะประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี⁶²

ในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานบุคลากรนี้ นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายว่าเป็นการใช้คนให้ทำงานให้ได้ผลดีที่สุด โดยใช้เวลาน้อยที่สุด สิ้นเปลืองเงินและวัสดุอุปกรณ์น้อยที่สุด และในขณะที่เดียวกันคนที่เราใช้นั้นจะต้องมีความสุข ความพอใจที่จะให้ผู้บริหารใช้ พยายามที่จะทำงานตามที่ผู้บริหารต้องการ ทั้งยังเป็นภารกิจของผู้บริหารทุกคนที่มุ่งปฏิบัติในกิจกรรมทั้งปวงที่เกี่ยวกับบุคลากร เพื่อให้ปัจจัยด้านบุคลากรขององค์กรเป็นทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพสูงตลอดเวลาที่จะส่งผลสำเร็จต่อเป้าหมายขององค์กร นับตั้งแต่การสรรหาบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน การดูแลและบำรุงรักษา จนกระทั่งพ้นไปจากการปฏิบัติงาน^{63, 64, 65}

⁶²สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, คู่มือผู้บริหารโรงเรียนเอกชน การบริหารงานบุคลากร, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2531), 3.

⁶³ภิญโญ สาธร, การบริหารการศึกษา, 436.

⁶⁴ธงชัย สันติวงษ์, การบริหารงานบุคลากร, 1.

⁶⁵สมพงษ์ เกษมสิน, การบริหารงานบุคลากรแผนใหม่ (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521), 6.

อุทัย หิรัญโต เห็นว่า การบริหารงานบุคลากรเป็นการคัดเลือกจะใช้ประโยชน์ของบุคลากรให้เกิดผลสูงสุด จะต้องพิจารณาถึงความรู้ ความสามารถ และความประพฤติของแต่ละคน ประกอบกับตำแหน่งหน้าที่ที่มอบหมายให้ปฏิบัติ ยิ่งกว่านั้น การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน ก็จะต้องมีการบำรุงขวัญหรือกำลังใจในการผลิตคนให้เป็นคนดีมีฝีมือ มีความรู้ ความสามารถได้ดีนั้น จะต้องมีการพัฒนาตัวบุคลากรด้วย⁶⁶

นอกจากนี้ การบริหารงานบุคลากรยังเป็นกระบวนการเกี่ยวกับการวางแผน การวางแผนโครงการ ระเบียบและวิธีดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในองค์การ ใดองค์การหนึ่งเพื่อใช้ประโยชน์และบำรุงรักษาไว้ซึ่งทรัพยากรมนุษย์ที่มีประสิทธิภาพและปริมาณเพียงพอ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์⁶⁷ แคทเตเตอร์ (Cattetet) ให้ความเห็นว่า การบริหารงานบุคลากร เป็นการบริหารงานบุคลากรฝ่ายครูซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับการวางแผนงาน การจัดองค์การ การวินิจฉัยสั่งการและการควบคุม ประกอบด้วย กระบวนการในการปฏิบัติ คือ การวางแผน การสรรหา การคัดเลือก การบรรจุ การประเมิน การให้ค่าตอบแทน การพัฒนา การให้ความมั่นคงปลอดภัย การเจรจาต่อรอง การให้ค่า⁶⁸ นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ ให้ความเห็นในทำนองเดียวกันว่า ขอบข่ายการบริหารงานบุคลากรได้แก่การสรรหาคนเข้าทำงาน การบำรุงรักษาหรือการบำรุงขวัญ การพัฒนาคนที่เราคัดเลือกเข้ามาทำงานแล้ว การให้รางวัล การลงโทษ การโอนย้ายหรือให้ออกจากงาน⁶⁹

สำหรับการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษานั้น ปรีชา คัมภีรปกรณ์ และคณะ ได้กำหนดภารกิจและขอบข่ายไว้ว่า ประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. การวางแผนบุคลากร ซึ่ง ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบุคลากรที่มีอยู่แล้ว ปริมาณงานที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบ และบุคลากรที่โรงเรียนต้องการ

⁶⁶อุทัย หิรัญโต, ศิลปศาสตร์ของนักบริหาร (กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2520), 157.

⁶⁷สุกิจ จุลละนันท์, “การบริหารงานบุคลากรแผนใหม่,” ใน การบริหารบุคลากรในประเทศไทย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักนายกรัชมุนตรี, 2514), 3.

⁶⁸William B. Cattetet, The Personal Function in Educational Administration, 2nd ed. (New York : Macmillan Publishing Co., 1976), 42-43.

⁶⁹นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์, หลักการบริหารทั่วไป (กรุงเทพฯ : ภาควิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522), 23.

2. การเตรียมบุคลากร ได้แก่ การพิจารณาจัดคนเข้าทำงานให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ ประสบการณ์ของบุคลากร และความเร่งด่วนหรือความจำเป็นของโรงเรียน พร้อมทั้งการปฐมนิเทศ การชี้แจงมอบหมายงานให้บุคลากรรับผิดชอบ

3. การพัฒนาและธำรงรักษาบุคลากร ซึ่งเป็นการให้ความรู้ การอบรมศึกษาแก่บุคลากร เพื่อให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองและพัฒนางาน ตลอดจนการสร้างขวัญและกำลังใจและการประเมินผลงานบุคลากรในโรงเรียน⁷⁰

อุทัย ธรรมเตโช แบ่งกระบวนการบริหารงานบุคลากรเป็น 3 ประการคือ 1) กระบวนการได้มา ประกอบด้วย งานแผนกำลังคน การกำหนดตำแหน่งอัตราเงินเดือน การสรรหา การบรรจุแต่งตั้ง 2) กระบวนการธำรงรักษา ได้แก่ การปฐมนิเทศ การทดลองปฏิบัติงาน การบรรจุแต่งตั้ง การโอนย้ายและหยุดงาน การจัดสวัสดิการ การพัฒนา การพิจารณาความดีความชอบ ผลการประเมินและผลการปฏิบัติงาน⁷¹ ซึ่ง ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ ได้พิจารณาแยกงานบริหารงานบุคลากรออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ 1) กิจกรรมการบริหารบุคลากรที่ต้องจัดกระทำก่อนได้บุคลากรมาปฏิบัติในองค์กร 2) กิจกรรมการบริหารบุคลากรที่ต้องจัดทำในระหว่างที่บุคลากรเข้าปฏิบัติงานในองค์กร และ 3) กิจกรรมการบริหารที่ต้องจัดทำในขณะที่บุคลากรพ้นจากงาน ซึ่งงานทั้ง 3 ขั้นตอนนี้ครอบคลุมกิจกรรมการวางแผน การสรรหาและการเลือกสรรบุคลากร การปฐมนิเทศ การพัฒนาบุคลากร การประเมินผลการปฏิบัติงาน การจูงใจบุคลากร การให้สวัสดิการ และการให้บุคลากรพ้นจากงาน⁷² อภิรมย์ ฌ นคร และคณะ ได้จำแนกบุคลากรทางการศึกษาเป็น 2 ประเภทคือ บุคลากรที่ทำการสอนและบุคลากรที่ไม่ทำการสอน และเพื่อให้การบริหารโรงเรียนดำเนินไปอย่างสะดวกราบรื่น ต้องใช้หลักของการดำเนินการคือ การพยายามค้นหาครู อาจารย์ฝ่ายกิจกรรมที่ดี มีความรู้ความสามารถ ขยันหมั่นเพียรไว้ทำหน้าที่สอนในโรงเรียน พร้อมทั้งฝึกฝนงานต่างๆ มีการจูงใจบำรุงขวัญ ใช้งานได้ตรงกับความรู้ความสามารถ และการรักษาน้ำใจ หลักการจัดการ ประกอบด้วย การวางแผนปฏิบัติงานล่วงหน้า แล้วปฏิบัติตามแผนการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างเป็นสัดส่วน และ

⁷⁰ ปรีชา คัมภีรปกรณ์, “การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา,” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 1-4 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2527), 310.

⁷¹ อุทัย ธรรมเตโช, หลักการบริหารการศึกษา, พิมพ์ครั้งที่ 3 (กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2531), 25.

⁷² ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์, “การบริหารบุคลากรทางการศึกษา,” ใน เอกสารประกอบการสอนชุดที่ 1 (สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2536), 112.

การควบคุมงานด้วยการแก้ไข ซึ่งเเนะตามหลักการมนุษยสัมพันธ์⁷³ ซึ่ง อุบล รักการงาน ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็กที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า 1) ด้านการสรรหาบุคลากร มุ่งปฏิบัติในเรื่องการจัดบุคลากรเข้าปฏิบัติงาน โดยให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุด ในการจัดจึงยึดความสมัครใจเป็นสำคัญ 2) ด้านการทำนุบำรุงและการรักษาบุคลากร เน้นการให้ความเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของบุคลากร และอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการขอรับสวัสดิการที่ทางราชการจัดให้ 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร ใช้กิจกรรมการอบรม โดยจัดส่งบุคลากรไปเข้ารับการอบรมตามโครงการต่าง ๆ และ 4) ด้านการให้บุคลากรพ้นจากงาน ถือปฏิบัติตามขั้นตอนของทางราชการ⁷⁴

สรุปว่า บุคลากร การบริหารบุคลากรภายในโรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหาร ครูผู้สอน และบุคลากรสนับสนุนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ในโรงเรียนให้สามารถปฏิบัติงาน ได้เต็มตามศักยภาพ

ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน

การที่โรงเรียนจะสามารถจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะต่างๆ ตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ จะขึ้นอยู่กับความพร้อมของโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ ความพร้อมของโรงเรียนด้านทรัพยากร ซึ่งหมายถึง มวลทรัพยากรที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม สื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ และการเงินของโรงเรียน รวมทั้งระบบเครือข่ายข้อมูลและเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับองค์กรภายนอก โดยเฉพาะอาคารสถานที่ ซึ่งโรงเรียนต้องมีไว้สำหรับจัดการเรียนการสอนอย่างพอเพียงและเหมาะสม⁷⁵ การวางแผนการใช้ทรัพยากรจึงต้องมีส่วนในการพิจารณาการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อความเป็นอยู่และความ

⁷³ อภิรมย์ ฌ นคร และคณะ, การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2522), 110.

⁷⁴ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, รวมบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2511 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533), 101.

⁷⁵ กรมวิชาการ, ก้าวไปข้างหน้า 43 ปี กรมวิชาการ (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2538), 34.

เจริญทางด้านจิตใจของบุคลากรในโรงเรียน โดยให้สอดคล้องกับความต้องการทางการศึกษา⁷⁶ จากผลการวิจัยของ โปรแกรมความร่วมมือระหว่างรัฐทางใต้กับการบริหารการศึกษาของสหรัฐอเมริกาได้ระบุงานสำคัญของผู้บริหารโรงเรียนที่พึงปฏิบัติไว้ประการหนึ่ง คือ การแสวงหาและใช้ทรัพยากร⁷⁷

คุณลักษณะของโรงเรียนที่พึงประสงค์ในด้านอาคารสถานที่ที่จะตอบสนองประโยชน์ในการใช้สอยได้สูงสุด มีลักษณะอยู่ 10 ประการคือ 1) มีความเพียงพอ (adequacy) เป็นความเพียงพอในด้านต่าง ๆ เช่น อาคาร ห้องเรียน วัสดุต่าง ๆ สนาม ส้วม และอื่นๆ 2) มีความเหมาะสม (suitability) ในด้านที่ตั้งของอาคารสถานที่ ลักษณะของพื้นที่ และการจัดอาคารสถานที่ 3) มีความปลอดภัย (safety) ต้องมีความปลอดภัยจากอุบัติเหตุ อัคคีภัย วัตถุอันตราย และอื่นๆ 4) มีสุขภาพดี (healthfulness) อยู่ห่างไกลจากอากาศเป็นพิษ แกสพิษ ช่างโสเภณี 5) ระยะที่ ติดต่อใช้สอย (accessibility) ที่ตั้งของโรงเรียนจะต้องไม่ไกลจากหมู่บ้านจากจุดต่าง ๆ ในบริเวณ และไม่ห่างไกลจากสิ่งอำนวยความสะดวกที่จะให้ประโยชน์ต่อสถานศึกษา เช่น ห้องสมุดสาธารณะ สวนสาธารณะ 6) มีความยืดหยุ่น (flexibility) จะต้องมีการเอื้ออำนวยต่อการเปลี่ยนแปลงและเอื้ออำนวยต่อการใช้อุปกรณ์การเรียนการสอน รวมทั้งเครื่องใช้ต่างๆ ในโรงเรียน 7) มีประสิทธิภาพ (efficiency) เป็นการใช้ประโยชน์จากอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มาก แต่ใช้ทรัพยากรหรือปัจจัยน้อยที่สุด หรือคุ้มค่าที่สุด 8) มีความประหยัด (economy) หมายถึง อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ นั้นมีความประหยัด เช่น ประหยัดการซ่อม การบำรุงรักษา การเคลื่อนย้าย 9) สามารถขยายได้ (expensibility) เป็นการออกแบบอาคารสถานที่ซึ่งสามารถขยายได้ มีการเตรียมการขยายตัวได้พอสมควร ซึ่งสามารถขยายตัวได้ง่ายและสิ้นเปลืองน้อย รวมถึงการขยายพื้นที่ของโรงเรียนด้วย 10) มีรูปร่างที่สวยงาม (appearance) ต้องมีการวางผังบริเวณโรงเรียนให้สวยงามและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม มีการตกแต่งบริเวณอาคารห้องเรียน และสถานที่ให้เป็นที่ชื่นชมของผู้พบเห็นอยู่ตลอดเวลา⁷⁸

กรมสามัญศึกษาได้กำหนดขอบข่ายการบริหารอาคารสถานที่ ตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2539 ไว้ดังนี้ 1) การบริหารบริเวณโรงเรียน ได้แก่ การจัดบรรยากาศบริเวณโรงเรียน 2) การบริหารอาคารเรียน ได้แก่ การจัดบรรยากาศในอาคารเรียน การใช้ประโยชน์จาก

⁷⁶เมธี ปิลาณานนท์, การวางแผนอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา (กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2528), 9.

⁷⁷เรื่องเดียวกัน, 10.

⁷⁸เรื่องเดียวกัน, 9 - 10.

อาคารเรียน การดูแลบำรุงรักษาอาคารเรียน และการรักษาความปลอดภัยในอาคารเรียน 3) การบริหารห้องเรียน ได้แก่ การจัดบรรยากาศในห้องเรียน การใช้และการดูแลรักษาห้องเรียน 4) การบริหารห้องพิเศษ ได้แก่ การใช้และการดูแลรักษาห้องพิเศษ 5) การบริหารห้องบริการ ได้แก่ การใช้และการดูแลรักษาห้องบริการ 6) การบริหารอาคารโรงฝึกงาน ได้แก่ การใช้และการดูแลรักษาโรงฝึกงาน 7) การบริหารอาคารโรงอาหาร ได้แก่ การใช้และการดูแลรักษาโรงอาหาร 8) การบริหารอาคารหอประชุม ได้แก่ การใช้และการดูแลรักษาหอประชุม 9) การบริหารอาคารห้องน้ำ-ห้องส้วม ได้แก่ การใช้และการดูแลรักษาห้องน้ำ-ห้องส้วม และ 10) การบริหารอาคารพลศึกษา ได้แก่ การใช้และการดูแลรักษาอุปกรณ์อาคารพลศึกษา⁷⁹

สื่อการเรียนการสอน เป็นทรัพยากรที่สำคัญอีกอย่างหนึ่งต่อการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารและครูผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับวิธีการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งยังต้องรู้จักการผลิตและเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมกับเวลา สภาพของผู้เรียน สภาพชุมชน และสิ่งแวดล้อมของครูและนักเรียน สื่อการเรียนการสอนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่น เพราะสื่อการเรียนการสอนช่วยให้ครูประหยัดเวลา และแรงงานในการสอน ช่วยให้ครูสอนได้สนุกและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้รวดเร็วขึ้น⁸⁰

คำนิยามของสื่อการเรียนการสอน กรมวิชาการ ได้กล่าว สื่อการเรียนการสอนไว้ในคู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 โดยใช้คำว่า สื่อการเรียน และให้คำจำกัดความว่า หมายถึงเครื่องมือตลอดจนเทคนิคต่างๆ ซึ่งสนับสนุนให้การเรียนการสอนบรรลุตามจุดหมายที่วางไว้ และยังจัดเป็นสิ่งที่เรียนได้อย่างดี และรวดเร็วยิ่งขึ้น⁸¹ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ กล่าวว่า สื่อการสอน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์และวิธีการประกอบการสอน เพื่อใช้เป็นสื่อกลางให้ผู้สอนสามารถส่งเสริมหรือถ่ายทอดไปยังผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำแนกได้ดังนี้ (1) สิ่งสิ้นเปลืองต่างๆ ที่เรียกว่า “วัสดุ” ได้แก่ รูปภาพ แผนภูมิ แผนที่ แบบเรียน ซอคล้อง ฟิล์ม ภาพยนตร์ เป็นต้น (2) เครื่องมือที่มีความคงทนถาวร ซึ่งเรียกว่า “อุปกรณ์” ได้แก่ กระดานดำ โต๊ะ เก้าอี้ เครื่องเสียงและเครื่องฉาย (3)

⁷⁹ กรมสามัญศึกษา, เกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ.2539, 63-75.

⁸⁰ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, ชุดฝึกอบรมด้วยตนเอง, เล่มที่ 19, มือที่สามของครู (กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2534), 7.

⁸¹ กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ, คู่มือการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521, 24.

กระบวนการและวิธีการ ซึ่งรวมถึงวิธีการใช้วัสดุอุปกรณ์และกระบวนการที่เป็นอิสระ คือ ไม่
ต้องใช้วัสดุอุปกรณ์อย่างใดเลย เช่น การฟังวิทยากร การศึกษานอกสถานที่⁸²

ความสำคัญของสื่อการเรียนการสอน การเรียนรู้เกิดจากประสบการณ์และจากการลงมือ
ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งแนวคิดดังกล่าว เป็นผลทำให้สื่อการสอนมีความสำคัญและมีอิทธิพล
ต่อการจัดการเรียนการสอน เช่น สื่อการสอนช่วยสร้างสิ่งที่น่าสนใจมากขึ้น ช่วยให้เกิดการเรียนรู้
ช่วยให้นักเรียนเข้าใจง่าย สนุกสนาน สบายใจ สรุปลงการวิจัยของนักการศึกษาทั้งในประเทศ
และต่างประเทศเกี่ยวกับคุณค่าของสื่อการสอนว่า ช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็ว จดจำเรื่องราวต่างๆ ได้
มาก และจำได้นาน เกิดความสนใจและช่วยผู้ทำกิจกรรมด้วยตนเอง และช่วยลดคำตอบ หรือ
คำบรรยายที่เป็นคำพูดของผู้สอน⁸³

หลักการใช้สื่อการสอน สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบหนึ่งของระบบการเรียนการสอน
ซึ่ง เดล (Dale) กล่าวถึงความสำคัญของการใช้สื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพว่า ต้องมีการวางแผน
มีการทดลองใช้ ด้านนักเรียนนั้นต้องรู้ว่าตนกำลังเรียนอะไร และเรียนเพื่อวัตถุประสงค์ใด⁸⁴ วิทยุโณ
สาร ได้แนะนำการใช้สื่อการสอนให้เกิดประโยชน์มากที่สุดดังนี้ 1) ใช้สื่อการสอนตามความ
เหมาะสมกับวิชาที่กำลังสอน ชั้นที่กำลังเรียน วัยของนักเรียน และระดับความยากง่ายของอุปกรณ์
2) ใช้ให้ได้ผลดีคุ้มค่า เช่น มีการเตรียมเด็กให้พร้อมด้วยการอธิบายก่อนการใช้อุปกรณ์ และเมื่อใช้
แล้วมีการสรุปและอธิบายให้เข้าใจอีกครั้งหนึ่ง 3) ใช้อย่างประหยัดทั้งแรงงาน เงินและเวลา 4) ก่อน
ใช้สื่อการสอนทุกครั้งต้องทดลองเสียก่อนว่าใช้ได้ดี สะดวกและพอเหมาะกับเวลาอย่าให้ติดขัด
ระหว่างใช้⁸⁵ ในการจัดการเรียนการสอนจะเริ่มจากการวางแผนการสอนอย่างมีระบบ มีการออกแบบ
สื่อการสอนให้สอดคล้อง และนำแผนการสอนนั้นไปสอนตามกิจกรรมที่กำหนดไว้ทุกประการและ
มีการประเมินผลด้วย โดยต้องประเมินและวิเคราะห์ทุกส่วน ตั้งแต่จุดหมาย นักเรียน เนื้อหา กิจ

⁸² ชัยยงค์ พรหมวงศ์ และคณะ, ระบบการสื่อสาร (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2526), 90.

⁸³ สมหญิง กลั่นศิริ, คำสอนประกอบการบรรยายโสตทัศนศึกษาเบื้องต้น (นครปฐม :
มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2521), 73.

⁸⁴ Edgar Dale, Audio-Visual Methods in Teaching, 3rd ed. (New York : Holt Rinehart
and Winston, 1975), 72.

⁸⁵ วิทยุโณ สาร, หลักบริหารการศึกษา, 134.

กรรม สถานการณ์ และสื่อการสอนเพื่อเป็นแนวทางปรับปรุงส่วนต่างๆ เหล่านี้ให้ดีขึ้น⁸⁶ ฉะนั้น การใช้สื่อการสอนจึงต้องมีการวางแผนและในการใช้สื่อการสอนแต่ละครั้ง ควรพิจารณาอย่าง ถี่ถ้วน และวางแผนการใช้รอบคอบเพราะการใช้สื่อการสอนให้เกิดผลดีครูต้องเตรียมนักเรียน เตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมและมีสภาพดีพร้อมที่จะนำไปใช้ได้ทันที ครูจึงมีความจำเป็นต้องวางแผนการสอนก่อนเพราะการใช้สื่อการสอนจะเกิดผลดีก็ต่อเมื่อครูได้เตรียมการสอนไว้ล่วงหน้า โดยวางแผนว่าจะใช้สื่อการสอนอะไร และจะใช้อย่างไร⁸⁷

สรุปว่า ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน หมายถึง มวลทรัพยากรที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม สื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ และการเงินของโรงเรียน รวมทั้งระบบเครือข่ายข้อมูลและเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับองค์กรภายนอก

การจัดการ การบริหาร

การจัดการศึกษาของประเทศไทยเป็นภาระหน้าที่ของรัฐต่อสังคม ซึ่งเป็นการลงทุนเพื่อผลิตกำลังคนในระดับต่าง ๆสนองความต้องการในการพัฒนาประเทศทุกรูปแบบ การจัดการศึกษาจึงเป็นงานใหญ่ที่ต้องใช้งบประมาณและกำลังคนเป็นจำนวนมาก จึงจำเป็นที่รัฐต้องกระจายความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาไปสู่องค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน ทำให้โรงเรียนเอกชนมีบทบาทสำคัญต่อการจัดการศึกษาของชาติมากขึ้น

การศึกษาเอกชน หมายถึง กิจกรรมการศึกษาที่เอกชนหรือคณะบุคคลากรเป็นผู้จัด โดยใช้ทรัพยากรหลักทั้งที่เป็นคน ทุนทรัพย์ และวัสดุอุปกรณ์ของภาคเอกชน และจัดตั้งขึ้นด้วยวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์อันจำกัดสำหรับบุคลากรเฉพาะกลุ่มเท่านั้น

จากคำจำกัดความนี้พบว่า การศึกษาเอกชนเป็นกิจกรรมที่มีองค์ประกอบสำคัญ 4 ประการ คือ

⁸⁶ เปรื่อง กุมุท, “เทคโนโลยีกับการพัฒนาการเรียนการสอน,” รวมคำแหง 10, 11 (ตุลาคม 2528) : 100.

⁸⁷ สุภางค์ จันทวานิช และคณะ, รายงานการวิจัยเรื่องคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท : กรณีศึกษาในภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2531), 70.

1. ผู้จัดกิจกรรมเป็นเอกชน หรือบุคลากร หรือคณะบุคลากร และในกรณีที่ข้าราชการหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ก็จะต้องดำเนินการในฐานะภาคเอกชนและผู้จัดกิจกรรมดังกล่าวมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน ได้แก่ ผู้จัดการ เจ้าของ หรือผู้รับใบอนุญาต
2. ทรัพยากรที่ใช้ในการจัดการศึกษา ได้แก่ บุคลากรทางการศึกษา ที่ดิน สิ่งก่อสร้าง วัสดุอุปกรณ์ และเงินทุนจะต้องมาจากภาคเอกชนเป็นหลัก
3. วัตถุประสงค์ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อประโยชน์อันจำกัดสำหรับบุคลากรเฉพาะกลุ่มเฉพาะเหล่า มิได้จัดให้บุคลากรทั่วไป
4. ผู้เรียน โดยปกติผู้เรียนจะเป็นบุคลากรที่มีพื้นฐานทางสังคมและเศรษฐกิจในระดับเดียวกัน ในกรณีนี้หากมีจำนวนผู้เรียนรวมกันทุกผลัดมากกว่า 7 คนขึ้นไป สถานที่นั้นถือได้ว่าเป็นสถานศึกษาเอกชน ตามกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน⁸⁸

กิจการนักเรียน

กิจกรรมนักเรียนเป็นส่วนประกอบที่สำคัญในกระบวนการเรียนรู้ เป็นส่วนพฤติกรรมของนักเรียนให้พัฒนาตามวุฒิภาวะและตามความมุ่งหมายของนโยบายในการจัดการศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษาตามหลักสูตรปัจจุบันมุ่งให้นักเรียนคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น มีสุนทรียภาพในชีวิต เป็นการพัฒนากุณภาพชีวิต จึงต้องจัดกระบวนการเรียนการสอนให้นักเรียนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติควบคู่กันไป⁸⁹

การบริหารกิจการนักเรียนเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการของนักเรียน นอกเหนือไปจากกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนในหลักสูตรให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อสนองความสนใจและเพื่อส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพ อุปลักษณ์ของนักเรียนให้เหมาะสมกับสังคมประชาธิปไตยยิ่งขึ้น⁹⁰ ในการบริหารกิจการนักเรียนนั้น เป็นการ

⁸⁸ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2526), 1.

⁸⁹ กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, คู่มือการบริหารโรงเรียนเอกชน การบริหารงานกิจการนักเรียน, พิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2531), 3.

⁹⁰ วิชัย ราษฎร์ศิริ, หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา (กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522), 120.

จัดกิจกรรมต่างๆ เริ่มตั้งแต่การสำรวจนักเรียนก่อนจะเข้าเรียนระหว่างอยู่ในโรงเรียนจนกระทั่งออกจากโรงเรียน⁹¹ และยังเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นด้วยความสมัครใจ ซึ่งโรงเรียนสนับสนุนให้นักเรียนร่วมกันจัดขึ้นนอกเวลาเรียน และนอกหลักสูตรในเวลาเรียนปกติรูปแบบต่าง ๆ ด้วยความช่วยเหลือเอื้ออำนวยของโรงเรียนเพื่อให้กิจกรรมแต่ละอย่างบรรลุผลสำเร็จ⁹² ดังนั้น งานกิจการนักเรียน จึงหมายถึงกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดหรือสนับสนุนให้เกิดขึ้นทั้งในและนอกเวลาเรียน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ ได้กำหนดขอบเขตของการบริหารกิจการนักเรียนออกเป็นภารกิจหลัก 4 ประการคือ ภารกิจด้านสวัสดิการ ได้แก่ การแนะแนว การจัดอาหารกลางวัน การตรวจสุขภาพนักเรียน การบริการศิษย์เก่า ภารกิจด้านการควบคุม ได้แก่ การรับนักเรียน การทำระเบียบนักเรียน การวินัยและลงโทษ ภารกิจด้านกิจกรรมร่วมหลักสูตรอื่นๆ เช่น ภารกิจด้านการสอน ได้แก่ การสอนซ่อมเสริม การปฐมนิเทศนักเรียนใหม่ การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร⁹³ ส่วน วิจิตร วรุตบางกูร ได้กล่าวถึง การบริหารกิจการนักเรียน ว่าควรประกอบด้วยการจัดทำสำมะโนนักเรียน ซึ่งเป็นการสำรวจเด็กในเกณฑ์บังคับเข้าเรียนตามกฎหมาย การรับนักเรียนเข้าใหม่ การทำทะเบียนหรือระเบียนนักเรียน สมุดประจำชั้น บัญชีเรียกชื่อ สมุดรายงานและหลักฐานสำคัญอื่นๆ เกี่ยวกับนักเรียน การปกครองนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน⁹⁴ ซึ่งนิพนธ์ กินาวงศ์ ได้แบ่งงานบริหารกิจการนักเรียนออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) งานที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของผู้บริหาร เช่น การสำรวจสำมะโนนักเรียน งานรับน้องใหม่ งานโอนย้ายนักเรียน การสอนและประเมินผลงานที่เกี่ยวข้องกับการปกครองนักเรียน ระเบียบวินัยในโรงเรียน 2) งานที่เกี่ยวข้องกับการบริการนักเรียน เช่น การจัดบริการแนะแนว บริการห้องสมุด บริการด้านสุขภาพอนามัย บริการอาหาร บริการร้านค้าใน

⁹¹ ภิญญา โสธร, การบริหารการศึกษา (กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2523), 436.

⁹² กาญจนา ศรีกาฬสินธุ์, การบริหารกิจการนักเรียน (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531), 455.

⁹³ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์, “การบริหารกิจกรรมนักเรียน,” (พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2520), 6 - 8. (อัครสำเนา)

⁹⁴ วิจิตร วรุตบางกูร, การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น (สมุทรปราการ : ขนิษฐการพิมพ์และโฆษณา, 2520), 52-57.

โรงเรียน บริการเกี่ยวกับความปลอดภัยในโรงเรียน และ 3) งานที่เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ที่ส่งเสริมประสบการณ์ทางการศึกษา เช่น นันทนาการ การจัดทัศนศึกษา⁹⁵

ส่วน กิติมา ปรีดีดิลก ได้สรุปขอบข่ายงานออกเป็น 4 ข้อ ได้แก่ 1) การจัดทำทะเบียนประวัติ 2) การปกครองนักเรียนและวินัยนักเรียน 3) การจัดให้บริการ ได้แก่ ห้องสมุด แนะนำ การตรวจสุขภาพ อาหารกลางวัน ความปลอดภัย รถรับ-ส่งนักเรียน และประการสุดท้าย การจัดกิจกรรมนักเรียน ได้แก่ สถานักเรียน ชุมชน สิ่งตีพิมพ์ นิทรรศการ การแสดงละครและดนตรี การกีฬา การประชุม และการสังคมสงเคราะห์⁹⁶ ดังนั้น งานกิจการนักเรียนจึงเป็นกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียน เพื่อมุ่งความเจริญงอกงามของผู้เรียน และกิจการนักเรียนเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพ อุปนิสัยของนักเรียนให้เหมาะสมกับสังคมประชาธิปไตย

กิติมา ปรีดีดิลก ได้ชี้แจงให้เป็นที่ประจักษ์ของงานบริหารกิจการนักเรียนว่าเป็นการช่วยส่งเสริมความถนัดและความสามารถของแต่ละคน ช่วยทำให้นักเรียนมีความสัมพันธ์อันดีทั้งต่อครูและต่อเพื่อนนักเรียนด้วยกัน เป็นแรงจูงใจให้ไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ช่วยให้มีสุขภาพพลานามัยดี มีจรรยาบรรณ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมพัฒนาบุคลิกภาพในการปรับตัวและยังสามารถเป็นสื่อกลางในการประสานสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับหน่วยงานต่างๆ อีกด้วย⁹⁷ เป็นการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือ สนับสนุนให้นักเรียนสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางขึ้น สามารถปรับตัวได้และมีประสบการณ์ในชีวิตมากขึ้น รู้จักนำพลังงานส่วนเกิน (surplusenergy) มาใช้ในทางสร้างสรรค์ เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชนและโรงเรียน ทำให้นักเรียนมีส่วนรับรู้การบริหารโรงเรียนและยังสามารถเป็นแนวทางในการประกอบอาชีพต่อไป ช่วยส่งเสริมพัฒนาสติปัญญาให้นักเรียนเจริญงอกงามเป็นคนที่มีสมบูรณ์ได้⁹⁸

สรุปว่า งานกิจการนักเรียนเป็นงานที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนและกิจกรรมนักเรียนทั้งหมดที่ไม่เกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียน เพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนการสอนในหลักสูตรบรรลุเป้าหมาย เป็นการจัดกิจกรรมอันต่อเนื่องที่โรงเรียนจัดให้นักเรียนควบคู่กับการเรียนการสอน

⁹⁵นิพนธ์ กินาวงศ์, หลักการเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษา (พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2523), 83.

⁹⁶กิติมา ปรีดีดิลก, การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น, 167-168.

⁹⁷เรื่องเดียวกัน, 165-166.

⁹⁸เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, การบริหารกิจการนักเรียน, 6 - 8.

เพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียนทุกๆ ด้าน ให้สามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นผลต่อการพัฒนาชุมชน

สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

ในการบริหารงานทุกชนิด ผู้บริหารต้องใช้เทคนิคที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ประกอบกัน เพื่อให้บังเกิดผลที่เป็นไปตามเป้าหมาย ประสิทธิภาพของโรงเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ชี้แสดงถึงการปฏิบัติงานของโรงเรียนว่ามีคุณภาพเพียงใด เพราะการที่โรงเรียนเอกชนจะอยู่รอดได้และมีเสถียรภาพนั้น มีปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งก็คือคุณภาพหรือประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียนไว้คือ เรดและคณะ (Reid and others) ซึ่งได้สอบถามความคิดเห็นของครูที่มีประสบการณ์และครูใหญ่ที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาโททางการศึกษา พบว่าครูบางคนให้ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียน ว่าหมายถึง ความสามารถของนักเรียนที่จะบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ในขณะที่บางคนเห็นว่าประสิทธิผลของโรงเรียน หมายถึง ความสามารถในการจัดสรรทรัพยากรให้แก่สมาชิก⁹⁹ ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskell) ก็ได้รวบรวมความคิดของนักการศึกษาหลายท่านเช่นเดียวกันในการให้ความหมายของประสิทธิผลของโรงเรียนในแง่มุมต่างๆ เช่น ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการหรือความพึงพอใจในการทำงานของครู หรือขวัญของสมาชิกโรงเรียน¹⁰⁰ และให้ความเห็นว่า ประสิทธิภาพของโรงเรียน หมายถึงการที่โรงเรียนสามารถผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สามารถพัฒนานักเรียนให้มีเจตคติทางบวก สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่บีบบังคับได้ รวมทั้งสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งเป็นการพิจารณาทั้งระบบ¹⁰¹

กลิคแมน (Glickman) ได้ให้ความหมายของ ประสิทธิภาพของโรงเรียน ว่าเป็นโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงกว่าระดับเกณฑ์มาตรฐานที่ทดสอบได้¹⁰² โรงเรียนที่มีประสิทธิผลจึงอาจจะพิจารณาจาก 1) นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 2) มีการจัดสรร

⁹⁹Ken Reid and others, Towards the Effective School (Oxford : Basic Blackwell Ltd., 1988), 5.

¹⁰⁰Wayne K. Hoy and Cecil G. Miskel, Educational Administration Theory Research and Practice, 4th ed. (Singapore : McGraw-Hill, Inc., 1991), 273.

¹⁰¹Ibid., 398.

¹⁰²Carl D. Glickman, Supervision of Instruction A Developmental Approach, 2nd ed. (Boston : Allyn ann Bacon, 1990), 155.

ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ 3) มีความสามารถในการปรับเปลี่ยนต่อสภาวะแวดล้อมที่มากระทบทั้งจากภายในและภายนอก และ 4) สามารถสร้างความพึงพอใจแก่ครูอาจารย์ได้¹⁰³ วรรณิการ์ ภิญญาคง ได้กล่าวถึงประสิทธิผลของโรงเรียนว่าหมายถึง ผลผลิตอันเกิดจากการจัดการศึกษาของโรงเรียน¹⁰⁴ ส่วนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้ชี้แจงว่าผลการดำเนินงานนั้นเป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน บุคลากรทั้งโรงเรียนและประสิทธิผลที่สำคัญประกอบด้วยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ความพึงพอใจในอาชีพของบุคลากร และภาพลักษณ์ที่ดีของโรงเรียนต่อผู้ปกครองและชุมชน นอกจากนี้ ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยและกระบวนการของการจัดการศึกษาว่า ควรได้รับความสนใจและเอาใจใส่ปัจจัยนำเข้าอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เอื้ออำนวยต่อกระบวนการบริหารตามสภาพและเป้าหมายที่โรงเรียนคาดหวัง ซึ่งเป็นผลนำไปสู่การมีภาพพจน์ที่ดีในชุมชนและสังคม¹⁰⁵ เกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียนนี้ จิตรพรธ พิมพ์พันธุ์ ได้ให้ทัศนะว่า หมายถึงผลที่โรงเรียนได้รับจากการดำเนินงานต่าง ๆ ของ โรงเรียนตามองค์ประกอบทั้งเจ็ดประการคือ ปรัชญา/นโยบาย การเรียนการสอน กิจกรรมนักเรียน การบริหารงานบุคลากร การบริหารงานธุรการและการเงิน การบริหารงานความสัมพันธ์กับชุมชน และการบริหารงานอาคารสถานที่ ซึ่งต้องมีระบบการกระทำข้อมูลที่มีหลักฐานปรากฏอย่างชัดเจนและสามารถติดตามได้จากร่องรอยที่ได้ปฏิบัติงานสำเร็จ¹⁰⁶

จากเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ตามที่ได้กล่าวมาแล้วทั้ง 7 องค์ประกอบนั้น มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับงานบริหารไว้มากมาย เช่น ดาวเรือง รัต นิน ได้ศึกษาวิจัยเรื่องงานบริหารการศึกษา โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พบว่า โรงเรียนปฏิบัติงานด้านวิชาการมาก ครูใหญ่และครูหัวหน้าหมวดวิชาเอาใจใส่ต่องานวิชาการเป็นอย่างดีโดยแนะนำให้ครูเข้าใจหลักสูตรและวิธีสอนที่ถูกต้อง มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวการ

¹⁰³Wayne K. Hoy and Judith Furguson, “Theoretical Framework and Exploration Organization Effectiveness of Schools,” *Educational Administration Quarterly* 21, 2 (Spring 1985) : 117-134.

¹⁰⁴วรรณิการ์ ภิญญาคง, “การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน,” *วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน* 4, 35 (ตุลาคม 2534) : 30.

¹⁰⁵สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, *แนวการพัฒนาโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ระดับประถมศึกษา*, 35.

¹⁰⁶จิตรพรธ พิมพ์พันธุ์, “ทำไมจึงต้องมียกองค์ประกอบทั้ง 8 ในเกณฑ์มาตรฐาน,” *วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน* 5, 38 (มกราคม 2535) : 10.

สอน จัดทำโครงการสอนรายวิชา จัดให้มีอุปกรณ์การสอนให้มากเพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียน การสอน จัดครูให้เข้าสอนตามความเหมาะสมกับความรู้ความสามารถและความถนัด ในการประชุมเปิดโอกาสให้ครูแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอน ให้ครูมีเสรีภาพในการจัดทำ ข้อสอบเพื่อวัดผลการศึกษา อย่างไรก็ตามก็ปัญหาบางประการเกี่ยวกับงานวิชาการของโรงเรียน คือ การจัดการศึกษาของโรงเรียนไม่ช่วยให้เด็กนำความรู้ที่ได้รับจากโรงเรียนไปช่วยเพิ่มพูนรายได้ ปรับปรุงอาชีพของผู้ปกครอง หรือปรับปรุงสภาพของท้องถิ่นได้เท่าที่ควร ครูมีวุฒิทางวิชาชีพต่ำ คือต่ำกว่าปริญญาตรีเป็นส่วนใหญ่ ครูไม่ค่อยได้รับการอบรมทางวิชาการ ไม่ค่อยได้รับความช่วยเหลือทางด้านการศึกษาจากหน่วยศึกษานิเทศก์ และไม่ค่อยมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภายใน โรงเรียน¹⁰⁷

จันทรานี สงวนนาม ได้ศึกษาวิจัยงานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคกลาง พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติงานธุรการการเงิน และการบริการอยู่ในระดับมาก และปฏิบัติถูกต้องตามหลักวิชาการมากที่สุดคือโรงเรียนส่วนใหญ่ยึดถือ ระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงานธุรการค่อนข้างมาก โรงเรียนปฏิบัติตามระเบียบการเงินโดย เกร่งครัด ครูใหญ่ต้องรับผิดชอบในงานก่อสร้างค่อนข้างมาก โรงเรียนส่วนใหญ่ทำงานตาม ระเบียบ และจัดทำสถิติให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ งานธุรการที่เป็นปัญหา ได้แก่ โรงเรียนได้รับ งบประมาณน้อย และโรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่ทำงานธุรการ ต้องใช้ครูมาทำหน้าที่นี้¹⁰⁸

บัญชา นภัชเทพ ได้ศึกษางานบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด เทศบาลในภาคเหนือ พบว่า ผู้บริหาร นักวิชาการ และประชาชน ให้ความสำคัญของงานทั้งห้า ดังนี้ ผู้บริหารให้ความสำคัญของงานเรียงตามลำดับดังนี้ งานธุรการการเงิน งานบุคลากร งานวิชาการ งานกิจการนักเรียน และงานความสัมพันธ์กับชุมชน นักวิชาการให้ความสำคัญของงานเรียงตาม ลำดับ ดังนี้ บุคลากร ธุรการการเงิน กิจการนักเรียน วิชาการและความสัมพันธ์กับชุมชน ส่วน ประชาชนให้ความสำคัญของงานเรียงตามลำดับดังนี้ บุคลากร วิชาการ ธุรการการเงิน กิจการ นักเรียน และความสัมพันธ์กับชุมชน ส่วนปัญหาของงานทั้ง 5 มีดังนี้ ความสัมพันธ์กับชุมชน

¹⁰⁷ ดาวเรือง รัตนิน, “งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิต วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ประสานมิตร, 2518), 160.

¹⁰⁸ จันทรานี สงวนนาม, “งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคกลาง” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), 176.

โรงเรียนปฏิบัติน้อย งานวิชาการขาดการนิเทศการศึกษา งานบริหารบุคลากร ครูมีโอกาสน้อยที่จะแสดงความคิดเห็นในการบริหารโรงเรียน งานกิจการนักเรียนยังมีปัญหาด้านความประพฤติและระเบียบวินัย และการช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลน กิจกรรมเสริมหลักสูตรยังมีน้อย งานธุรการการเงินและบริการ ครูธุรการไม่เพียงพอ และเงินที่จัดสรรสำหรับหมวดค่าใช้สอยตามความจำเป็นมีน้อย¹⁰⁹

สุรศักดิ์ หลาบมาลา เสนอบทสังเคราะห์งานวิจัยเรื่องรูปแบบโรงเรียนที่มีคุณภาพ ของ เจฟเฟอร์สัน เคาตี แห่งมลรัฐเคนตักกี โดยกำหนดองค์ประกอบ 6 ด้านที่จำเป็นในโรงเรียนคือ องค์ประกอบด้านบรรยากาศของโรงเรียน โรงเรียนต้องมุ่งเน้นงานวิชาการ นักเรียนมีความคาดหวังในผลการเรียนสูง รักในหมู่คณะและโรงเรียนของนักเรียนเอง ครูมีสมรรถภาพสูงและทำงานกันเป็นทีม ตลอดจนยอมรับยกย่องในความเด่นและผลสำเร็จของแต่ละบุคลากร องค์ประกอบด้านหลักสูตร นักเรียนต้องมีความรู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับชั้นและต้องมีการวางแผนการเรียนการสอนตรงตามหลักสูตรทุกปีตลอดหลักสูตร องค์ประกอบด้านการสอนกำหนดว่า ต้องมีการวางแผน การเรียนการสอน และการจัดการสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนให้เหมาะสม โดยเน้นงานวิชาการเป็นอันดับแรก การเรียนการสอนจะต้องมีการทบทวน ตรวจการบ้าน สอนบทเรียนเรียงตามลำดับ ความยากง่าย ควบคุมการทำงานในห้องเรียน ตรวจสอบวิธีการทำงานของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ เน้นการสอนโดยครูเป็นผู้นำทางวิชาการ เพิ่มเวลาในการทำงานทางวิชาการของเด็ก วางแผนการสอนให้เหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียนและสอนคณิตศาสตร์ การอ่านและการเขียนตั้งแต่ระดับอนุบาล องค์ประกอบด้านบริการการเรียนการสอน โรงเรียนต้องจัดบริการด้านวิธีสอน หลักสูตรและอุปกรณ์การสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและแต่ละระดับชั้น องค์ประกอบด้านการประเมินผล โรงเรียนต้องมีการประเมินผลความก้าวหน้าของนักเรียนเป็นระยะๆ จัดทำบันทึกความก้าวหน้าของเด็กแต่ละบุคลากร ส่งเสริมการทำการสอบอย่างจริงจัง ประเมินผลทั้งด้านความรู้และทักษะ องค์ประกอบด้านการสนับสนุนจากผู้ปกครองและชุมชน โรงเรียนจะต้องติดต่อกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ ประชาสัมพันธ์และแจ้งผู้ปกครองและชุมชนทราบ ตลอดจนแจ้งบทบาทที่เหมาะสมเพื่อส่งเสริมนักเรียน โดยมีนักเรียนร่วมในโครงการ จำนวน 10 โรงเรียน และโรงเรียนเปรียบเทียบจำนวน 77 โรงเรียนซึ่งผลการวิจัยจากการทดสอบวิชาคณิตศาสตร์พบว่า 1) โรงเรียนในโครงการและโรงเรียนที่เปรียบเทียบมีผลการเรียนดีกว่าปีที่ผ่านมา .095 หรือเพิ่มขึ้น 4 เปอร์เซ็นต์ ไทล์ 2) โรงเรียน

¹⁰⁹ บัญชา ภาชัยเทพ, “งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดเทศบาลในภาคเหนือ,” ใน รวมบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2520 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), 180-181.

ในโครงการ 10 โรงเรียนมีการเรียนของเด็กเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว 0.295 หรือเท่ากับเพิ่มขึ้น 12 เปอร์เซ็นต์ได้ 3) โรงเรียนในโครงการ 1 โครงการ 1 โรงเรียน มีผลการเรียนเพิ่มขึ้น 0.595 หรือเท่ากับ 23 เปอร์เซ็นต์ได้¹¹⁰

ชูศรี อุดมกุศลศรี ทำวิจัยเรื่อง “กระบวนการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดนครปฐม ที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง” ซึ่งผลการวิจัยพบว่าการวางแผน โรงเรียนส่วนใหญ่จัดทำแผน แผนที่ได้จัดทำมากที่สุดคือ แผนพัฒนาโรงเรียน ประจำปี แผนส่วนใหญ่ไม่ได้กำหนดปรัชญาไว้ ส่วนวัตถุประสงค์และนโยบายมีโรงเรียนที่กำหนดและไม่กำหนดจำนวนใกล้เคียงกัน ในการปฏิบัติงานตามแผนส่วนใหญ่ มอบให้ผู้เสนอโครงการเป็นผู้รับผิดชอบและแต่งตั้งคณะทำงานเพิ่มให้ในการจัดองค์การ การจัดโครงสร้างการบริหาร ทุกโรงเรียนจัดโครงสร้างการบริหาร ส่วนใหญ่ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างาน โดยมีคณะกรรมการศึกษาเป็นที่ปรึกษาสำหรับการบริหารงานบุคลากร โรงเรียนจัดครูเข้าสอนตามมติที่ประชุมให้ครูเลือกตามความถนัดและความสนใจมากที่สุด ในการสร้างขวัญและกำลังใจซึ่งส่วนใหญ่ใช้การเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ยกย่องชมเชย ปฏิบัติตนอย่างเสมอภาคกับทุกคน จัดสวัสดิการให้หลายรูปแบบ ส่งเสริมความก้าวหน้า จัดให้มีห้องพักครูและ สิ่งอำนวยความสะดวก ตลอดจนถึงจัดหาวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อมที่จะปฏิบัติงาน และพิจารณาความดีความชอบด้วยความยุติธรรม รูปแบบที่โรงเรียนใช้มากที่สุดในการพัฒนาบุคลากรคือ การจัดทำวารสาร หนังสือหรือเอกสารไว้บริการครู สนับสนุนให้ศึกษาต่อ สนับสนุนให้ได้เลื่อนตำแหน่ง นิเทศการสอนและนิเทศงานอย่างสม่ำเสมอ มอบหมายงานให้ตามความถนัดและความสามารถ จัดประชุมหรือส่งครูเข้าร่วมประชุมทางวิชาการและจัดอบรมหรือส่งครูไปอบรมร่วมกับโรงเรียนอื่น การอำนวยความสะดวกให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ วิธีการที่โรงเรียนใช้มากที่สุด คือ อนุญาตให้กลุ่มผู้รับผิดชอบตัดสินใจภายในขอบเขต การนิเทศงาน โรงเรียนครั้งหนึ่งใช้วิธีให้คำแนะนำก่อนลงมือปฏิบัติงาน ให้คำปรึกษาเมื่อมีปัญหา มอบหมายบุคลากรให้นิเทศหรือช่วยแก้ไขไปปัญหา และจัดหาเอกสารให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การประสานงานของทุกโรงเรียนใช้ 3 รูปแบบ คือ จากบนลงล่าง จากล่างขึ้นบน และประสานในแนวนอน สำหรับการรายงานผล เมื่อ โรงเรียนปฏิบัติงานไปแล้วส่วนใหญ่จะแจ้งผลการประเมินโดยการรายงานเจ้าสังกัด แจ้งครูที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นโดยตรง บุคลากรทั่วไป หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง และชุมชน ส่วนการงบประมาณ โรงเรียนใช้การจัดตั้งงบประมาณตามแผนพัฒนาและงบประมาณของปีที่แล้ว และเพิ่มขึ้นตามร้อยละของเงินเพื่อ

¹¹⁰ สุรศักดิ์ หลาบมาลา, “โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามรูปแบบของโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ,” *วิทยจารย์* 84, 8 (สิงหาคม 2529) : 42-43.

มากที่สุด ส่วนการจัดสรรงบประมาณของโรงเรียนจำนวนมากที่สุด แบ่งตามฝ่ายต่าง ๆ ให้ใกล้เคียงกันและจัดสรรให้ตามแผน ในด้านการจัดวางตัวบุคลากรเพื่อทำบัญชีการรับ-จ่ายเงิน ส่วนใหญ่การรับ-จ่ายเงินและทำบัญชีไม่ใช่คนเดียวกัน ส่วนวิธีการควบคุม รูปแบบที่โรงเรียนใช้กันมากที่สุดคือ ผู้บริหารตรวจสอบด้วยตนเองทุกสิ้นวันทำการ และแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบภายในดำเนินการ¹¹¹

ส่วน ยุพดี กะจะวงษ์ ได้วิจัยเรื่องการศึกษาเชิงคุณลักษณะธรรมาภิบาลเกี่ยวกับการจัดระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษาจังหวัดจันทบุรี โดยใช้กลุ่มตัวอย่างโรงเรียนประถมศึกษาจำนวน 6 โรงเรียน ผู้บริหารในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 6 คน ครูในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างชั้นละ 1 คน นักเรียนในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง ชั้นละ 30 คน รวม 180 คน ห้องเรียนจำนวน 36 ห้อง ผู้ปกครองนักเรียนที่อยู่ในเขตบริการ จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษามีดังนี้ 1) ด้านการบริหาร จัดให้มีการประชุมทางวิชาการและแก้ไขปัญหาการเรียนการสอนร่วมกับคณะครู มีความเป็นกันเองกับคณะครู ต้องมีการจัดทำแผนปฏิบัติการที่มีผู้รับผิดชอบชัดเจน มีการมอบหมายงานให้ครูทุกคนทำตามความสามารถ ให้คำแนะนำและช่วยเหลือครู ติดตาม ควบคุม กำกับการทำงานของครูทุกด้าน 2) ด้านครู คุณลักษณะส่วนตัวครูจะต้องเอาใจใส่ในการปฏิบัติ มีการตรวจการบ้านนักเรียนอย่างสม่ำเสมอและติดตามดูแลการทำงาน of นักเรียน ต้องปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่และครบถ้วน มีขวัญและกำลังใจดี ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี ครูผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องหลักสูตรสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม สามารถจัดทำงานธุรการในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้องเป็นปัจจุบัน การทำงานนอกเหนือหน้าที่การสอน ครูยินดีและเต็มใจทำงานพิเศษที่ได้รับมอบหมาย และปฏิบัติงานด้วยความเอาใจใส่ และทำงานพิเศษนอกเวลาสอน 3) ด้านการสอน การเตรียม การสอน ครูมีการเตรียมการสอนทุกครั้ง คุณภาพการสอน ครูมีการใช้สื่อและอุปกรณ์ประกอบ การสอนเสมอ และใช้ได้อย่างเหมาะสม เทคนิคการสอน ครูมีการดัดแปลงเนื้อหาวิธีสอนให้ เหมาะสม และมีการสอนซ่อมเสริมนักเรียนเสมอ การวัดผล ครูมีการวัดผลตรงตามจุดประสงค์และระยะเวลาที่กำหนด 4) สื่อ สนับสนุนให้ครูจัดทำสื่อและหาวัสดุมาให้ครูจัดทำ การมีสื่อ โรงเรียนมีเอกสาร

¹¹¹จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, รวมบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2532 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533), 74.

หลักสูตรครบ และการเก็บรักษาเป็นอย่างดี มีสื่อการสอนและหนังสืออ่านเพิ่มเติมให้ นักเรียนค้นคว้าอย่างเพียงพอ มีห้องสมุดเป็นสัดส่วน ครูมีการใช้สื่อการสอนเป็นประจำ¹¹²

สำหรับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน โดยตรงนั้นได้มีผู้ศึกษาไว้หลายท่าน เป็นต้นว่า กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้ทำการวิจัยเรื่อง การกระจายด้านบริการและทรัพยากรทางการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาส่วนใหญ่เปิดสอนในระดับก่อนประถมศึกษา และเปิดสอนหลายระดับการศึกษาภายในโรงเรียนเดียวกัน โรงเรียนเอกชนประมาณ 1 ใน 3 และนักเรียนโรงเรียนเอกชนประมาณครึ่งหนึ่งของนักเรียนโรงเรียนเอกชนทั้งหมดอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร โรงเรียนเอกชนทุกระดับการศึกษามีนักเรียนประมาณร้อยละ 6 ของประชากรวัยเรียนทั่วทั้งประเทศ

2. โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตและใกล้เขตเทศบาล จัดการเรียนการสอนแบบสหศึกษา นักเรียนส่วนใหญ่เป็นประเภทเดียวกัน (ไปเช้า - เย็นกลับ) และผู้ได้รับใบอนุญาตจัดตั้งโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นบุคคลคนเดียว

3. โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ให้การบริการกับนักเรียนที่มีภูมิลำเนาในเขตและใกล้เขตเทศบาล โดยมีระยะทางจากบ้านถึงโรงเรียนไม่เกิน 5 กิโลเมตร นักเรียนส่วนใหญ่เดินทางไปกลับโรงเรียน นับถือศาสนาพุทธ และมีผู้ปกครองเป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ และธุรกิจค้าขาย โดยมีฐานะทางเศรษฐกิจในระดับปานกลาง

4. โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในบริเวณที่เป็นศูนย์กลางการค้า การคมนาคมสะดวก การระบายน้ำดี ไม่ค่อยมีปัญหาการจราจร ประชากรหนาแน่นพอประมาณและมีฐานะทางเศรษฐกิจระดับปานกลาง มีอาชีพเกี่ยวกับธุรกิจค้าขายและนับถือพุทธศาสนา

5. โรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อมในอาคารที่มีความจำเป็นสำหรับการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมเฉพาะบางประเภท อาคารเรียนส่วนใหญ่เป็นอาคารถาวรที่มั่นคงแข็งแรง มีปัญหาเกี่ยวกับเสียงดังจากภายนอก แต่ละโรงเรียนมีพื้นที่ไม่เกิน 10 ไร่ มีพื้นที่สำหรับการฝึกการเกษตรน้อยไม่ถึงโรงละ 1 ไร่ แต่มีห้องน้ำห้องส้วมเพียงพอ

6. ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่มีวุฒิปริญญาตรีและมีความรู้เกี่ยวกับวิชาครู โรงเรียนส่วนใหญ่รับเงินอุดหนุนจากกระทรวงศึกษาธิการ โดยโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครรับเงินอุดหนุนน้อยกว่าโรงเรียนในส่วนภูมิภาค โรงเรียนมีรายได้พิเศษจากการ

¹¹² มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ พิษณุโลก, รวมบทคัดย่อปริญาณานิพนธ์ ปีการศึกษา 2532 – 2533 (พิษณุโลก : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2533), 396-398.

ขายอาหารและอุปกรณ์การเรียนการสอนในโรงเรียน ผู้ปกครองนักเรียนและศิษย์เก่าให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่โรงเรียนมากที่สุด โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดเครื่องอำนวยความสะดวก เช่น โทรศัพทท์ และเครื่องถ่ายเอกสาร ฯลฯ

7. โรงเรียนเอกชนให้การบริการชุมชนโดยการเปิดเป็นโรงเรียนกวดวิชา ให้ชุมชนใช้อาคารสถานที่เพื่อการประกอบกิจกรรมทางศาสนา ช่วยเหลือนักเรียนขาดแคลนโดยการไม่เก็บเงินค่าเล่าเรียนและให้ทุนการศึกษา จำนวนนักเรียนของโรงเรียนเอกชนมีแนวโน้มลดลงทุกปี

8. ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนเอกชนส่วนใหญ่เป็นบิดา-มารดาของนักเรียนเอง บ้านอยู่ใกล้โรงเรียนและโรงเรียนมีความเข้มทางวิชาการและความมีระเบียบวินัยเป็นเหตุผลในการส่งบุตรในปกครองเข้าเรียน ผู้ปกครองมีความเห็นว่าโรงเรียนควรต้องเอาใจใส่กับนักเรียนมากขึ้น และควรปรับปรุงความสะอาดเรียบร้อยภายในบริเวณโรงเรียน เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยจำแนกตามเขตการศึกษา ส่วนกลางกับส่วนภูมิภาค และลักษณะของบุคคลผู้ขออนุญาตจัดตั้ง พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ¹¹³

ชัยวัฒน์ ไทยเกรียงไกรยศ ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชน : ศึกษากรณีระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษารูปแบบการบริหารงานในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ตามความคิดเห็นของกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานด้านวิชาการ ควรจัดการบริหารในรูปของคณะกรรมการโดยมีเจ้าของหรือผู้จัดการเป็นประธานกรรมการ มีอาจารย์ใหญ่หรือครูใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการ ตลอดจนหัวหน้ากลุ่มประสบการณ์หรือหัวหน้าหมวดวิชาเข้าร่วมเป็นกรรมการ จัดให้มีสื่อการเรียนการสอน มีการนิเทศภายใน มีการประชุมปรึกษาหารือเพื่อหาทางแก้ไขข้อบกพร่อง จัดการเรียนการสอนในรูปกระบวนการ การนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาใช้ และจัดให้มีการวัดผลประเมินผล การเรียนการสอน

2. ด้านการบริหารบุคลากร ควรจัดให้มีการบริหารในรูปของคณะกรรมการโดยการจัดตั้งบุคลากรให้เป็นผู้รับผิดชอบในงานด้านต่างๆ 3 ด้าน คือ บุคลากรด้านการบริหารและปกครอง บุคลากรด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียน บุคลากรด้านการนิเทศและติดตามผล โดยมอบหมายให้ทำปฏิบัติงานและรับผิดชอบงานตามความเหมาะสม

¹¹³ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, กองวิจัยการศึกษา, รายงานการวิจัย การกระจายอำนาจบริการและทรัพยากรทางการศึกษาของการศึกษาเอกชน (กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด เจ.เอ็น.ที., 2531), บทคัดย่อ.

3. งานด้านธุรการ การเงินและพัสดุ ควรยึดถือกฎระเบียบแบบแผนคำสั่งของสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชนในทางการปฏิบัติงาน มีการแยกกรรมการโดยการแยกออกจากกัน แบ่งเป็น งานธุรการ การเงินและพัสดุ ควรจัดให้มีการวางระบบการเงิน

4. การบริหารงานด้านอาคารสถานที่ ควรจัดให้มีอาคารให้เพียงพอกับความต้องการ และกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้น มีการวางแผนงานปลูกสร้างอาคารให้ถูกต้องตามหลัก วิชาการ ควรจัดให้มีการวางแผนในโรงเรียนอย่างน้อย 5 – 10 ปี ควรจัดบริเวณที่ว่างให้เป็นที่ พักผ่อนหย่อนใจ มีเครื่องสาธารณูปโภคเพียงพอกับความต้องการ

5. การบริหารงานด้านกิจการนักเรียน ควรมีการจัดหัวหน้าฝ่ายกิจกรรมโดยเฉพาะ โดยขึ้นตรงต่ออาจารย์ใหญ่ มีการจัดทีมงานในการบริหารกิจการนักเรียน โดยแบ่งหน้าที่ออกเป็น 4 ฝ่าย คือ ด้านบุคลากร ด้านกิจกรรม ด้านการประสานงานและดำเนินการและการวัดผลประเมินผล ควรมีการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง ควรมีฝ่ายที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนอย่างเด่นชัด

6. การบริหารงานด้านความสัมพันธ์กับชุมชน พบว่า ควรมีการบริการในรูปของคณะกรรมการ คณะกรรมการโรงเรียน โรงเรียนควรส่วนร่วมกับชุมชน โดยเฉพาะด้านขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรม ผู้บริหารโรงเรียนและครูควรเป็นผู้ดำเนินการสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน¹¹⁴ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับ ประสิทธิภาพของโรงเรียนเอกชน พบว่า ปัจจัยด้านโรงเรียน ปัจจัยด้านชีวิตสังคมของผู้บริหาร ปัจจัย ด้านพฤติกรรมกรรมการบริหาร ปัจจัยด้านครู มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน โดย ปัจจัยด้านโรงเรียน ได้แก่ ขนาดของโรงเรียน อัตราส่วนครูต่อนักเรียน และอัตราส่วนระหว่างครูที่มี วุฒิปริญญาต่อครูที่มีวุฒิต่ำกว่า มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน สำหรับปัจจัยด้าน ชีวิตสังคมของผู้บริหารประกอบด้วย การได้รับการอบรมทางการบริหาร ภาวะผู้นำ พฤติกรรมผู้นำ ทางวิชาการ พฤติกรรมการแก้ปัญหาความขัดแย้งแบบร่วมมือ พฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ส่วนปัจจัยด้านครูที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ได้แก่ ความสามัคคีของครูและการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู¹¹⁵

¹¹⁴ ชัยวัฒน์ ไทยเกรียงไกรยศ, “รูปแบบการบริหารโรงเรียนเอกชน : ศึกษากรณีระดับ ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2536), บทคัดย่อ.

¹¹⁵ กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ, “ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล ของโรงเรียนเอกชน” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536), 224-225.

นวลอนงค์ นวลเขียว ได้ทำการศึกษาเหตุผลการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสายสามัญในจังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า

1. ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อโรงเรียนเอกชนในจังหวัดปทุมธานีค่อนข้างดีในทุกๆ ด้านของคุณลักษณะของโรงเรียน และมีความคิดเห็นที่ดีมากในบางคุณลักษณะของโรงเรียน โดยเฉพาะในด้านความพร้อมของบุคลากร และความพร้อมของอุปกรณ์การเรียนการสอนของโรงเรียนที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ

2. ผู้ปกครองนักเรียนที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ มีความเห็นต่อคุณลักษณะด้านความพร้อมของบุคลากร ความพร้อมของอุปกรณ์การเรียน การสอน และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนดีกว่าความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนเอกชนที่รับเงินอุดหนุนจากรัฐ ส่วนคุณลักษณะด้านอื่นๆ ผู้ปกครองทั้งสองกลุ่มมีความเห็นไม่แตกต่างกัน

3. การเลือกส่งบุตรหลานเข้าโรงเรียนเอกชนของผู้ปกครองในจังหวัดปทุมธานีมีเหตุผลของการเลือกโรงเรียนเอกชนที่รับเงินอุดหนุนจากรัฐ และการเลือกโรงเรียนเอกชนที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐแตกต่างกันออกไป โดยการเลือกโรงเรียนเอกชนที่รับเงินอุดหนุนจากรัฐ ผู้ปกครองจะดูจากโรงเรียนมีอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมดีเป็นสิ่งสำคัญ รองลงมาได้แก่ครูและผู้บริหารเอาใจใส่นักเรียนดี ส่วนการเลือกโรงเรียนที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ ผู้ปกครองจะคำนึงถึงครูและผู้บริหารเอาใจใส่นักเรียนดีเป็นสิ่งสำคัญ รองลงมาได้แก่การมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับในชุมชนของโรงเรียน ส่วนเรื่องโรงเรียนมีอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ผู้ปกครองกลุ่มนี้ไม่ได้คำนึงถึงมากเท่ากับผู้ปกครองในโรงเรียนเอกชนที่รับเงินอุดหนุนจากรัฐ แต่อย่างไรก็ตามผู้ปกครองทั้งสองกลุ่มต่างก็มีความคิดเห็นตรงกันว่า เหตุผลการเลือกโรงเรียนเนื่องจาก ญาติ เพื่อน คนรู้จัก เพื่อนบ้าน ชักชวน รู้จักกับเจ้าของ ผู้จัดการ ครูใหญ่ หรือการเก็บค่าเล่าเรียนเหมาะสมหรือไม่ เป็นเหตุผลที่มีความสำคัญน้อยมากต่อผู้ปกครอง

4. การเลือกประเภทของโรงเรียนเอกชนให้แก่บุตรหลาน คือโรงเรียนเอกชนประเภทรับเงินอุดหนุนจากรัฐ และไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐขึ้นอยู่กับรายได้หรือระดับการศึกษาของผู้ปกครอง กล่าวคือผู้ปกครองที่เลือกโรงเรียนเอกชนที่รับเงินอุดหนุนจากรัฐ ส่วนใหญ่จะเป็น ผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท หรือมีการศึกษาดำกว่าระดับปริญญาตรี ส่วนผู้ปกครองของ

นักเรียนในโรงเรียนเอกชนที่ไม่ได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐ ส่วนใหญ่จะมีรายได้ปานกลางระหว่าง 10,000 – 30,000 บาท หรือมีการศึกษาอย่างน้อยระดับปริญญาตรี¹¹⁶

สรุปย่อ

โรงเรียนเอกชนเป็นสถานศึกษาที่อยู่คู่กับสังคมไทยมาโดยตลอด มีส่วนสำคัญในการแบ่งเบาภาระของรัฐในด้านงบประมาณการจัดการศึกษา ซึ่งส่งผลให้การศึกษาของชาติก้าวหน้าและมีประสิทธิภาพ เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนบังเกิดผลดีในทุกๆ ด้าน และมีคุณภาพเสมอกัน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนจึงได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาสำหรับโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ระดับประถมศึกษา โดยให้ครอบคลุม องค์ประกอบ 7 ประการ ดังนี้คือ 1) ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน 2) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน 3) บุคลากร 4) ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน 5) การจัดการ การบริหาร 6) กิจกรรมนักเรียน และ 7) สัมฤทธิผลของผู้เรียน ซึ่งการบริหารโรงเรียนนั้นนับว่าเป็นภาระหน้าที่สำคัญของผู้บริหารที่จะต้องพยายามทำให้งานด้านต่าง ๆ ภายในโรงเรียนดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แต่ผู้บริหารจะสามารถบริหารงานให้บรรลุผลสำเร็จนั้น สิ่งหนึ่งที่ผู้บริหารจะต้องศึกษาคือความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียน เพราะความพึงพอใจของผู้ปกครองจะเกิดขึ้นได้ถ้าความคาดหวังนั้นได้รับการตอบสนอง และส่งผลให้ผู้ปกครองเกิดความมั่นใจในคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนและส่งบุตรหลานมาเรียนอย่างเต็มใจ ดังนั้น การศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จะช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนรับรู้แนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการศึกษาให้เกิดความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อไป

¹¹⁶ นवलอนงค์ นवलเขียว, “การศึกษาเหตุผลการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสายสามัญในจังหวัดปทุมธานี” (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทร วิโรฒ ประสานมิตร, 2537), 53.

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีระบบและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยจึงกำหนดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยเป็นสามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการ

เป็นการศึกษาถึงสภาพการปฏิบัติงาน ปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จากเอกสาร ตำรา รายงานการวิจัยต่างๆ รวมทั้งแนวคิด ขอบข่ายทางทฤษฎีที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเพื่อขอคำแนะนำและความเห็นชอบจากอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ในการจัดทำโครงร่างงานวิจัย และเสนอโครงร่างงานวิจัยต่อภาควิชาเพื่อขออนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยจัดสร้างเครื่องมือและนำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยซึ่งได้รับการตรวจสอบคุณภาพโดยวิธีการหาความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาและความเชื่อมั่นแล้ว ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่ได้อมาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย

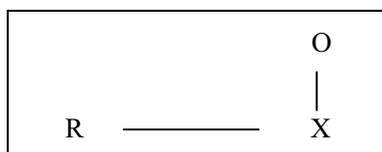
เป็นขั้นตอนการจัดทำร่างรายงานผลการวิจัยนำเสนอต่อคณะกรรมการผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามคำแนะนำของคณะกรรมการผู้ควบคุม เพื่อจัดทำรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อพิจารณาอนุมัติ

ระเบียบวิธีวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับระเบียบวิธีวิจัยซึ่งประกอบไปด้วยแผนแบบการวิจัย ประชากร ตัวอย่าง และการเลือกตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษา และสถิติที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

แผนแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) ใช้แผนแบบการวิจัยกลุ่มเดียว มีการวัดผลครั้งเดียว ไม่มีการทดลอง (the one-shot, non-experimental case study) ซึ่งแสดงด้วยแผนผังได้ดังนี้

เมื่อ

R

คือ

กลุ่มตัวอย่างเชิงสุ่ม

X

คือ

ตัวแปรที่ต้องการวัด

O

คือ

ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตหรือการวัด

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จำนวน 11 โรงเรียน¹

ตัวอย่างและการเลือกตัวอย่าง

ตัวอย่างได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ตามสัดส่วนประชากร ผู้ปกครองของแต่ละโรงเรียน จากโรงเรียนเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร 11 โรงเรียน รวม 10,467 คน ได้ตัวอย่างจำนวน 375 คนจากการใช้ตารางสุ่มสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie

¹ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2541 (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541), 2.

and Morgan)² ผู้ให้ข้อมูลได้แก่เป็นผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานครที่ได้รับเลือกให้เป็นตัวอย่าง (รายละเอียดตามตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชากรโรงเรียนและจำนวนผู้ให้ข้อมูล

ที่	ชื่อโรงเรียน	จำนวนนักเรียน	ผู้ปกครองผู้ให้ข้อมูล	
			(ป.1.-4)	(ป. 5 - 6)
1	โรงเรียนประทุมสุรณ	1,342	18	18
2	โรงเรียนภาษานุสรณ์บางแค	2,617	35	35
3	โรงเรียนสุวรรณพิทยา	531	7	7
4	โรงเรียนอำนวยการปิ่นบุรี	729	10	9
5	โรงเรียนอัสสัมชัญธนบุรี	4511	60	60
6	โรงเรียนอภิจิตรอนุสรณ์	418	5	6
7	โรงเรียนกสิณธรวิทยา	1,762	23	24
8	โรงเรียนสาธิตศึกษา บางแค	547	8	7
9	โรงเรียนนฤมิตรวิทยา ธนบุรี	153	2	2
10	โรงเรียนภูมิสุขศึกษา	217	3	3
11	โรงเรียนมณีวัฒนา	1,240	16	17
			187	188
รวมทั้งสิ้น		14,067	375	

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตัวแปรพื้นฐาน ได้แก่ ตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ ในด้าน เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) โดยกำหนดคำตอบไว้ให้

²Krejcie and Morgan, อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540), 303.

ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2541 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ประกอบด้วย

1. ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง ความเชื่อ อุดมการณ์ และจุดมุ่งหมายสูงสุดในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ใช้เป็นแนวทางกำหนดภารกิจของโรงเรียน

2. หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน หมายถึง มวลประสบการณ์ที่โรงเรียนจัดให้ผู้เรียนทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนในลักษณะของการเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของแต่ละบุคคลเพื่อเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตลอดจนกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและเพื่อให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

3. บุคลากร หมายถึง การบริหารบุคลากรภายในโรงเรียน ประกอบด้วยผู้บริหาร ครู ผู้สอน และบุคลากรสนับสนุนหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ ในโรงเรียนให้สามารถปฏิบัติงานได้เต็มตามศักยภาพ

4. ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน หมายถึง มวลทรัพยากรที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ อาคารสถานที่ สภาพแวดล้อม สื่อ นวัตกรรม วัสดุอุปกรณ์ และการเงินของ โรงเรียน รวมทั้งระบบเครือข่ายข้อมูลและเครือข่ายการเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนกับองค์กรภายนอก

5. การจัดการ การบริหาร หมายถึง การบริหารโรงเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล สามารถตรวจสอบได้และพัฒนาระดับมาตรฐานการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

6. กิจกรรมนักเรียน หมายถึง การดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร บริการสวัสดิการ การปกครอง และกิจกรรมนักเรียน เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

7. สัมฤทธิผลของผู้เรียน หมายถึง ผลของการเรียนรู้หรือพัฒนาการโดยรวมที่เกิดขึ้นจริงของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถม

ศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร (ภาคผนวก ข) สำหรับให้ผู้ปกครองเป็นผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) จำนวน 4 ข้อ คือ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) อาชีพ และ 5) เป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้น

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนเขตบางแค กรุงเทพมหานคร ครอบคลุมตัวแปรทั้ง 7 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของไลเคิร์ต (Likert's rating scale) โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งเป็นผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ประมาณการความคาดหวังที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 1 หมายถึง ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนระดับน้อยที่สุด
- 2 หมายถึง ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนระดับน้อย
- 3 หมายถึง ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนระดับปานกลาง
- 4 หมายถึง ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในระดับมาก
- 5 หมายถึง ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนระดับมากที่สุด

การสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้ (แสดงไว้ในตารางที่ 4)

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน จากเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 นำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามากำหนดโครงสร้างแบบสอบถามและขอบเขตของเนื้อหาในพฤติกรรมบ่งชี้ โดยขอคำแนะนำจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ขั้นตอนที่ 3 สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตเนื้อหาพฤติกรรมบ่งชี้ที่กำหนด นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอคำแนะนำ แล้วนำกลับมาแก้ไขปรับปรุง

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน (ภาคผนวก ค) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงในด้านเนื้อหา (content validity) และภาษาที่ใช้

ขั้นตอนที่ 5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาและให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบอีกครั้งเพื่อความสมบูรณ์ของเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วไปทดลองใช้กับกลุ่มผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนครุฑนาคูเคราะห์ อำเภอบางคนที จังหวัดสมุทรสงคราม ที่ไม่ใช่โรงเรียนตัวอย่าง จำนวน 30 คน

ขั้นตอนที่ 7 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (reliability) ได้ค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95.85 (ภาคผนวก ง)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อให้การวิจัยดำเนินไปอย่างราบรื่นและถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากรไปขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนออกไปขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนเอกชนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามจากครูและผู้ปกครองนักเรียน
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม
2. จัดระเบียบข้อมูลและลงรหัส
3. นำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Windows (Statistical Package for the Social Science for Windows)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ศึกษาและข้อความที่ต้องการทราบในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถามใช้ค่าความถี่ (frequencies) และร้อยละ (percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ใช้วิธีการหาคะแนนเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ขอบเขตของค่าเฉลี่ยดังนี้³

1.00 - 1.49 หมายถึง ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

1.50 - 2.49 หมายถึง ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

2.50 - 3.49 หมายถึง ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

3.50 - 4.49 หมายถึง ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมาก

4.50 - 5.00 หมายถึง ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด

3. การวิเคราะห์ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศและระดับชั้น ใช้การทดสอบค่าที (t-test) เมื่อจำแนกตามอายุ ระดับการศึกษาและอาชีพ ใช้การทดสอบค่าเอฟ (F-test) แบบ independence group และเมื่อพบความแตกต่างทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ่ (Scheffe' s method)

³ John W. Best, Research in Education (Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice Hall Inc., 1970), 204-208.

การนำเสนอข้อมูล

ในการนำเสนอข้อมูลจากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอในรูปแบบของตาราง และการพรรณนาความ ตามลักษณะของข้อมูล

สรุปย่อ

การวิจัยครั้งนี้จัดทำขึ้นเพื่อทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ, อายุ, ระดับการศึกษา และอาชีพ โดยใช้ แนวคิดจากเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2541 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ผู้ให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้ปกครองนักเรียน ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 11 โรงเรียน จำนวน 375 คน และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วย ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Scheffe' s) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for WINDOWS (Statistical Package for the Social Science for WINDOWS)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่องความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้จากโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 11 โรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนทั้ง 11 แห่ง จำนวน 375 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 348 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.80 ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยจำแนกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลเป็นการวิเคราะห์ เกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (frequencies) และร้อยละ (percentage)

ตอนที่ 2 ระดับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เป็นการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามของการวิจัยข้อที่ 1 วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 3 ความแตกต่างของความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา เขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับชั้น เป็นการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 2 โดยการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) เมื่อพบความแตกต่าง ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe's method)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละตอน ผู้วิจัยนำเสนอในรูปแบบของตารางประกอบคำบรรยาย ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1

สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 348 คน เมื่อแยกพิจารณาตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง โดยใช้ค่าความถี่ (frequencies) ค่าร้อยละ (percentage) ปรากฏผลดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
1. ชาย	103	29.6
2. หญิง	245	70.4
รวม	348	100
อายุ		
1. ไม่เกิน 30 ปี	40	11.5
2. 31 – 40 ปี	178	51.1
3. 41 – 50 ปี	97	27.9
4. 51 ปีขึ้นไป	33	9.5
รวม	348	100
ระดับการศึกษา		
1. ประถมศึกษา	70	20.1
2. มัธยมศึกษา	50	14.4
3. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	81	23.3
4. ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	147	42.2
รวม	348	100

ตารางที่ 3 (ต่อ)

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
อาชีพ		
1. ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	88	25.3
2. พนักงานบริษัทเอกชน	69	19.8
3. รับจ้างทั่วไป	78	22.4
4. เกษตรกรรม	15	4.3
5. ธุรกิจส่วนตัว	35	10.1
6. ค้าขาย	34	9.8
7. อื่น ๆ	29	8.3
รวม	348	100
ระดับชั้นนักเรียนในปกครอง		
1. ชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ป. 1-4)	175	50.3
2. ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป.5-6)	173	49.7
รวม	348	100

จากตารางที่ 3 พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่คือร้อยละ 29.6 เป็นเพศชาย ส่วนที่เหลือร้อยละ 70.4 เป็นเพศหญิง และโดยมากมีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จำนวน 178 คน คิดเป็นร้อยละ 51.1 รองลงมาคืออายุระหว่าง 41 – 50 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 27.9 อายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 อายุ 51 ปีขึ้นไป มีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 ในด้านการศึกษาพบว่าส่วนใหญ่การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 42.2 รองลงมาคือระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 ระดับประถมศึกษา จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 20.1 ระดับมัธยมศึกษาจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 14.4 โดยผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่คือจำนวน 88 คน หรือร้อยละ 25.3 มีอาชีพรับราชการหรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ รองลงมาคืออาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 22.4 พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 19.8 ประกอบธุรกิจส่วนตัวจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 10.1 อาชีพค้าขาย จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 9.8 ประกอบอาชีพอื่น ๆ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3 น้อยที่สุดคืออาชีพเกษตรกรรม จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 เป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษา

ตอนต้น (ป. 1-4) จำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 50.3 ที่เหลือ 173 คนเป็นผู้ปกครองนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ป. 5-6) คิดเป็นร้อยละ 49.7

ตอนที่ 2

ระดับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน

เขตบางแค กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ระดับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ทั้งโดยภาพรวมและจำแนกตามรายตัวแปรทั้งเจ็ด
ด้านคือ ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน (X_1) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (X_2)
บุคลากร (X_3) ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน (X_4) การจัดการการบริหาร (X_5) กิจกรรมนักเรียน
(X_6) และสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน (X_7) เป็นการวิเคราะห์เพื่อตอบคำถามข้อที่สองของการวิจัย โดยการ
หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ห้าระดับคือ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49
หมายถึง ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด ค่าเฉลี่ย
1.50 – 2.49 หมายถึง มีความคาดหวังอยู่ในระดับน้อย ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความคาดหวัง
อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึงมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 4.50 –
5.00 หมายถึงมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งปรากฏผลตามตารางที่ 4 ดังนี้

ตารางที่ 4 ระดับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา
เอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม

ตัวแปร	\bar{X}	S.D.	ค่าระดับ	อันดับที่
1.ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน (X_1)	3.91	0.54	มาก	5
2. หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (X_2)	3.92	0.58	มาก	4
3. บุคลากร (X_3)	4.17	0.56	มาก	1
4. ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน (X_4)	3.90	0.55	มาก	6
5. การจัดการ การบริหาร (X_5)	3.90	0.59	มาก	7
6. กิจกรรมนักเรียน (X_6)	3.97	0.61	มาก	3
7. สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน (X_7)	4.14	0.64	มาก	2
รวม	3.99	0.49	มาก	-

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับความคาดหวังของผู้ปกครองทั้งในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือ ด้านบุคลากร ($\bar{X}=4.17$, S.D. = 0.56) ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.64) ด้านกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.61) ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.58) ด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.51) ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.55) และด้านการจัดการ การบริหาร ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.59)

ตอนที่ 3

ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร

การวิเคราะห์ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับชั้น ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าที (t-test) และการทดสอบค่าเอฟ (F-test) ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏรายละเอียดดังตารางที่ 5 ถึงตารางที่ 9 ดังนี้

ตารางที่ 5 ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามเพศ

ตัวแปร	เพศชาย		เพศหญิง		t	Sig t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน (X_1)	3.907	.648	3.917	.498	0.15	0.94
2. หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (X_2)	3.906	.746	3.929	.501	0.33	0.86
3. บุคลากร (X_3)	4.179	.688	4.169	.498	0.15	0.94
4. ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน (X_4)	3.907	.701	3.905	.476	0.05	0.98
5. การจัดการ การบริหาร (X_5)	3.949	.784	3.893	.495	0.81	0.64
6. กิจการนักเรียน (X_6)	3.918	.782	4.000	.520	1.16	0.49
7. สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน (X_7)	4.183	.793	4.132	.568	0.66	0.71
รวม	3.993	.659	3.992	.410	.000	0.99

จากตารางที่ 5 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่าทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามอายุ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย				F	Sig F
	ไม่เกิน 30 ปี	31 – 40 ปี	41 – 50 ปี	51 ปีขึ้นไป		
1. ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน (X_1)	3.4000	3.8888	4.0206	3.7515	2.373	.070
2. หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (X_2)	3.9150	3.9028	4.0031	3.7939	1.223	.301
3. บุคลากร (X_3)	4.2143	4.1790	4.2430	3.8701	3.894*	.009
4. ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน (X_4)	4.0167	3.8614	4.0026	3.7273	3.135*	.026
5. การจัดการ การบริหาร (X_5)	4.0611	3.8708	3.9462	3.8249	1.468	.223
6. กิจกรรมนักเรียน (X_6)	4.1000	3.9404	4.0629	3.7606	2.828*	.039
7. สัมฤทธิผลของผู้เรียน (X_7)	4.1000	4.2472	4.0289	4.0121	3.156*	.025
รวม	4.0439	3.9843	4.0439	3.8201	1.848	.138

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F	Sig F
ระหว่างกลุ่ม	3	1.355	.452	1.848	.138
ภายในกลุ่ม	344	84.071	.244		
total	347	85.426			

จากตารางที่ 6 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามรายตัวแปร ผลการวิเคราะห์พบว่าผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านบุคลากร ด้านทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมนักเรียน และด้านสัมฤทธิผลของผู้เรียน

ตารางที่ 7 ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย				F	Sig F
	ประถม ศึกษา	มัธยม ศึกษา	อนุ ปริญญา หรือ เทียบ เท่า	ปริญญา ตรีหรือ สูงกว่า		
1. ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน (X_1)	3.9457	3.6960	3.9358	3.9605	3.198*	.024
2. หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (X_2)	4.0814	3.7340	3.9383	3.9007	3.639*	.013
3. บุคลากร (X_3)	4.2959	4.1429	4.1111	4.1555	1.556	.200
4. ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน (X_4)	3.9679	3.7450	3.8930	3.9382	1.915	.127
5. การจัดการ การบริหาร (X_5)	3.9714	3.8089	3.9561	3.8881	0.958	.413
6. กิจกรรมนักเรียน (X_6)	3.9486	3.9120	4.0333	3.9789	0.469	.704
7. สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน (X_7)	4.2086	4.0120	4.2864	4.0871	2.692*	.046
รวม	4.0599	3.8644	4.0220	3.9870	1.653	.177

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig F
ระหว่างกลุ่ม	3	1.214	.405	1.653	.177
ภายในกลุ่ม	344	84.212	.245		
total	347	85.426			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกเป็นรายตัวแปร พบว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในสามด้านคือ ด้านปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ด้านหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน

ตารางที่ 8 ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน
ประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามอาชีพ

ตัวแปร	ค่าเฉลี่ย							F	Sig F
	ข้าราชการ/ พนักงาน งานรัฐ วิสาห- กิจ	พนักงาน งาน บริษัท เอกชน	รับจ้าง ทั่วไป	เกษตร กรรม	ธุรกิจ ส่วนตัว	ค้าขาย	อื่นๆ		
1. ปรัชญาและเป้าหมายของ โรงเรียน (X ₁)	3.9136	3.7478	3.9897	4.2267	3.9086	3.9765	3.8759	2.286*	.035
2. หลักสูตรและกระบวนการ เรียนการสอน (X ₂)	3.8852	3.7217	4.0154	3.9467	4.1171	4.0765	3.8276	3.029*	.007
3. บุคลากร (X ₃)	4.2192	3.9006	4.2839	4.2762	4.3143	4.1681	4.1478	3.989*	.001
4. ทรัพยากรเพื่อการเรียน การสอน (X ₄)	3.8939	3.5000	4.1667	3.9722	4.2452	3.9657	3.6925	15.203*	.000
5. การจัดการ การบริหาร (X ₅)	3.8737	3.5894	4.1254	3.8370	4.2857	3.9575	3.7241	9.080*	.000
6. กิจกรรมนักเรียน (X ₆)	4.0034	3.6696	4.1526	3.9400	4.2743	4.0441	3.7241	6.984*	.000
7. สัมฤทธิผลของผู้เรียน (X ₇)	4.2614	3.8696	4.2231	4.0080	4.4914	4.0824	3.9517	5.389*	.000
รวม	4.0072	3.7141	4.1367	4.0395	4.2338	4.0387	3.8491	7.304*	.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แหล่งความแปรปรวน	Df	SS	MS	F	Sig F
ระหว่างกลุ่ม	6	9.729	1.621	7.304	.000
ภายในกลุ่ม	341	75.697	.222		
total	347	85.426			

ค่าเฉลี่ย	กลุ่ม	ข้าราชการ/ พนักงาน งานรัฐ วิสาหกิจ	พนักงาน บริษัท เอกชน	รับจ้าง ทั่วไป	เกษตรกร	ธุรกิจ ส่วนตัว	ค้าขาย	อื่นๆ
4.0072	ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ		*					
3.7141	พนักงาน บริษัทเอกชน			*				
4.1367	รับจ้างทั่วไป							
4.0395	เกษตรกร							
4.2338	ธุรกิจส่วนตัว		*					
4.0387	ค้าขาย							
3.8491	อื่นๆ							

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามอาชีพ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนแตกต่างกันทั้งรายตัวแปรและโดยภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนสูงกว่าผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพอื่น รองลงมาคือผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป และเมื่อนำมาทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของ เซฟเฟ้ (Sheffe' s test) พบว่ามีจำนวน 3 คู่ที่มีความแตกต่างกันคือ กลุ่มข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าพนักงานบริษัทเอกชน กลุ่มรับจ้างทั่วไปมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าพนักงานบริษัทเอกชน และกลุ่มธุรกิจส่วนตัวมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มพนักงานบริษัทเอกชนเช่นกัน โดยสรุปก็คือ ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้างทั่วไป และประกอบธุรกิจส่วนตัว มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนสูงกว่าผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน

ตารางที่ 9 ความแตกต่างระหว่างความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นกับ
ชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน

ตัวแปร	ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น		ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย		t	Sig t
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน (X_1)	3.902	.499	3.929	.598	.454	.605
หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน (X_2)	3.879	.481	3.972	.684	1.483	.139
บุคลากร (X_3)	4.097	.526	4.261	.588	2.743*	.006
ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน (X_4)	3.872	.486	3.947	.618	1.264	.207
การจัดการการบริหาร (X_5)	3.897	.529	3.924	.666	.417	.677
กิจการนักเรียน (X_6)	3.949	.547	4.008	.677	.907	.365
สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน (X_7)	4.068	.579	4.242	.699	2.536*	.012
รวม	3.952	.432	4.040	.561	1.659	.098

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นกับชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test) พบว่าโดยภาพรวมผู้ปกครองนักเรียนทั้งสองระดับมีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายตัวแปร พบว่ามีความคาดหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสองด้าน คือ ด้านบุคลากร และด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน โดยที่ผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายมีความคาดหวังสูงกว่าผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้น

สรุปย่อ

จากการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการวิจัยจากแบบสอบถาม สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ให้ข้อมูล พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า และโดยมากประกอบอาชีพรับราชการหรือเป็นพนักงานรัฐวิสาหกิจ

2. ระดับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน พบว่าผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาทั้งภาพรวมและรายตัวแปรอยู่ในระดับมากทุกด้าน

3. ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง โดยภาพรวมพบว่า

3.1 ผู้ปกครองเพศชายและเพศหญิงมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนไม่แตกต่างกัน

3.2 ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ไม่แตกต่างกัน

3.3 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนไม่แตกต่างกัน

3.4 ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 4) กับผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6) มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

ข้อค้นพบ อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเพื่อทราบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์ของการวิจัย 3 ประการ คือ ประการแรก เพื่อทราบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ประการที่สอง เพื่อทราบความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 375 คน จากโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 11 แห่ง ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวังที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนเอกชน จำนวนเจ็ดด้าน คือ 1) ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน 2) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน 3) บุคลากร 4) ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน 5) การจัดการการบริหาร 6) กิจกรรมนักเรียน และ 7) สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของไลเคิร์ต (Likert's rating scale) การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้เดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง โดยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 348 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 92.80 แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมไว้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (frequencies) ร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (arithmetic mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เชฟเฟ้ (Sheffe's method) และการทดสอบค่าที (t-test)

ข้อค้นพบ

ข้อค้นพบจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม สามารถสรุปเป็นประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร ทั้งโดยภาพรวมและจำแนกรายตัวแปรอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ความแตกต่างเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และระดับชั้นของนักเรียนในปกครอง พบว่า ผู้ปกครองที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้ปกครองที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนสูงกว่าผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพอื่น ๆ รองลงมาคือ ผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

การอภิปรายผล

จากข้อค้นพบของการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายโดยแยกเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนทั้งโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยสามอันดับแรก ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน และด้านกิจการนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บัญชา ภาชัยเทพ ที่ศึกษาวิจัยพบว่าประชาชนให้ความสำคัญกับบุคลากรและงานวิชาการเป็นอันดับแรก และยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของนวลอนงค์ นวลเขียว ที่ได้ศึกษาเหตุผลการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนเอกชนสายสามัญในจังหวัดปทุมธานี ที่พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นที่ดีมากต่อความพร้อมของบุคลากร อุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการดูแลเอาใจใส่นักเรียน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองได้ลงทุนในด้านค่าใช้จ่ายเพื่อการศึกษาของนักเรียนสูงกว่าในโรงเรียนรัฐบาล จึงคาดหวังให้โรงเรียนจัดการศึกษาแก่บุตรหลานของตนอย่างมีประสิทธิภาพในทุกๆ ด้านที่แตกต่างไปจากโรงเรียนรัฐบาล เช่น การจัดบริการรถรับ-ส่ง การใช้เครื่องมือ สื่อ เทคโนโลยีที่ทันสมัย การจัดบริเวณอาคารสถานที่ให้สวยงาม สะอาด ถูกสุขลักษณะ ซึ่งจากสถิติการเลิกลี้มกิจการของโรงเรียนเอกชน สาเหตุส่วนหนึ่งก็เนื่องมาจากคุณภาพการจัดการเรียนการสอนลดลง การบริการด้านต่างๆ ของโรงเรียนมีคุณภาพต่ำ โรงเรียนไม่ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนด้วยสื่อที่ทันสมัย เป็นต้น ซึ่งการดำเนินงานของโรงเรียนประถมศึกษารัฐบาลกับโรงเรียนเอกชนจะต่างกันในเรื่องเหล่านี้ เพราะโรงเรียนรัฐบาลโดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษาโรงเรียนจะต้องรองรับประมาณจากทางรัฐบาลในการพัฒนาในด้านต่างๆ และงบประมาณที่ได้รับจัดสรรก็น้อย การบริหารงบประมาณก็ไม่คล่องตัว ในขณะที่โรงเรียนเอกชนสามารถพัฒนาโรงเรียนให้เป็นที่ไปตามความคาดหวังของผู้ปกครองได้โดยอาศัยจากการเก็บค่าใช้จ่าย

จากผู้ปกครองนักเรียน เมื่อผู้ปกครองนักเรียนมีความสนใจที่จะจ่ายค่าเล่าเรียนและค่าบริการต่างๆ ตามที่โรงเรียนกำหนด ผู้ปกครองจึงหวังว่า นักเรียนในปกครองจะได้รับความสะดวก สบาย และได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ในทุก ๆ ด้าน ซึ่งสิ่งที่ผู้ปกครองคาดหวังในระดับมากสามอันดับแรกนั้นล้วนเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งต่อสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน และอนาคตทางการศึกษา การประกอบอาชีพในอนาคต กล่าวคือ

1.1 ด้านบุคลากรสำนักงาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้กล่าวถึงความสำคัญของบุคลากรว่า การบริหารงานใดๆ ก็ตาม บุคคลนับว่าเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุด แม้ว่าจะมีงบประมาณให้เพียงพอ มีการจัดองค์การและการบริหารที่ดี มีวัสดุอุปกรณ์ไว้พร้อมมูลเพียงใดก็ตาม ถ้าผู้ปฏิบัติงานไม่มีความรู้ความสามารถ ขาดความซื่อสัตย์สุจริต และไม่ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยที่ดีแล้ว นับว่าเป็นการยากที่จะบริหารงานให้บรรลุผลตามเป้าหมาย แต่ถ้าได้ผู้ปฏิบัติงานที่มีความรู้ความสามารถเหมาะสมกับงาน มีความซื่อสัตย์สุจริต ประพฤติตนอยู่ในระเบียบวินัยและมีความรับผิดชอบสูง การบริหารงานก็จะประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี และสอดคล้องกับ ภูมิปัญญา สำนึก และธรรมาภิบาล สันติวิธี ที่ได้กล่าวว่า บุคลากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดขององค์กร การพัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพสูงจะส่งผลต่อความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร ซึ่ง กมลวรรณ ชัยวานิชศิริ ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชน พบว่า ปัจจัยด้านบุคลากรคือครูและผู้บริหารมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน ปัจจัยดังกล่าวได้แก่ปัจจัยด้านชีวสังคมของผู้บริหาร ปัจจัยด้านพฤติกรรมการบริหาร อัตราส่วนครูต่อนักเรียน อัตราส่วนครูที่มีวุฒิปริญญาตรีต่อครูที่มีวุฒิต่ำกว่า การได้รับการอบรมทางการบริหารของผู้บริหารโรงเรียน ภาวะผู้นำ พฤติกรรมผู้นำทางวิชาการ พฤติกรรมการแก้ปัญหาความขัดแย้งแบบร่วมมือ พฤติกรรมการบริหารการเปลี่ยนแปลง ความสามัคคีของครู และการได้รับการสนับสนุนทางสังคมของครู ซึ่งปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน อย่างไรก็ตามในปัจจุบันโรงเรียนเอกชนมีความแตกต่างกันมากในหลายประการ ทั้งนโยบายการบริหาร คุณภาพของครูและบุคลากร จึงทำให้ประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนแตกต่างกัน การที่โรงเรียนเอกชนมีบุคลากรจำนวนมากพอจะทำให้ผู้ปกครองเชื่อว่านักเรียนได้รับการเอาใจใส่ ดูแลอย่างทั่วถึง ไม่ต้องห่วงในเรื่องความปลอดภัยและการบริการ นอกจากนี้ การที่ครูมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีขึ้นไปก็เชื่อได้ว่าจะเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีความรู้ทางวิชาการมากพอที่จะถ่ายทอดแก่นักเรียน และเป็นแบบอย่างทางการศึกษาหรือเป็นแรงจูงใจอีกทางหนึ่งที่จะส่งเสริมให้นักเรียนมุ่งมั่นในการเรียนการสอนมากกว่าครูที่มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่า ดังนั้นผู้ปกครองจึงคาดหวังในด้านบุคลากรมากกว่าด้านอื่นๆ

1.2 ด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน โดยทั่วไปแล้วสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนตามความเข้าใจของบุคคลทั่วไปมักจะเข้าใจว่าหมายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในทุกๆ ด้าน ซึ่งการที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนนั้นก็เนื่องจากในปัจจุบันกระแสการปฏิรูปการศึกษาได้สร้างความตื่นตัวแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง การแข่งขันต่างๆ ทางการศึกษา มีมากขึ้นตามจำนวนนักเรียน รวมทั้งรัฐบาลได้มีนโยบายประกันคุณภาพทางการศึกษา โรงเรียนในสังกัดของรัฐจึงได้รับการพัฒนาอย่างรวดเร็วในทุกๆ ด้านเพื่อให้เด็กนักเรียนมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น ดังนั้นผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชนจึงคาดหวังต่อสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนในระดับมากเพื่อจะได้แข่งขันกับนักเรียนในโรงเรียนสังกัดของรัฐได้ รวมทั้งมีโอกาสในการได้รับคัดเลือกเป็นตัวแทนในการแข่งขันกิจกรรมต่างๆ ตลอดจน การได้รับทุนการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นหรือเข้าร่วมโครงการต่างๆ ทางวิชาการมากขึ้น

1.3 กิจกรรมนักเรียน กิจกรรมนักเรียนหมายถึงการดำเนินงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหาร บริหาร การสวัสดิการ การปกครองและกิจกรรมนักเรียน เพื่อเสริมสร้างความรู้ ทักษะ คุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ซึ่งจากผลการวิจัยของ นวลอนงค์ นวลเขียว ที่ได้ศึกษาเหตุผลการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนใน โรงเรียนเอกชนสายสามัญในจังหวัดปทุมธานี ที่พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นที่ดีมากต่อความพร้อมของบุคลากร อุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการเอาใจใส่ดูแลนักเรียนดี เน้นด้านวิชาการ ทั้งนี้เพราะปัจจัยเหล่านี้มีผลต่อสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนโดยตรง ซึ่งในปัจจุบันปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนทวีความรุนแรงขึ้น โรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีมาตรการในการควบคุม มีกฎระเบียบอย่างชัดเจน ตลอดจนต้องมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ กระแสการปฏิรูปการศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญของการให้นักเรียนเป็นผู้ลงมือปฏิบัติ กิจกรรมต่างๆ สามารถคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง หากโรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมนักเรียนได้อย่างเพียงพอและเหมาะสม โอกาสที่นักเรียนจะหนีโรงเรียนหรือสร้างปัญหาก็น่าจะลดน้อยลง กิจกรรมดังกล่าวอาจจัดในรูปของผู้บำเพ็ญประโยชน์ ลูกเสือ ยุวกาชาด ชมรมต่างๆ ตามความสนใจของนักเรียน ซึ่งจะทำให้นักเรียนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์และมีคุณค่า ดังนั้น ผู้ปกครองจึงคาดหวังต่อการดำเนินกิจกรรมนักเรียนของโรงเรียนเอกชนในระดับมาก เพื่อที่นักเรียนในปกครองได้ทำกิจกรรมที่สร้างสรรค์และใช้เวลาอย่างมีคุณค่านั่นเอง

2. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนที่มีเพศ อายุและระดับการศึกษาต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนไม่แตกต่างกันนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองทั้งเพศชายและเพศหญิงและระดับอายุต่างกัน ต่างก็มีเป้าหมายเกี่ยวกับการศึกษาของนักเรียนในปกครองเหมือนกัน คือต้องการให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ และได้รับบริการอย่างดี อีกทั้ง

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น มีทักษะความสามารถในการอ่านออกเขียนได้ เป็นการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนในภาพรวม มิได้มุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเฉพาะด้านเหมือนระดับมัธยมศึกษาหรืออุดมศึกษาดังนั้น ผู้ปกครองทั้งเพศชายและเพศหญิงที่มีอายุต่างกัน จึงมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนไม่แตกต่างกัน ในทำนองเดียวกันการที่ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนไม่แตกต่างกันนั้น อาจเนื่องมาจากปัจจุบันการศึกษาได้มีบทบาทต่อการพัฒนาและการดำรงชีวิตและการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างเห็นได้ชัด รวมทั้งนโยบายทางการศึกษาก็มุ่งส่งเสริมให้ทุกคนได้รับการศึกษาในระดับสูงขึ้น ดิจิทัลกระแสการปฏิรูปการศึกษาได้ทำให้เกิดการตื่นตัวทางการศึกษาในทุกระดับ และได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของการศึกษาแก่ประชาชน ดังนั้น ผู้ปกครองปัจจุบันจึงมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาไม่แตกต่างกันเพราะการศึกษาระดับประถมศึกษาเป็นพื้นฐานของการศึกษาในขั้นสูงต่อไป ทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาในระดับนี้ตามที่กฎหมายกำหนด

จากผลการวิจัยที่พบว่าผู้ปกครองนักเรียนมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนต้น (ประถมศึกษาปีที่ 1 – 4) กับระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 – 6) แตกต่างกัน โดยที่ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาสูงกว่าผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น อาจเนื่องมาจากชั้นประถมศึกษาตอนปลายเป็นช่วงชั้นที่ต่อเนื่องกับชั้นมัธยมศึกษา ดังนั้นจำเป็นต้องให้นักเรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มที่ เพราะนักเรียนจะต้องสอบแข่งขันกับนักเรียนจากที่ต่างๆ เพื่อจะได้เข้าศึกษาต่อในระดับมัธยมศึกษาในโรงเรียนที่มีชื่อเสียง และสิ่งที่ผู้ปกครองคาดหวังจากโรงเรียนในระดับมากคือ ด้านบุคลากรและสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรมีส่วนโดยตรงที่จะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในตัวผู้เรียน ถ้าบุคลากรมีความสามารถก็เป็นที่ยอมรับได้ว่าจะสามารถพัฒนาผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จในด้านการเรียนได้ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้กล่าวไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ ภิญญู สาทร และธงชัย สันติวงษ์ ที่กล่าวว่า บุคลากรเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดขององค์การ พัฒนาบุคลากรให้มีประสิทธิภาพสูงจะส่งผลต่อความสำเร็จตามเป้าหมายขององค์การ ซึ่งเป้าหมายของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ก็คือการพัฒนาผู้เรียนให้มีสัมฤทธิ์ผลในทุกๆ ด้าน ดังนั้นผู้ปกครองนักเรียนจึงคาดหวังต่อบุคลากรของโรงเรียนมากเป็นพิเศษซึ่งก็หมายความว่าสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนจะเกิดตามมา

3. จากผลการวิจัยที่พบว่าผู้ปกครองนักเรียนที่มีอาชีพต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนแตกต่างกัน โดยผู้ปกครองนักเรียนที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนสูงกว่าผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพอื่นๆ ทั้งนี้อาจเนื่องมา

จากผู้ปกครองที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวต้องการให้นักเรียนในปกครองได้รับการพัฒนาศักยภาพในด้านการเรียนรู้มากที่สุด เพื่อเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพราะถ้าหากนักเรียนในปกครองจะต้องดูแลกิจการต่อจากผู้ปกครอง จำเป็นที่จะต้องมีความรู้ความสามารถพอที่จะดูแลกิจการทั้งการบริหารงานบุคคล และด้านอื่น ๆ ซึ่งความเชี่ยวชาญในอาชีพอย่างเดียวย่อมไม่เพียงพอ การมีระดับการศึกษาที่สูงขึ้นย่อมจะทำให้ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นๆ ด้วย นอกจากนี้การประกอบธุรกิจส่วนตัวอาจต้องมีการพบปะติดต่อกับผู้คนหลายสาขาอาชีพ หลายระดับการศึกษา ดังนั้น ผู้ปกครองที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวและมีกำลังในการจ่ายค่าเล่าเรียนในอัตราที่โรงเรียนกำหนดจึงคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนมากเป็นพิเศษ อีกประการหนึ่งการที่นักเรียนได้มีโอกาสเรียนในโรงเรียนเอกชนที่มีชื่อเสียง ก็จะทำให้ได้พบปะกับบุคคลหลากหลายทั้งกลุ่มอาชีพเดียวกัน และต่างอาชีพ ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการประกอบธุรกิจส่วนตัวด้วย

จากผลการทดสอบรายคู่พบว่าผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชนมีความคาดหวังแตกต่างกับผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ รับจ้างทั่วไป และผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว โดยพนักงานบริษัทเอกชนมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนต่ำกว่าผู้ปกครองอีกทั้งสามกลุ่ม ทั้งนี้อาจเนื่องจากผู้ปกครองที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชนมีประสบการณ์ตรงกับการบริหารงานขององค์กรเอกชน กล่าวคือส่วนใหญ่แล้ว องค์กรเอกชนจะเน้นคุณภาพในทุกๆ ด้าน ทั้งบุคลากร ปัจจัยนำเข้าอื่นๆ และผลผลิต เพราะหากองค์กรไม่สามารถทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ องค์กรก็ไม่สามารถดำเนินกิจการให้อยู่รอดได้ ดังนั้น ผู้ปกครองที่เป็นพนักงานบริษัทเอกชนจึงมีความคาดหวังน้อยกว่าผู้ปกครองทั้งสามกลุ่ม เพราะรู้ระบบขององค์กรเอกชนคืออยู่แล้ว

ข้อเสนอแนะ

จากข้อค้นพบของการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางให้โรงเรียนเอกชนนำไปพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

1. จากผลการวิจัยที่พบว่าผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนในระดับมากนั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1.1 หน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินกิจการของโรงเรียนเอกชนคือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จะต้องตรวจสอบและประเมินมาตรฐานของโรงเรียน

เอกชนอย่างต่อเนื่อง โดยทำการประเมินให้ครอบคลุมทุกด้านและให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนด นอกจากนั้นจะต้องจัดประชุม อบรม หรือสัมมนาเกี่ยวกับการบริหารงานโรงเรียนเอกชนและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนให้แก่ผู้บริหารและบุคลากร เพื่อให้โรงเรียนเอกชนมีความตื่นตัวในการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งการให้ความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ ตามที่โรงเรียนร้องขอ ซึ่งจะทำให้โรงเรียนสามารถดำเนินกิจการอยู่ได้และพัฒนามาตรฐานโรงเรียนให้มีความก้าวหน้ายิ่งขึ้นไป

1.2 โรงเรียนจะต้องพยายามพัฒนาโรงเรียนให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานที่หน่วยงานต้นสังกัดกำหนดให้มากที่สุด เพราะการได้รับการรับรองมาตรฐานจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นของผู้ปกครองได้อีกระดับหนึ่ง นอกจากนี้การประเมินตนเอง รวมทั้งการให้ผู้ปกครองประเมินการดำเนินงานของโรงเรียน ก็จะเป็นวิธีหนึ่งที่จะทำให้โรงเรียนมีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพราะผู้ปกครองนักเรียนถือว่าเป็นลูกค้าของโรงเรียน เป็นกลุ่มบุคคลที่จะทำให้โรงเรียนดำเนินกิจการอยู่ได้ ดังนั้นการได้รับทราบความต้องการของผู้ปกครองแล้วนำมาปรับปรุง พัฒนาโรงเรียน จึงเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งจากผลการวิจัยที่พบว่าผู้ปกครองคาดหวังด้านบุคลากรเป็นอันดับแรก รองลงมาคือสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ดังนั้นโรงเรียนจะต้องสรรหาและพัฒนาบุคลากรให้ มีศักยภาพสูงสุด เพราะบุคลากรที่มีคุณภาพย่อมส่งผลต่อสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนในที่สุด ซึ่งแนวการปฏิบัติงานด้านบุคลากรนั้น อุบล รักการงาน ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษาขนาด เล็กที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เขตการศึกษา 1 พบว่า 1) ด้านการสรรหาบุคลากร มุ่งปฏิบัติในเรื่องการจัดบุคคลเข้าปฏิบัติงานโดยให้เกิดความพึงพอใจมากที่สุด ในการจัดจึงยึดความสมัครใจเป็นสำคัญ 2) ด้านการทำนุบำรุงและการรักษาบุคลากร เน้นการให้ความเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของบุคลากรและการอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับการขอรับสวัสดิการที่ทางราชการจัดให้ 3) ด้านการพัฒนาบุคลากร ใช้กิจกรรมการอบรมโดยจัดส่งบุคลากรไปเข้ารับการอบรมตามโครงการต่างๆ ดังนั้น ในการบริหารงานบุคคลจึงเป็นภารกิจที่ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องใช้ศิลปะในการแสวงหา เลือกรสรรผู้มีความรู้ความสามารถ และใช้ทรัพยากรมนุษย์ให้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเหมาะสมด้วยความพึงพอใจเพื่อให้บังเกิดผล งานสูงสุด ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพ บรรลุตามเป้าหมายของโรงเรียน

นอกจากบุคลากรแล้ว ปัจจัยอื่นๆ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน ไม่ว่าจะเป็น สื่อ นวัตกรรม การเรียนการสอน เทคโนโลยี งบประมาณ โรงเรียนก็ควรจะต้องจัดเตรียมให้พร้อมและทันสมัยอยู่เสมอ เพราะถ้าหากขาดปัจจัยสนับสนุนดังกล่าว การดำเนินงานก็จะไม่ราบรื่น กลไกการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น การจัดการเรียนการสอนก็จะพลอยได้รับผลกระทบตามไปด้วย

2. จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกันและอาชีพต่างกัน มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชนแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม โรงเรียนเอกชนเป็นองค์กรที่ดำเนินงานเพื่อผลกำไรไม่สามารถที่จะเลือกกลุ่มลูกค้าตามระดับการศึกษาและอาชีพได้ แต่โรงเรียนต้องให้ความสำคัญกับลูกค้าทุกคนเท่าเทียมกัน ดังนั้นการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนให้ได้มาตรฐานมากที่สุดก็จะทำให้ลูกค้าทุก ๆ กลุ่มพึงพอใจได้ เพราะลูกค้าหรือผู้ปกครองนักเรียนก็ล้วนแต่คาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนเอกชนในระดับมากเช่นเดียวกันในทุกๆ เรื่อง แม้ว่าจะมากน้อยแตกต่างกันในบางเรื่อง ถึงอย่างไรโรงเรียนก็ต้องพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพตามมาตรฐานให้มากที่สุดในทุก ๆ ด้าน

3. จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้น กับระดับประถมศึกษาตอนปลายโดยภาพรวมแตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณารายตัวแปรพบว่าผู้ปกครองมีความคาดหวังแตกต่างกัน โดยที่ผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย (ประถมศึกษาปีที่ 5 - 6) มีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนในด้านบุคลากรและด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนสูงกว่าผู้ปกครองนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นนั้น ทางโรงเรียนควรจะต้องให้ความสำคัญกับการสรรหาและการพัฒนาบุคลากรสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายเป็นพิเศษ โดย 1) สรรหาบุคลากรหรือครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถตรงกับสาขาวิชาที่สอนจะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น 2) จัดอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงานแก่บุคลากร เพื่อจะได้้นำประสบการณ์ที่แปลกใหม่ เทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 3) ส่งเสริมขวัญกำลังใจของบุคลากรอาจจะโดยการคัดเลือกและให้รางวัลประกาศเกียรติคุณแก่บุคลากรดีเด่น หรือให้กำลังใจในโอกาสสำคัญต่างๆ เช่น วันคล้ายวันเกิด วันขึ้นปีใหม่ เป็นต้น หากโรงเรียนสามารถพัฒนาบุคลากรให้มีคุณภาพแล้ว การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนซึ่งหมายถึงสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนก็จะตามมา นอกจากนี้ ในด้านสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนนั้น โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดสัมฤทธิ์ผลของผู้เรียนในทุกๆ ด้าน เช่น 1) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเน้นคุณธรรม จริยธรรม ในเชิงปฏิบัติให้มากขึ้น 2) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้แสดงความกตัญญูต่อผู้ปกครองในโอกาสสำคัญต่าง ๆ 3) จัดกิจกรรมให้นักเรียนได้บำเพ็ญประโยชน์เพื่อสังคมและชุมชน 4) จัดให้มีกิจกรรมทัศนศึกษาในแหล่งความรู้ทางวิชาการ 5) นำสื่อ เทคโนโลยี นวัตกรรมที่ทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอน 6) ส่งเสริมการเข้าร่วมแข่งขันกิจกรรมทางวิชาการอย่างกว้างขวาง และ 6) ส่งเสริมให้มีการประกวดนักเรียนดีเด่นในด้านต่างๆ เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีแบบอย่างและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้อื่น เป็นต้น นอกจากนี้จะจัดกิจกรรมต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว โรงเรียนจะต้องมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมเหล่านั้นแก่ผู้ปกครอง นักเรียน และสังคมด้วย ซึ่งจะทำให้โรงเรียนได้รับการยอมรับและความนิยมนามากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะของการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรจะทำการวิจัยเชิงเปรียบเทียบมาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนที่จำนวนนักเรียนเพิ่มขึ้นกับโรงเรียนที่จำนวนลดลง เพื่อให้โรงเรียนที่จำนวนนักเรียนลดลงใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาโรงเรียนตามเกณฑ์คุณภาพ
2. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานของโรงเรียนที่เป็นที่นิยม และได้รับการรับรองมาตรฐานแล้ว เพื่อให้โรงเรียนอื่น ๆ ใช้เป็นแนวทางในการบริหารงาน
3. ควรศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาโรงเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพของโรงเรียนเอกชน

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กรมวิชาการ. ก้าวไปข้างหน้า 43 ปี กรมวิชาการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2538.

_____ . คู่มือหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2533.

กรรมธิการ วิทยุคอง. “การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เอกชน.”

วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน 4, 35 (ตุลาคม 2534) : 30.

_____ . “พฤติกรรมกรรมการเรียนการสอนที่พึงประสงค์.” วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน 5, 38 (มกราคม 2535) : 3.

กระทรวงศึกษาธิการ. แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2524.

_____ . แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระยะที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2541.

กระทรวงศึกษาธิการ. กรมวิชาการ. หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2535.

กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานปลัดกระทรวง. นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ โดย นายปัญญา เกสรทอง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและแผนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, 2541.

กาญจนา ศรีภาพสินธุ์. การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2531.

กิติมา ปรีดีดิถก. การบริหารและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : อักษราพัฒนา, 2532.

_____ . ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อักษรบัณฑิต, 2523.

เกษม พิพัฒน์ปัญญา. การควบคุมคุณภาพ. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท., 2526.

จันทร์ธานี สงวนนาม. “งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคกลาง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518.

จิรพรรณ พิมพ์พันธุ์. “ทำไมจึงต้องมีองค์ประกอบทั้ง 8 ในเกณฑ์มาตรฐาน.” วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน 5, 38 (มกราคม 2535) : 10.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. รวมบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2511. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

_____. รวมบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2532. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2533.

ฉัตรชัย อรุณนันท์. หลักการบริหารการศึกษา. พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิษณุโลก, 2529.

ชารี ภูมิศรี. การบริหารงานธุรการ. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์, 2526.

ดาวเรือง รัตนิน. “งานบริหารการศึกษาโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวง
ศึกษาธิการ.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2518.

ธงชัย สันติวงษ์. การบริหารงานบุคลากร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

ธีรวุฒิ ประทุมพนรัตน์. การบริหารบุคลากรทางการศึกษา. สงขลา : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2536.

นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์. “หลักการบริหารทั่วไป.” กรุงเทพฯ : ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522. (อัดสำเนา)

นิพนธ์ กินาวงศ์. หลักการเบื้องต้นเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียนและการนิเทศการศึกษา.

พิษณุโลก : มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก, 2523.

บัญชา นภัชยเทพ. “งานบริหารการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดเทศบาลใน
ภาคเหนือ.” ใน รวมบทความวิจัยวิทยานิพนธ์ ปีการศึกษา 2520, 180-181. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

บุญส่ง ลอยสุวรรณ. “แนวคิดในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอนให้มีประสิทธิภาพ.”

อ้างอิงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. นวัตกรรมการเรียนการสอนและ
การนิเทศการศึกษา. เล่มที่ 8. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2532.

ปรีชา คัมภีรปกรณ์. “การจัดระบบงานวิชาการ.” ใน เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา
ประสบการณ์วิชาชีพศึกษาศาสตร์ หน่วยที่ 9 - 15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,
161-162. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2527.

_____. “การบริหารงานบุคลากรในโรงเรียนประถมศึกษา.” ใน เอกสารการสอนชุดวิชา
ฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษา หน่วยที่ 1-4 สาขาวิชาศึกษาศาสตร์,
80-85. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2527.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ : สามมิตรออฟเซ็ท, 2535.

พจน์ สะเพียรชัย. “โครงสร้างของหลักสูตรทั่วไป.” วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 17, 2 (กันยายน 2525) : 71-78.

_____. “หลักการ แนวคิด และวิธีปฏิบัติ.” รายงานการประชุมทางวิชาการ ของที่ประชุม
อธิการบดีแห่งประเทศไทย เรื่องการประกันคุณภาพทางวิชาการประจำปี 2537.

พนม พงษ์ไพบูลย์. “ทัศนะบางประการเกี่ยวกับการศึกษาเอกชน.” วารสารการศึกษาแห่งชาติ
23, 6 (สิงหาคม-กันยายน 2532) : 7.

พนัส หันนาคินทร์. หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2529.

พรทิพย์ สุภวงส์. “องค์ประกอบบรรยากาศโรงเรียนที่ส่งผลต่อการประเมินมาตรฐานโรงเรียน
มัธยมศึกษาเขตการศึกษา 5.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร
และการนิเทศ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2536.

พรสิริ อิงคชัยโชติ. “แนวความคิดทางด้านการศึกษาและความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียน
ที่มีต่อการบริหารการศึกษาในโรงเรียนเอกชนที่มีมาตรฐานดี ในกรุงเทพมหานคร.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116, ตอนที่ 74 ก
(19 สิงหาคม 2542) : 22-24.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2540.

พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์. “บรรยากาศการเรียนการสอน ปัจจัยสำคัญต่อประสิทธิภาพการสอน.”
วารสารกองทุนสงเคราะห์การศึกษาเอกชน 5, 44 (พฤษภาคม 2536) : 7.

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. ปรัชญาการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2529.

ภิญโญ สาธร. การบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
2523.

_____. “ปรัชญาการศึกษาไทย.” วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ 5, 7 (5 กุมภาพันธ์ 2514) : 24.

ภูวนาท คงแก้ว. “การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับ
ชุมชนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ.”
วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.

มารีอา ตอวิเชียร. “พฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหารในการดำเนินงานเพื่อรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา ระดับประถมศึกษา เขตการศึกษา 5.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2538.

เมธี ปิณฑานนท์. การวางแผนอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2528.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.” ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 114, ตอนที่ 55 ก (11 ตุลาคม 2540) : 16.

วณีย์ พุ่มแสง “การบริหารโรงเรียนเพื่อความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2538.

วิจิตร วรุตบางกูร และสุพิชญา ชีระกุล. การบริหารโรงเรียนและการนิเทศการศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ขนิษฐการพิมพ์, 2523.

วิจิตร ศรีสอาน. การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2516.

_____. หลักและระบบบริหารการศึกษา. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์, 2523.

วิชัย ราษฎร์ศิริ. หลักสูตรและแบบเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2522.

วินัย เกษมเศรษฐ. “การบริหารงานวิชาการ.” ใน นโยบายและหลักการปฏิบัติงาน, 187. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา, 2522.

สังัด อุทรานนท์. เทคนิคการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสยาม, 2532.

_____. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพฯ : วงเดือนการพิมพ์, 2527.

สมคิด บางโม. เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒนา, 2539.

สมพงษ์ เกษมสิน. การบริหารงานบุคลากรแผนใหม่. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช, 2521.

สวัสดิ์ สายประสิทธิ์ และคณะ. คู่มือสอบปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ : พัฒนาการศึกษา, 2531.

สันต์ บำรุงธรรม. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร. กรุงเทพฯ : นรสิงห์, 2525.

สาโรช บัวศรี. “ปรัชญาการศึกษาในประเทศไทย.” ใน จุดยืนและทิศทางการศึกษาไทย, 5. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2518.

สาโรช บัวศรี. “ปรัชญาการศึกษาและแผนการศึกษาชาติ.” มิตรครู 17, 4 (5 กุมภาพันธ์ 2518) :

16.

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. ประสิทธิภาพการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2529.

_____ . ศูนย์วิชาการกับการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา. เล่ม 1. (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์
คุรุสภาลาดพร้าว, 2530.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. คู่มือผู้บริหารโรงเรียนเอกชน : การบริหารงาน
การเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2531.

_____ . แนวการพัฒนาโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.

_____ . ในหลวงกับการศึกษาไทย : ฟ้าทศวรรษสิริราชสมบัติ. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการ
อำนวยการจัดงานฉลองสิริราชสมบัติครบ 50 ปี สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
แห่งชาติ, 2540.

_____ . รายงานการวิจัยการกระจายด้านบริการและทรัพยากรทางการศึกษาของการศึกษา
เอกชน. กรุงเทพฯ : เจ.เอ็น.ที., 2531.

_____ . รายงานการวิจัยเรื่องประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาเอกชน ปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์
ของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล, 2532.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. การอบรมครูประถมศึกษา ป.1-6 โดยใช้นวัตกรรมและ
เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2527.

_____ . คู่มือการประเมินผลมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ระดับประถม
ศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2535.

_____ . คู่มือผู้บริหารโรงเรียนเอกชน ชน : การบริหารงานการเรียนการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2531.

_____ . คู่มือโรงเรียนในการดำเนินงานเพื่อการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ
: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2535.

_____ . ทำเนียบโรงเรียนเอกชนทั่วประเทศ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2542.

_____ . พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ.
กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2526.

_____ . ยี่สิบปี สช. กรุงเทพฯ : บริษัทประชาชน จำกัด, 2535.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. สถิติการศึกษาเอกชน ปี 2526. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน
จำกัดศรีเดชา, 2527.

_____. สถิติการศึกษาเอกชน ปีการศึกษา 2537. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
2537.

_____. สถิติโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาในระบบโรงเรียน ปีการศึกษา 2541.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2542.

สุกิจ จุลละนันท์. “การบริหารงานบุคลากรแผนใหม่.” ใน การบริหารบุคลากรในประเทศไทย, 3.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สำนักนายกรัชมณตรี, 2514.

สุเทพ ทองมังกร. “การศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อโรงเรียนและสภาพที่เป็นจริง
ของโรงเรียนคาทอลิกในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

สุมน อมรวิวัฒน์. หลักสูตรและการสอนในระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2526.

สุมิตร คุณานุกร. หลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครพิมพ์, 2524.

สุรพันธ์ ชันต์ทอง. การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : ทิพย์อักษรการพิมพ์, 2529.

สุรศักดิ์ หลาบมาลา. “โครงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนตามรูปแบบของโรงเรียนที่
มีประสิทธิภาพ.” วิทยาจารย์ 84, 8 (สิงหาคม 2829) : 42-43.

เสรี लाखโรจน์. “การบริหารงานวิชาการในโรงเรียนมัธยมศึกษา.” ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการ
จัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา หน่วยที่ 1 - 17 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 218.

นนทบุรี : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2518.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. “การบริหารกิจกรรมนักเรียน.” พิชญ์โลก : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พิชญ์โลก, 2520. (อัดสำเนา)

หวน พันธุ์พันธ์. การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2528.

อภิรมย์ ณ นคร และคณะ. การบริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัย
รามคำแหง, 2522.

อุทัย ธรรมเตโช. การบริหารการประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วัชรินทร์การพิมพ์, 2527.

_____. หลักการบริหารการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยาการพิมพ์,
2531.

อุทัย หิรัญโต. ศิลปศาสตร์ของนักบริหาร. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2520.

ภาษาอังกฤษ

- Campbell, Ronald F., and others. Introduction to Educational Administration. 5th ed. Boston : Allyn and Bacon Inc., 1977.
- Castetter, William B. The Personal Function in Educational Administration. 2nd ed. New York : Macmillan Publishing Co., 1976.
- Fisk, Robert S. The Task of Educational Administration. New York : Harper & Row, 1969.
- Fusco, Eugene C. Handbook of Successful School Administration. Englewood Cliffs, N.J. : Prentice-Hall, 1974.
- Glickman, Carl D. Supervision of Instruction A Developmental Approach. 2nd ed. Boston : Allyn and Bacon, 1990.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. New York : McGraw-Hill Book Co., 1973.
- Harris, Ben M. Supervisory Behavior in Education. Englewood Cliffs, New York : Prentice-Hall Inc., 1975.
- Hough, John B., and Thomas K. Duncan. Teaching : Description Analysis. Massachusetts : Addison-Wesley, 1970.
- Hoy, Wayne K., and Cecil G. Miskel. Educational Administration Theory Research and Practice. 4th ed. Singapore : McGraw-Hill, Inc., 1991.
- Hoy, Wayne K., and Judith Furguson. "Theoretical Framework and Exploration Organization Effectiveness of Schools." Educational Administration Quarterly 21, 2 (Spring 1985) : 117-134.
- Kneller, George F. Introduction to Philosophy of Education. New York : John Wiley and Sons, 1971.
- Miller, Van. The Public Administration of American School. New York : The Macmillan Company, 1965.
- Ramseyer, John A. and others. Factors Affecting Educational Administration. New York : The Macmillan Publishing Co., 1976.
- Reid, Ken and others. Towards the Effective School. Oxford : Basic Blackwell Ltd., 1988.
- Sergiovanni, Thomas J. and others. Educational Governance and Administration. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hall Inc., 1980.

Taba, Hilda. Curriculum Development : Theory and Practice. New York : Harciurt, Brace and World, 1962.

Tanner, Daniwal. Secondary Curriculum : Theory and Development. New York : McMillan, 1971.

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาคผนวก ก

เอกสารขอความร่วมมือในการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

(สำเนา)

ที่ ทม 1106.02/1066

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
นครปฐม 73000

18 พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการทดลองเครื่องมือวิจัย

เรียน ผู้จัดการโรงเรียนครุฑนาคูเคราะห์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม จำนวน 30 ฉบับ

ด้วย นายชัยพร สกฤตพนาภิรักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง
“ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค
กรุงเทพมหานคร” มีความประสงค์จะทดลองเครื่องมือวิจัยกับผู้ปกครองนักเรียนในโรงเรียนของ
ท่าน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ภาควิชาการบริหารการศึกษาจึงขอความอนุเคราะห์
จากท่าน โปรดอนุญาตให้นักศึกษาดังกล่าวได้ทดลองเครื่องมือการวิจัยที่ส่งมาพร้อมนี้ด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ ให้ความอนุเคราะห์ด้วย จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

วรพจน์ มูรพันธุ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรพจน์ มูรพันธุ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร. (034) 219136

(สำเนา)

ที่ ทม (นฐ) 1109/1824

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม
73000

26 พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาเอกชน

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายชื่อโรงเรียนที่จะเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 1 ชุด

ด้วย นายชัยพร สกุลพนารักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 375 คน ของโรงเรียนเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร จำนวน 11 แห่ง เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน โปรดแจ้งให้โรงเรียนเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานครทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการแจ้งให้โรงเรียนที่อยู่ในสังกัดทราบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

จิราวรรณ คงคล้าย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 034-243435, 218788

(สำเนา)

ที่ ทม (นฐ) 1109/1827

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม
73000

26 พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้จัดการโรงเรียน.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย จำนวน 4 ชุด

ด้วย นายชัยพร สกุลพนารักษ์ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ปกครองนักเรียน ป.1 - 4 จำนวน 2 คน ผู้ปกครองนักเรียน ป.5 - 6 จำนวน 2 คน รวม 4 คน เพื่อประกอบการทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดแจ้งให้ผู้เกี่ยวข้องทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์ จักขอบพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

จิราวรรณ คงคล้าย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราวรรณ คงคล้าย)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานเลขานุการบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 034-243435, 218788

ภาคผนวก ข

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
อำเภอเมือง จังหวัด นครปฐม 73000

29 พฤศจิกายน 2544

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

ด้วยข้าพเจ้า นายชัยพร สกุลพนารักษ์ นักศึกษาปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร คำตอบที่ได้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการศึกษาในภาพรวม และจะไม่มีผลต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด

ในการนี้ใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อตามความคิดเห็นของท่าน และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี ขอขอบพระคุณล่วงหน้าเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์

ขอแสดงความนับถือ

ชัยพร สกุลพนารักษ์

(นายชัยพร สกุลพนารักษ์)

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน

เขตบางแค กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 2 ตอน รวม 62 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ เป็นคำถามแบบตัวเลือกที่กำหนดไว้ให้ตอบ (forced choice) เช่น ถ้าท่านมีอายุ 45 ปี โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน [] หน้าข้อความ 41 – 50 ปี ดังตัวอย่าง

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับ ผู้วิจัย
2. อายุ (เศษของปีที่เกิดนับเป็นหนึ่งปี) [] ไม่เกิน 30 ปี [] 31 - 40 ปี [✓] 41 - 50 ปี [] 51 ปีขึ้นไป	

ตอนที่ 2 ความคาดหวังที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ประกอบด้วย 1) ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน 2) หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน 3) บุคลากร 4) ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน 5) การจัดการ การบริหาร 6) กิจกรรมนักเรียน และ 7) ผลที่เกิดกับผู้เรียน จำนวน 58 ข้อ เป็นคำถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ เช่น

ข้อ ที่	มาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเอกชน	ระดับความคาดหวัง					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
#	เป้าหมายของโรงเรียนจะต้องมุ่งพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดแก่ผู้เรียนใน ทุกๆ ด้าน				✓		

คำอธิบาย หมายความว่า ท่านมีความคาดหวังให้โรงเรียนประถมศึกษาเอกชนมีเป้าหมายที่มุ่งเน้น
ผลถาวรที่จะเกิดแก่ผู้เรียนในทุกๆ ด้าน อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบคำถาม

โปรดทำเครื่องหมาย \surd ลงใน [] ให้ตรงตามสภาพที่เป็นจริง

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับ ผู้วิจัย
1. เพศ [] ชาย [] หญิง	
2. อายุ (เศษของปีที่เกิดนับเป็นหนึ่งปี) [] ไม่เกิน 30 ปี [] 31 - 40 ปี [] 41 - 50 ปี [] 51 ปีขึ้นไป	
3. ระดับการศึกษา [] ประถมศึกษา [] มัธยมศึกษา [] อนุปริญญาหรือเทียบเท่า [] ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	
4. อาชีพหลักในครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม [] ข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ [] พนักงานบริษัทเอกชน [] รับจ้างทั่วไป [] เกษตรกรรม [] ธุรกิจส่วนตัว [] ค้าขาย [] อื่น ๆ ระบุ.....	
5. นักเรียนในปกครองอยู่ชั้น [] ประถมศึกษาตอนต้น (ป. 1-4) [] ประถมศึกษาตอนปลาย (ป. 5-6)	

ตอนที่ 2 ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียน

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคาดหวังตามระดับความคิดเห็นของท่าน

ข้อ ที่	มาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเอกชน	ระดับความคาดหวัง					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ท่านมีความคาดหวังต่อปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียน ประถมศึกษาเอกชน ตามรายการ ข้อ 1 - 5 ในระดับใด							
1	โรงเรียนกำหนดปรัชญาและเป้าหมายของ โรงเรียนตามความต้องการของชุมชนและ สังคม						
2	โรงเรียนมุ่งเน้นการสร้างค่านิยมที่ถูกต้องให้ เกิดแก่ผู้เรียน						
3	โรงเรียนมีเป้าหมายมุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ให้เกิดแก่ผู้เรียนในทุกๆ ด้าน						
4	โรงเรียนมีแนวปฏิบัติที่ดีเพื่อให้เป้าหมายที่ตั้ง ไว้ประสบความสำเร็จ						
5	โรงเรียนชี้แจงปรัชญาและเป้าหมายของ โรงเรียนแก่ผู้ปกครอง						
หลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน ท่านมีความคาดหวังเกี่ยวกับหลักสูตรและกระบวนการ การเรียนการสอน ตามรายการข้อ 6 - 15 ในระดับใด							
6	โรงเรียนจัดหลักสูตรและแผนการสอนที่สอดคล้องกับ สภาพของชุมชน สภาพของโรงเรียน และความต้องการของผู้เรียน						
7	ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สอดคล้องกับหลักสูตร						
8	ครูผู้สอนวิเคราะห์ผู้เรียนทั้งเป็นรายบุคคลและ รายกลุ่ม						
9	ครูผู้สอนใช้เทคนิคการสอนอย่างหลากหลาย โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ						

ข้อ ที่	มาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเอกชน	ระดับความคาดหวัง					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
10	ครูใช้สื่อ เครื่องมือ อุปกรณ์ เทคโนโลยีอย่าง เหมาะสม เพียงพอและปลอดภัย						
11	มีเอกสารหลักฐานเกี่ยวกับการวัดผลประเมิน ผลของนักเรียนที่ถูกต้อง ครบถ้วนและทันสมัย						
12	ครูประเมินผลนักเรียนตามความสามารถของ แต่ละคน โดยเน้นให้เห็นความก้าวหน้าหรือ พัฒนาการเป็นรายบุคคล						
13	ครูทำวิจัยในชั้นเรียนโดยดำเนินการให้เป็น ส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมการเรียน การสอน						
14	ครูนำผลที่ได้ไปพัฒนาปรับปรุงการเรียน การสอนอย่างต่อเนื่อง						
15	โรงเรียนประเมินผลการจัดการเรียนการสอน และพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่เสมอ						
บุคลากร ท่านมีความคาดหวังเกี่ยวกับบุคลากรฝ่ายต่างๆ ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ตาม รายการข้อ 16 - 22 ในระดับใด							
16	ผู้บริหารโรงเรียนเอกชนมีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์และมุ่งมั่นที่จะทำงานให้ประสบ ความสำเร็จ						
17	ผู้บริหารโรงเรียนประพฤติปฏิบัติตนและเป็น แบบอย่างที่ดี						
18	ครูผู้สอนมีวุฒิการศึกษา มีความรู้ความ สามารถเหมาะสมกับชั้นและวิชาที่สอน						
19	ครูผู้สอนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และมี จรรยาบรรณวิชาชีพครู						

ข้อ ที่	มาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเอกชน	ระดับความคาดหวัง					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
20	ครูผู้สอนมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ						
21	บุคลากรทุกฝ่ายมีความรู้ความสามารถเหมาะสมและสอดคล้องกับงานที่ได้รับมอบหมาย						
22	บุคลากรทุกฝ่ายมีความพยายามร่วมมือกันสร้างความสำเร็จให้แก่โรงเรียน						
ทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ท่านมีความคาดหวังเกี่ยวกับทรัพยากรเพื่อการเรียนการสอน ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ตามรายการข้อ 23 - 34 ในระดับใด							
23	อาคารสถานที่ของโรงเรียนมีความมั่นคงแข็งแรง ปลอดภัยและมีการดูแลบำรุงรักษาให้ดี						
24	โรงเรียนให้บริการอาคารสถานที่แก่ผู้ปกครองและชุมชนเพื่อจัดงานหรือกิจกรรมทางสังคม						
25	โรงเรียนมีห้องสมุด มุมหนังสือ เอกสารและตำราเรียนที่ส่งเสริมการเรียนรู้						
26	โรงเรียนมีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างเหมาะสมและเพียงพอกับความต้องการ						
27	โรงเรียนจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้						
28	โรงเรียนมีสื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัยของนักเรียนและเพียงพอกับความต้องการ						
29	โรงเรียนส่งเสริมให้ครูใช้สื่อและอุปกรณ์ การสอนอย่างทั่วถึงและเป็นระบบ						
30	โรงเรียนใช้เงินอย่างคุ้มค่าและเป็นไปตามแผนปฏิบัติงานประจำปี						

ข้อ ที่	มาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเอกชน	ระดับความคาดหวัง					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
31	โรงเรียนมีการตรวจสอบและรายงานการใช้เงินอย่างเป็นระบบ						
32	โรงเรียนจัดทำข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนการสอน						
33	โรงเรียนให้บริการข้อมูลตาม ความต้องการแก่ผู้ปกครองอย่างทั่วถึง						
34	โรงเรียนสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนและความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เช่น บ้านสมาคม ชุมชน เป็นต้น						
การจัดการ การบริหาร ท่านมีความคาดหวังต่อการจัดการและการบริหาร ของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน ตามรายการในข้อ 35 – 43 ในระดับใด							
35	โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงานที่เหมาะสมกับขนาดของโรงเรียน						
36	โรงเรียนมีระเบียบ กฎเกณฑ์และแนวปฏิบัติที่เหมาะสมสำหรับบุคลากรภายในโรงเรียนนักเรียนและผู้ปกครอง						
37	โรงเรียนมีเทคโนโลยีทันสมัยและระบบข้อมูลสารสนเทศที่ดี						
38	โรงเรียนมีแผนปรับปรุงพัฒนาโรงเรียนอย่างเหมาะสม						
39	โรงเรียนมีการพัฒนาครูและบุคลากรทุกฝ่ายอยู่เสมอ						
40	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองแสดงความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานของโรงเรียน						
41	โรงเรียนเปิดโอกาสให้ผู้มีความสามารถผลิตเปลี่ยนหมุนเวียนกันบริหาร						

ข้อ ที่	มาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเอกชน	ระดับความคาดหวัง					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
42	โรงเรียนตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคลากร ทุกฝ่ายโดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดกับ นักเรียน						
43	โรงเรียนมีการรายงานผลความสำเร็จของ โรงเรียนต่อผู้ปกครองและชุมชนอยู่เสมอ						
กิจการนักเรียน ท่านมีความคาดหวังต่องาน กิจการนักเรียนของ โรงเรียนเอกชนตามรายการข้อ 44- 53 ในระดับใด							
44	โรงเรียนมีการจัดบริการโภชนาการและ สุขภาพที่ถูกต้องสุขลักษณะและเพียงพอ						
45	โรงเรียนมีการบริการตรวจสอบสุขภาพนักเรียน อย่างทั่วถึงและสม่ำเสมอ						
46	โรงเรียนจัดระบบรักษาความปลอดภัย เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียนและชุมชน						
47	โรงเรียนจัดสวัสดิการและให้ความช่วยเหลือ แก่นักเรียนที่มีความจำเป็นให้มีโอกาสได้เรียน อย่างเต็มที่						
48	โรงเรียนมีบริการรถรับส่งนักเรียน						
49	โรงเรียนมีการจัดบริการแนะแนวทุกด้านอย่าง ทั่วถึงและเป็นระบบ						
50	โรงเรียนกำหนดผู้รับผิดชอบการปฏิบัติตาม ระเบียบ กฎเกณฑ์และแนวปฏิบัติของนักเรียน โดยตรง						
51	โรงเรียนมีการดูแลติดตามความประพฤติของ นักเรียนอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง						
52	โรงเรียนใช้ข้อมูลด้านความประพฤติของ นักเรียนมาพัฒนางานปกครอง						

ข้อ ที่	มาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเอกชน	ระดับความคาดหวัง					สำหรับ ผู้วิจัย
		น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด	
53	โรงเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมตามความสมัครใจ						
สัมฤทธิ์ผลของผู้เรียน ท่านมีความคาดหวังต่อผลที่เกิดกับนักเรียนของโรงเรียนเอกชนตามรายการข้อ 54 - 58 ในระดับใด							
54	นักเรียนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์เหมาะสมกับวัย						
55	นักเรียนมีพัฒนาการทุกด้าน ได้แก่ สติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคมอย่างเหมาะสม						
56	นักเรียนรู้จักช่วยเหลือตนเองและผู้อื่น รวมทั้งสามารถร่วมกิจกรรมกับผู้อื่นได้						
57	นักเรียนมีความสามารถแก้ปัญหาตามสถานการณ์ต่างๆ ได้เหมาะสมกับวัย						
58	นักเรียนมีผลงานที่แสดงความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของตน						

ภาคผนวก ค

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัยและการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น
RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALPHA)

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

1. บาทหลวงชีวิน สุวดิษฐ์กูร

ตำแหน่ง ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ โรงเรียนนครนาราชนบุรี
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม

2. คุณชนศ กิณรงค์เรือง

ตำแหน่ง รองผู้อำนวยการศูนย์ข้อสอบไพร่ที่เรียน
 โรงเรียนสารสิทธิ์พิทยาลัย อำเภอบ้านโป่ง
 จังหวัดราชบุรี
 วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
 มหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม

3. อาจารย์พยอม ยูวะสุด

ตำแหน่ง อาจารย์ 3 ระดับ 8 โรงเรียนถาวรานุกุล จังหวัดสมุทรสงคราม
 วุฒิการศึกษา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์
 และสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

การวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น

RELIABILITY ANALYSIS – SCALE (ALPHA)

ในการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของการวิจัยเรื่อง “ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาเอกชน เขตบางแค กรุงเทพมหานคร” ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ปรากฏผลดังนี้

	Scale Mean if Item deleted	S.D.	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Var000001	239.6000	-	497.0759	.4828	.9580
Var000002	239.3667	-	506.5161	.3549	.9584
Var000003	239.1333	-	492.0506	.6754	.9571
Var000004	239.4667	-	498.0506	.5485	.9577
Var000005	239.5333	-	499.5678	.5489	.9577
Var000006	239.1000	-	500.0931	.5007	.9579
Var000007	239.2333	-	496.0471	.5614	.9576
Var000008	239.1333	-	500.5333	.5812	.9576
Var000009	239.1333	-	502.0506	.4483	.9581
Var000010	238.9000	-	499.8172	.5162	.9578
Var000011	238.9333	-	198.6851	.6483	.9574
Var000012	239.1667	-	499.4195	.6404	.9573
Var000013	239.2333	-	488.2540	.7420	.9568
Var000014	239.0000	-	491.5172	.7902	.9568
Var000015	239.0000	-	493.0345	.6944	.9571
Var000016	238.8333	-	502.0057	.4482	.9581
Var000017	238.9333	-	494.6161	.6813	.9572
Var000018	238.6333	-	500.7920	.6925	.9574
Var000019	238.9667	-	494.4471	.6472	.9573
Var000020	239.1000	-	492.7828	.7270	.9570
Var000021	238.9333	-	491.6506	.6867	.9571
Var000022	238.9333	-	510.5471	.2215	.9588

	Scale Mean if Item deleted	S.D.	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Var000023	238.9667	-	505.9644	.4311	.9581
Var000024	239.0667	-	509.0989	.3239	.9584
Var000025	238.9667	-	497.7575	.6309	.9574
Var000026	239..0333	-	501.9644	.4999	.9579
Var000027	239.1667	-	503.6609	.4809	.9579
Var000028	239.1000	-	496.9897	.6402	.9574
Var000029	239.1000	-	503.8172	.4520	.9580
Var000030	239.3333	-	493.1264	.5405	.9578
Var000031	239.9333	-	496.2023	.6792	.9572
Var000032	239.3000	-	498.9729	.5351	.9577
Var000033	239.4667	-	500.5333	.4741	.9580
Var000034	239.4667	-	497.0851	.6178	.9574
Var000035	239.5333	-	507.0851	.3060	.9586
Var000036	239.3000	-	504.3552	.3984	.9582
Var000037	239.2333	-	502.1161	.4789	.9579
Var000038	239.2000	-	495.8897	.7244	.9571
Var000039	239.3667	-	497.6195	.5100	.9579
Var000040	239.6667	-	495.7471	.5888	.9575
Var000041	239.2000	-	508.1655	.2220	.9591
Var000042	239.3667	-	496.4471	.5736	.9576
Var000043	239.4333	-	510.1851	.2288	.9588
Var000044	238.7667	-	507.7713	.3592	.9583
Var000045	238.8667	-	504.4644	.4828	.9579
Var000046	238.8333	-	499.9368	.5125	.9578
Var000047	239.2000	-	492.3724	.5677	.9577
Var000048	239.5333	-	508.8092	.2176	.9591
Var000049	239.3000	-	502.8379	.4479	.9581
Var000048	239.5000	-	508.2575	.3826	.9582
Var000051	239.0000	-	503.2414	.4506	.9580
Var000052	239.3000	-	496.6310	.6075	.9575

	Scale Mean if Item deleted	S.D.	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item- Total Correlation	Alpha if Item Deleted
Var000053	239.5000	-	492.4655	.7008	.9571
Var000054	239.3333	-	497.1264	.6107	.9574
Var000055	239.2333	-	492.9437	.6866	.9571
Var000056	239.1333	-	505.4989	.4019	.9582
Var000057	239.1000	-	505.5414	.3913	.9582
Var000058	239.2000	-	510.3034	.2761	.9585

RELIABILITY COEFFICIENTS

N OF CASE = 30

N OF ITEMS = 58

Alpha = .9585

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นายชัยพร สกุลพนารักษ์
ที่อยู่	541/150 ถนนเชียงใหม่-ลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
ที่ทำงาน	โรงเรียนนวมิตวิทยารุ่นบูรีย กรุงเทพมหานคร
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2537	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย สถาบันราชภัฏนครปฐม อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม
พ.ศ. 2540	ศึกษาดูระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ประวัติการทำงาน	
พ.ศ. 2530-2537	ครู โรงเรียนกสิกรรมวิทยา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2537-2539	ผู้จัดการ โรงเรียนอนุบาลนวมิต
พ.ศ. 2539-ปัจจุบัน	ผู้รับใบอนุญาต-ผู้จัดการ-ครูใหญ่ โรงเรียนนวมิตวิทยารุ่นบูรีย กรุงเทพมหานคร

มหาวิทยาลัยศิลปากร สงวนลิขสิทธิ์